

బారికుల్ కెర్ల కమొ యేసుక్రీస్తుచ బారికుల్ కెర్ల కమొ

యేసు సుద్ది తిలి ఆత్మ దెతి రిసా సంగిలిసి

1 ఓ దెయొపిలా, ఆవ్ తొలితో రెగిడ్డి *పుస్తకుమతె కిచ్చొచి రిసా రెగిడ్లయ్ గే జాన్సి. యేసు కెర్ల కమొ, యేసు కెర సికడ్డిసి రిసా రెగిడ్డిసి.

2 మొదొల్ తెంతో, యేసు పరలోకుమతె తిలొ దేముడు జలొ అబ్బొన్తె అన్నె వెగ గెలి ఎదకచి రిసా ఎత్తి జా పుస్తకుమతె రెగిడ్లయ్. వడ్డొ, జో దేముడు అబ్బొన్తె అన్నె వెగ నే గెతె అగ్గె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్, జో అగ్గె నిసాన్ల సిస్సుల్క ఆడ్ర దా, జోచి †నుబుమ్ కబుర్ కామ్ జేవ్ కెర్తి రిసా, జో ఆగ్గు దా తిలొ. 3 జో మొర గెచ్చు అన్నె జీవ్ జలి పడ్డొ, జా అన్నెక్ దొన్ని విసా పొదుల్చి తెడి, జో జోవయింక సగుమ్ సుట్టు డీసయ్ జా, జో అన్నె జీవ్ జలిన్క జోవయింక ఒగ్గర్ రుజ్జుల్ దెకవ, ‡దేముడుచి రాజిమ్చి రిసా జోవయింక అన్నె సికడ్డె తిలొ.

4 జేవ్ దొన్ని విసా పొదుల్చి తెడి ఏక్ సుట్టు, జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కత్తె తా, జేవ్క కిచ్చొ ఆడ్ర దిలన్ మెలె, “తుమ్ కిచ్చొక రకుక మెలె, తుమ్ ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతొ నే గెతె, ఇన్నె తా.

* **1:1** 1:1 ‘లూకా’, మెలె యేసుక్రీస్తుచి రిసా లూకా రెగిడ్డి సాచిచి పుస్తకుమ్. † **1:2** 1:2 ‘నుబుమ్ కబుర్’ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దొర్కు కెర్ల రచ్చునచి కోడు. జో పాపల్ చెమించుప కెర్తినచి రిసాచి కబుర్. యేసుయి దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జలిన్చి కబుర్. జో అర్పొతుమ్ జా పాపల్ గెచ్చయ్లి రిసా మాన్సుల్ పరలోకుమచి రాజిమ్తె బెదితి అవ్కాసుమ్ దొర్కు జలిన్చి కబుర్. ‘నుబుమ్ కబుర్ కామ్’ మెలె, ఈంజ నుబుమ్ కబుర్ ఎత్తిచి రిసా సాచి జా బుల్లిసి, నెంజలె సొంత టాన్తె కి సాచి సంగితె తతిసి. ‡ **1:3** 1:3 ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్’ మెలె, 1 జోవయింక సంపజల మాన్సుల్చి పెట్టి జో ఏలుప కెర్తినె, 2 జోవయించి ఆత్మన్కెత్తి ఈంజ లోకుమతె కామ్ కెర్తినె, 3 ఈంజ ఉగుమ్ మార్పుప జలె జో ఎదార్దుమ్ ఈంజ లోకుమతె ఏలుప కెర్తినె, చి 4 పరలోకుమతె జో ఏలుప కెర్తినె.

అంచి రిసా నూన్లసి, అబ్బొ జలో దేముడు తుమ్క దెయిందె మెన అగ్గె తెంతో కోడు దిలిసి దొర్కు జతి ఎద రకితె తా. ⁵ యోహాను జలె, అగ్గె పానితె మాన్సుల్క బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో, గని తుమ్క అప్పె కిచ్చొ జర్గు జయెదె మెలె, అన్నె ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె అగ్గె, జా అమ్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మతె తుమ్క బాప్తిసుమ్ దొర్కు జయెదె” మెన యేసు కీజోచ సిన్సుల్క సంగిలన్.

⁶ యేసు సిన్సుల్ తెన్ బెద తిలి పొది, జేవ్ జోక, “*ప్రబువ, అప్పె జలె, తుచి తెడి అమ్క ఆమి ఏలుప కెరంతి రితి కెర, అమ్చి ఇస్రాయేల్ దేసిమ్క జోవయింక అన్నె దెస్తెగె?” మెన పుసిల. ⁷ పుసితికయ్, జోక సిన్సుల్క, “కేన్ కాలుమ్క, కేన్ సమయుమ్క, కిచ్చొ జర్గు జంక అస్సె గే, మెన ఎత్కిచి ఉప్పిరి తిలో దేముడు అబ్బొక అదికారుమ్తె తియ అస్సె. ⁸ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి అయ్లి మెలె, తుమ్ సెక్తి జస్తె, అంచి రిసా సాచి జతి రితి, తుమ్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె, ఈంజ ఒండి యూదయ ప్రదేసిమ్తె, పడ్డో సమరయ ప్రదేసిమ్తె, పడ్డో ఒండి లోకుమ్చ దూరి దేసిమ్లుతె కి సాచి దెకయ్తె” మెన సంగిలన్.

యేసు పరలోకుమ్తె వెగ గెలిసి

⁹ యేసు ఇసి సంగ కేడయ్లి పడ్డో, జేవ్ సిన్సుల్ దెకితె తతికయ్, జో పరలోకుమ్తె అన్నె గెచ్చుక మెన ఉక్కిల్ జలో. జో వెగ గెతె తతికయ్, ఏక్ మబ్బు జోక లుంకడ్డి, చి సిన్సుల్ జోక అన్నె దెకుక నెత్తిర్ల. ¹⁰ జో పరలోకుమ్తె వెగ గెతె తతికయ్, సిన్సుల్ ఆగాసుమ్ పక్క ఆచారిమ్ తెన్ దెకితె తతికయ్, ఆదె, చొక్కిల పాలల్ గలన తిల దేముడుచ దూతల్ దొగుల జోవయించి నెడిమి ఉత్త్ర జా టీవోజ జల, ¹¹ “ఓ గలిలయ ప్రాంతుమ్చ మాన్సుల్, కిచ్చొక దస్సి ఆగాసుమ్ పక్క దెక దెక టీవోజ జా అస్సున్? తుమ్చి నెడిమి తెంతో ఉక్కిల్ జా

§ 1:5 1:5 యూదా అత్య కెరన మొర తిలన్ గెద. * 1:6 1:6 ‘ప్రబు’ మెలె కిచ్చొ అర్దుమ్ తయెదె మెలె, ఎత్కిచి కంట వెల్లో తిలోసా, ఎత్కిక ఏలుప కెర్తెసా. ఒగ్గర్ సుట్లు యేసుకయ్ ‘ప్రబు’ మెనుల, గని ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు అబ్బొన్క కి ‘ప్రబు’ మెనుల.

పరలోకుమతె వెగ గెలో ఈంజో యేసు, పడ్డొక అన్నె ఉత్త జెయెదె. జో కీసి పరలోకుమతె వెగ గెలో గే దెకిల్ రితి, దస్సెయి అన్నె ఉత్త జెయెదె” మెన జేవ్ క సంగిల.

సిస్సుల్ యెరూసలేమ్తె ప్రార్దన కెర్లిసి

12 తెదొడి జేవ్ జా † ఒలీవ మెట్ట తెంతో ఉత్త జా, యేసుచ సిస్సుల్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ఉట్ట అయ్ల. మెట్టక పట్టుమ్ పాసి తయెదె. కెర్లి దూరి మెలె, ‡ సెలవ్ కడన్లి దీసి యూదుల్ ఇండితి ఎదిలి దూరి. 13 పట్టుమ్తె పాచ కేనె గెల మెలె, జేవ్ సంగ తిలో ఒత్తచో గేరుచి అంతస్తుమ్తెచి గదితె గెల. కొన్న మెలె, పేతురు, యోహాను, యాకోబు, అంద్రెయ, పిలిప్, తోమా, బర్తోలోమయి, మత్తయి, అల్ఫాయిచో యాకోబు మెలో వుత్తున్, పడ్డొ సొంత దేసిమ్ ఏలుప కెరంతి ఆస తిలి మందతె తిలో సీమోను, పడ్డొ యాకోబు మెలో ఎక్కిలోచో వుత్తున్ మెలో యూదా; మొత్తుమ్ ఎగరజిన్ సిస్సుల్. 14 జో గెరి తా కిచ్చొ ఎక్కి నిదానుమ్ కెర్తె తిల మెలె, ప్రార్దన కెర్తె తిల. ప్రార్దన కెరుక మెన జోవయింతెన్ అన్నె కో కో జేవ్ పొదులె బెదితె తిల మెలె, యేసుచి అయ్యసి మరియ తెన్, జోక బావుడ్చివో, జోవయింక అన్నె నంపజల తేర్బోదల్ తిల.

15 జేవ్ దస్సి ప్రార్దన కెర్తె తిల పొదులె, ఏక్ దీసి, రమారమి కీసావు విస్సాజిన్ మాన్సుల్ ఒత్త బెర తతికయ్, జేవ్ ప్రబుక నంపజలనచి నెడిమి పేతురు టీవోజ జా, ఇసి మెన సంగిలన్. 16 “ఓ బావుడ్లు, అమ్చో యేసుక జేలి కెర్క దెరవ దిలో యూదాచి రిసా, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సికయ్ తికయ్, దావీదు మెలో పూర్ణమ్చొచి అత్తి సంగిలిసి కోడు జా, కచితుమ్ నెరవెర్చుప జంక అస్సి. జాకయ్, యూదాచి రిసా సంగిల్ రితి నెరవెర్చుప జలి. 17 మెలె, యూదా అమ్చి తెన్ యేసు నిసాన్సా జలో, చి అమ్ కెర్తి సేవతె జో బెదుక ప్రబు సెలవ్ దా తిలో.”

† 1:12 1:12 ‘ఒలీవ మెట్ట’ మెలె, ఒలీవ వండ్లు రూకుల్ జా మెట్టయ్ తవుల చి జా నావ్ తయెదె. ‡ 1:12 1:12 రమారమి తిన్ని పావ్ కిలోమిట్టర్లు దూరి జయెదె § 1:15 1:15 జలె వుంజెక్ విస్సెక్ జన్

18 మదెనె యూదాక కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, జో యేసుక విక పాపుమ్ కెర్లి డబ్బుల్ తెన్ బుయి గెన్లో. జా బుయి తిలిన్తె సేడ గెలన్, చి పెట్టి బద్దల్ జతికయ్, పెట్టిచి అంతున్ ఎత్తి నూయి జా గెలి. 19 యెరూసలేమ్ పట్నూమ్చ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ జాన్లి దీసి తెంతో, జా బుయి 'అకెల్దామ' మెన జోవయించి అరమయ్ బాన తెన్ సంగితతి. జా నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'లోయి నూయి జా తిలి బుయి*'. 20 జాకయ్ యూదాక జర్గు జలిసి తెన్, కిర్తన పుస్తకుమ్తె రెగిడ్లి

కోడు నెరవెర్చుప జలి.

“జోవయించి టాన్ పాడ్ జలి బయిలు రితి జవున్, చి ఒత్త తెంతో కో ఒత్త జితు నాయ్”

మెన రెర్గ అస్సె. అన్నెక్ కోడు కి రెర్గ అస్సె. కేన్ కోడు మెలె,

“జోవయింక దా తిలి టాన్ జోవయింక పిట్టన్,

చి వేర మాన్సుక దొర్కు జవున్.”

మెన రెగిడ్లిసి మెన, బెర తిలసక పేతురు సంగిలన్. 21-22 అన్నె కిచ్చొ మెలన్ మెలె, “జా కోడుచి రిసా, యేసుప్రబు అన్నె జీవ్ జా ఉట్లీన్క అమ్చి తెన్ సాచి జా జోచి గవురుమ్ దెకయ్తి రిసా, అన్నెక్లో అమ్చి తెన్ బెదుక అస్సె. కొన్సొ మెలె, యోహాను బాప్తినుమ్ దెతె తిలి, యేసుప్రబు అమ్చి తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె బుల్తె తిలి మొదోల్ తెంతో, యేసు పరలోకుమ్తె వెగ గెలి ఎదక అమ్చి తెన్ బుల్తె తిలోసా ఎక్కిలో అమ్చి తెన్ బెదుక అస్సె” మెన పేతురు సంగిలన్. 23 సంగతికయ్, జేవ్తె తిల దొగులక టీవోజ కెల. జేవ్ దొగుల కొన్స మెలె, ‘బర్నబా’ మెన ఆసిమ్ నావ్ తిలో యోసేపు మెలో యూస్తు మెలో ఎక్కిలో, చి మత్తీయ మెలో అన్నెక్లో.

24 జేవ్ దొగులతె ప్రబు కక్క నిసాన్దె గే, జానుక జతి రిసా, సిస్సుల్ ప్రార్దన కెర్ల. “ఓ ప్రబు, మాన్సుచి పెట్టి తిలి బుద్ది ఎత్తి తుయ్ జాన్సి.

25 తుయి దిలి సేవ, తుచొ బారికి జతి తుయి దిలి టాన్, యూదా నిస్కారుమ్ కెర్లి రితి జా నెస కెర, జోచి టాన్తె జో గెచ్చు అస్సె. జోక

* 1:19 1:19 నెంజలె ‘లోయిచి బాటి’.

తుయి దా తిలి కామ్ కెర్తి రిసా, ఈంజేవ్ దొగులతె కక్క నిసాన అస్సిన్ గే, దయ కెర అమ్క రుజ్జు దెకవు” మెన ప్రార్దన కెర్ల. ²⁶ ప్రార్దన కెర, చీటి గల్తిక మత్తీయచి నావ్ సేడ్లి. జా రుజ్జు జతికయ్, ‘అమ్చి తెన్ ప్రబుచొ బారికి జవున్’ మెన, ప్రబుచి నుబుమ్ కబుర్ నూనయ్త ఎగరజిన్ †బారికుల్ జో మత్తీయక బెదవన్ల, చి బారజిన్ అన్నె జా గెల.

2

నంపజలనచి పెట్టి దేముడు జోచొ ఆత్మ దిలిసి

¹ యేసు మొర అన్నె జీవ్ జా ఉట్ట సత్తు సంతల్ గెతికయ్, ‘పెంతెకొస్తు’ మెన యూదుల్చి పండుగు దీసి, యేసుక నంపజలన ఎత్తిజిన్ ఎక్కితె బెద అయ్ల. ² జేవ్ ఒత్త ఎక్కితె బెద తతికయ్, ఆగాసుమ్ పక్క తెంతొ, వెల్లో వాదు గట్టిజ వీర్తి రితి వెల్లి అవాడ్ అయ్లి, చి గేర ఒండి జా అవాడ్ సప్పుడు బెర్లి. ³ తెదొడి, కిచ్చొ దెకిల మెలె, ఆగి లగితి రితిసి డీస ఉత్త జా చెదుర్ప జా, జోవయింక ఎక్కిక్లచ బోడివచి ఉప్పిరి ఆగివొ లగిల్ రితి జలి. జోవయింతె కక్క నే పిట్టె దస్సి జలి. ⁴ దస్సి జతికయ్, కక్క నే పిట్టె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తి జోవయించి పెట్టి బెర అయ్లి, చి జోవయించి ఆత్మచి సెక్తి తెన్ దొర్కు జలి ఎదిలి, వేర వేర అగ్గె నేన్ల బాసల్ తెన్ జేవ్ లట్టుబుక దెర్ల.

⁵ జేవ్ పొదులె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ దేసిమ్లుతె చెదుర్ప జా తిల దేముడుక నిదాసుమ్ తెన్ జొకర్త యూదుల్ అన్నె ఉట్ట జా *యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె జితె తిల. ⁶ జలె, యేసుక నంపజలనచి పెట్టి అబ్బొన్చి జోచి ఆత్మ బెర్లి జా అవాడ్ నూన, కేనె కేనె తెంతొ నిగ జా, ఒగ్గర్జిన్ జేవ్ యూదుల్ జా గెరి అయ్ల. అయ్లె, అచారిమ్ జల. కిచ్చొక మెలె, జోవయించ సొంత వేర వేర బాసల్

† **1:26** 1:26 మత్తయి, మార్కు, లూకా, యోహాను రెగిడ్ల అగ్గెచ పుస్తకల్తె జేవ్ బారజిన్క ‘సిస్సుల్’ మెన రెగ్లె తిల, గని యేసు జోవయించి ఆత్మసెక్తి దా అదికారుమ్ దిలి తెంతొ జోవయించి రిసా రెగిడ్లన ‘బారికుల్’ మెంతతి. * **2:5** 2:5 ఒండి లోకుమ్క ఎక్కి జా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి గుడి తిలిచి రిసా ఒత్త గెచ్చు తిల.

తెన్ యేసుచ సిస్సుల్ లట్టబై తిల; జేవ్ బాసల్ కెయ నే సిక తిలె కి, ⁷ ఆచారిమ్ జా ఎక్కిలోక ఎక్కిలో, “వేర వేర అమ్చ సొంత బాసల్ తెన్ ఈంజేవ్ లట్టబ్బస గలిలయులు జవుల గెద? ⁸ అమ్చ బాసల్ నేన్తి దస్సి జలె, కీసి జా అమ్చ బాసల్ తెన్ లట్టబ్తతి” మెన జేవ్ ఆచారిమ్ సంగితె తిల. ⁹ “అమ్ పార్తి దేసిమ్చ, మాదీయులు, ఏలామియుల్, పడ్డో మెసొసొతమియ తెంతో చి, యూదయ తెంతోచ, కప్పదొకియ తెంతోచ, పొంతు తెంతోచ, ఆసియా తెంతోచ, ¹⁰ ప్రుగియ తెంతోచ, పంపూలియా తెంతోచ, ఐగుప్తు దేసిమ్చ, పడ్డో కురేనియు పట్టుమ్చి సుట్టునంత తిలి లిబియ దేసిమ్ తెంతోచ. పడ్డో అన్నె కి అమ్తె సగుమ్జిన్ రోమ్ దేసిమ్ తెంతో ఆజి కాలి ఉట్ట జా అస్తి. జోవయింతె సగుమ్జిన్ యూదుల్ జెర్మిలస. సగుమ్జిన్ అగ్గె యూదుల్ నెంజెలె కి, దేముడుక నంపజా మార్పువ కెరన్లస కి అస్తి. ¹¹ పడ్డో, క్రేతు దేసిమ్చ, అరేబియ దేసిమ్చ కి ఇన్నె అస్తి. ఆమ్ ఎత్తివాట్ దేసిమ్లు తెంతో ఉట్ట అయ్లె కి, అమ్చ సొంత బాసల్ తెన్ ఈంజేవ్ లట్టబ, ఈంజెవు దేముడుచ ఆచారిమ్చ కమొ అమ్క సూనయ్తతి!” ¹² జోవయించి ఆచారిమ్చి రిసొ అన్నె కిచ్చొ మెన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సంగితె తిల మెలె, “అప్పె జర్గు జలిన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ?” మెన పుసుక దెర్ల. ¹³ గని ఒత్త బెర అయ్లసతె అన్మానుమ్ జల మాన్సుల్ సగుమ్జిన్ కి తిల, జేవ్ కిచ్చొ మెల మెలె, “ఈంజేవ్ మచ్చ అస్తి” మెన జేవ్చి రిసొ అస్సె తిల.

పేతురు లట్టబ్బిసి

¹⁴ జలె తెదొడి పేతురు, ఎగరజిన్ సిస్సుల్చి నెడిమి టీవొజ జా, బెద తిల మాన్సుల్క సూన్తు మెన, గట్టిజ అవాడ్ కెరన, సంగుక దెర్లన్. జో ఇసి మెన సంగిలన్, “ఓ అమ్చ యూదుల్, ఈంజె యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తిలన ఎత్కిజిని, ఆవ్ అప్పె సంగితిసి సరిగా సూన, అర్దుమ్ కెరన. ¹⁵ ఈంజేవ్ తుమ్ దెకిల మాన్సుల్క ‘మచ్చ అస్తి’ మెన తుమ్ మెన్సుతె ఉచర్లి రిసొ మచ్చితి నాయ్. అప్పె పెందలె

నొవ్వు గంటల్ జా అస్సె! 16 అప్పె జర్లు జలిన్చి రిసా దేముడు పూర్ణమ్ †జోచ కబుర్లు సంగిలో యోవేలు మెలోసాచి అత్తి సంగిలన్.

17 దేముడు కిచ్చొ సంగితయ్ మెలె, 'ఆకర్ దీసల్క దేసిమ్లు ఎత్కితె తిల మాన్సుల్చి పెట్టి అంచి ఆత్మ సువ దెయిందె. తుమ్చ పుత్తర్లు, దువిద్దుచి అత్తి అంచ కబుర్లు సంగిమ్దె. పడ్డొ తుమ్చ ఉబెడ్లు, జలె, ఆచ్ దెకయ్త సిప్పల్ దెకుల, తుమ్చ మంత్రమాన్సుల్ కి ఆచ్ దెకయ్త సిప్పల్ దెకుల.

18 కచితుమ్, మున్సుబోదల్ జలెకి, తేర్బోదల్ జలెకి, అంచ సేవ కెర్తస ఎత్కిజిన్చి పెట్టి అంచి ఆత్మ సువ దెయిందె, చి అంచ కబుర్లు సంగితె తవుల.

19 ఆగాసుమ్తె కి, బూలోకుమ్తె కి, వెల్లెల వెల్లెల కమొ కెర, అంచి అదికారుమ్క రుజ్జుల్ దెకయిందె. లోయి నూయి జతిసి, ఆగి లగితిసి, చి దుమ్మొ జతిసి. 20 ప్రబు అన్నె ఉత్త జతి జా వెల్లి దీసి నే జెతి అగ్గె పొద్దు అందర్ జయెదె, జోను లోయి రంగు జయెదె. 21 గని, తూయి నిజుమి ‡పరలోకుమ్చొ దేముడు, తుక నంపజతసి, అంక రచ్చించుప కెరు! మెన జోవయించి పెట్టి కో అంక ఎక్కి నిదానుమ్ నంపజవుల గే, జోవయించి పాపుమ్ చెమించుప కెర, జోవయింక రచ్చించుప కెరిందె.' "

22 "దస్సి ఉచర కెర, ఒత్త బెద తిల యూదుల్క పేతురు అన్నె కిచ్చొ మెలన్ మెలె, ఓ ఇస్రాయేలులు మెంత అమ్చ యూదుల్, ఏక్ కోడు తుమ్ నూన. నజరేతు గవ్విచొ యేసు కీసి తిలో గే, తుమ్ జాన్సు. 'జోక దేముడు దిలి అదికారుమ్ రుజ్జు జవున్' మెన, దేముడు జోచి

† 2:16 2:16 పూర్ణమ్ పొది ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు కక్క గే నిసాన, "ఈంజ జా కబుర్ నంగు" మెన జోవయించి అత్మనెక్కి జో మాన్సుచి పెట్టి దా లట్టబడెదె. ‡ 2:21

2:21 'పరలోకుమ్చొ దేముడు' మెన ఇన్నె రెగిడ్లిన్క గ్రీకు బాసతె తొలితొ రెగిడ్ల పుస్తకల్తె 'ప్రబు' మెలి అర్దుమ్చి కోడు అస్సె. 'ప్రబు' మెలె, యేసుచి రిసా ఒగ్గర్ సంగితతి, గని దేముడు అబ్బొన్క కి 'ప్రబు' మెన సంగుల జా అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె ఎత్కి ఏలుప కెర్తొసా జో దేముడు అబ్బొన్చి నావ్ 'యెహోవ' జయెదె, గని జా నావ్ దెరుక యూదుల్ బియ: కెర 'ప్రబు' మెనుల.

అత్తి తుమ్చి మొక్కె వెల్లెల వెల్లెల కమొ కెరవ, రుజ్జుల్ డీసయ్లో. 23 జలె, 'జర్గు జతిన్, జర్గు జవున్' మెన దేముడు అగ్గెయి తెంతో రెగిడ్డి రితి, జో యేసుక మూర్కుడ్లుచి అత్తి తూమ్ సొర్పు కెర దా, సీసిలువతె గలవ మార్లదు. 24 జోక తుమ్ మార్లె కి, జో మొర్ను తెంతో విడ్డల్ జా, దేముడు జోక అన్నె జియడ్డో; యేసుచి ఉప్పిరి మొర్నుక అద్కారుమ్ నాయ్.

25 "యేసు అగ్గె తెంతో జానస్లిన్ కిచ్చొ మెలె అమ్చొ దావీదు పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్లో మెలె;

* దేముడు కెడ్డొడి తెదొడి అంక తోడు అస్సె మెన దెకిలయ్. కిచ్చొ కి అంక బమ్మ నే కెర్తె, జో అంచి ఉజెతో పక్క తా తోడు తత్తయ్ మెన దెకిలయ్ చి ఆవ్ కదుల్ నే జయి. 26 జాక, సర్దసంతోసుమ్ జలయ్, చి జో ప్రబుచి గవురుమ్చి రిసా గనుమ్ గాయ్తోన్ జలయ్. జాకయ్, అన్నె, కిచ్చొ జర్గు జలెకి, అంచి పెట్టి అంచి ఆగ్ కి ఆస తెన్ తయెదె. 27 ఆవ్ మొర్లె కి, ఆవ్ మొర్నుతె గెలె కి, జో అంక ఒత్త ములె నాయ్, తుచి నుద్ది తిలనచి ఆగ్ కువితి రితి నే ఒప్పన్తె. 28 జితి సెక్తి అంక దా అస్సిన్, చి తుచితె పరలోకుమ్తె తియ తా, తుచితె ఆవ్ తతిన్క అంక పూర్తి సర్దసంతోసుమ్ కెర్తె."†

పేతురు జేవ్ బెర తిల యూదుల్క ఏద కెరవ, అన్నె కిచ్చొ మెన బోదన కెర్లన్ మెలె, 29 "ఓ బావుడ్లు, అమ్చొ దావీదు పూర్గుమ్చొచి రిసా కిచ్చొ మెన కచితుమ్ ఆవ్ సంగితసి మెలె, జో మాములుమ్ మాన్సు జా మొర గెలన్, చి జోక మెన్నె రోవ చి అప్పెక మెన్సున్ దస్సే అస్సె. 30 గని మాములుమ్ మాన్సు జలెకి, దేముడు ఒట్టు గలన్ కిచ్చొ మెన నే పిట్టి కచితుమ్ కోడు పూర్గుల్క సూనయ్లిసి కబుర్లు జో జాన అస్సె. దేముడు జోవయింక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె;

§ 2:23 2:23 మూర్కు 15:24చి ఎట్టొచి కోడు దెక. * 2:25 2:25 నెంజలె 'ప్రబు'.

† 2:28 2:28 యేసుక దేముడు అబ్బొసి అన్నె జియడెదె మెలిన్చి రిసాచి కోడు ఈంజ. యేసు దేముడు అబ్బొన్ తెన్ లట్టల్లి రితి కోడు.

తుమ్చి వమ్సుమ్చో ఎక్కిలోక తుచి సింగాసనుమ్తె వెసడిందె”

31 జాకయ్, జో దేముడు సికయ్తికయ్, కిచ్చో అగ్గె తెంతో దెకిలి రితి జా దావీదు రెగ్గ అస్సె మెలె;

“క్రీస్తు మొరై కి, మొర్నుతె నే తయెదె, జోచి ఆగ్గె నే కువితె, అన్నె జీవ్ జా ఉట్టెదె.”

32 “జలె, ఈంజో యేసుకయ్ దేముడు అన్నె జియడ్తో మెన అమ్ ఇన్నె బెర్లస ఎత్కిజిన్ సాచి జా అస్సుమ్. 33 జో, జలె, అన్నె జీవ్ జా ఉట్టె దేముడు అబ్బొన్తె పరలోకుమ్తె వెగ గెచ్చె గవురుమ్ జా, జోచి ఉజెతో పక్క వెస అస్సె. చి జో దేముడు అబ్బొసి అగ్గె సంగ తిలి రితి, జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ వంట దెతిసి, హూర్తి జో తుమ్ అప్పె దెకిలిసి నూన్లిసి జర్లు కెర అస్సె.

34 “దావీదు, జలె, పరలోకుమ్తె వెగ గెచ్చె నాయ్, గని జో ఇసి సంగిలన్.

దేముడు ప్రబు అంచో ప్రబుక సంగిలన్. 35 ‘తుక విరోదుమ్ జలన తుచి చాటు సుదితి పొద్రో జతి రితి కెర్లె ఎదక, తుయి అంచి ఉజెతో పక్క వెస తా.’

36 “జాకయ్, తుమ్ ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ యూదుల్ ఎత్కిజిన్క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్ సిలువ గల మార్లొ యేసు అమ్క దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్లొసా జతో క్రీస్తు జా, ఎత్కిక ఏలుప కెర్లొ ప్రబు జవున్” ఇసి పేతురు రుజ్జు కెర్లన్.

37 ఈంజ ఎత్కి నూన కెర, ఒత్త బెర తిల యూదుల్, “నిజుమి దేముడుచో పుత్తున్క మార పాపుమ్ కెర్లమ్ మెన జోవయించి పెట్టి దుకుమ్ తెన్ ఒప్పున, బియఁ గెచ్చు, ఓ బావుడ్లు, అమ్చి పాపుమ్ గెస్సు మెన అమ్ అప్పె కిచ్చో కెర్లె జయెదె?” మెన పేతురుక చి జోవయింతెన్ తిల యేసుచ అన్నె బారికుల్క పుసిల. 38 జేవ్క, పేతురు, “తుమ్ కెర్లె పావల్చి రిసా దుకుమ్ జా పాపుమ్ ముల్తి బుద్ది జా యేసుక్రీస్తుక నంపజా, తుమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి గుర్తుక జోచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ కడన్కు. దస్సి కెర్లదు మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్క దొర్కు జయెదె. 39 జోచి కక్క ప్రబు జలొ

అమ్చొ దేముడు నిసాన్దె గే, 'జోవయించి పెట్టి అమ్చి సుద్ది తిలి ఆత్మ దెయెదె' మెన, తుమ్చి రిసా కి, తుమ్చ బోదల్చి రిసా కి, పడ్డొచ మాన్సుల్క కి, పడ్డొ దూరి దేసిమ్లుచ మాన్సుల్చి రిసా కి సంగ అస్సె" ఇసి పేతురు జేవ్క సంగిలన్. 40 పడ్డొ అన్నె సాచుల్ రుజ్జుల్ బెదవ, జోవయింక కిచ్చొ మెన బతిమాల్పా జా సంగిలన్ మెలె, "పాపుమ్బుద్ది తిల ఈంజ ఉగుమ్చ మాన్సుల్చి బుద్ది ముల, విడ్డల్ కెరన, రచ్చించుప జా" మెన సంగిలన్. 41 జోచి కోడు నూన నంపజలన, జలె, బాప్తిసుమ్ నజన్ల. చి జా దీసి రమారమి తిన్ని వెయిల్జిన్ మాన్సుల్ అగ్గె నంపజల సిస్సుల్ తెన్ బెదిల.

42 జా దీసి తెంతొ, నిదానుమ్ తెన్ యేసుచ బారికుల్చి బోదన నూన్తె తా, సిస్సుల్ తెన్ సర్ల తెన్ బెద, మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తిన్క యేసు బలి జలోచి జా గుర్తు దెకయ్తి పోడియె, ద్రాచ రస్సుమ్ కంక పింక అలవాట్ జల, జోవయింతెన్ నిదానుమ్ తెన్ ప్రార్దన కెరై తిల.

43 ఎత్కిజిన్ ఉచర ఉచర ఆచారిమ్ తెన్ తిల, చి జేవ్ బారికుల్చి అత్తి ప్రబు ఒగ్గర్ వెల్లెల కమొ జర్గు జలి. 44 పడ్డొ, నంపజలన ఎత్కిజిన్ సర్ల తెన్ ఎక్కి మెన్ను తెన్ తిల, చి బీద సుదల్, సొమ్సార్లు, కోయి ముస్క నే జతె, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తోడు దెతె తిల. 45 ఆస్తి తిల మాన్సుల్ జోవయించి వికన, నెంజిల మాన్సుల్క తోడు దెతె తిల. ఎక్కిలోక కొత్తు తిలెగిన, అన్నెక్కో జోక తోడు దెంక. 46 దేముడుచి గుడితె బెద, ప్రబుక ఉచరుక మెన రోజుక గెతె తిల, చి జోవయించి గెరలె, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో అన్నిమ్క బుకారా, జా పోడియె కా, జా ద్రాచ రస్సుమ్ పియ, సర్లసంతోసుమ్ తెన్ కట్టు తెన్ తిల. 47 దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల, చి ఎత్కిజిన్ జోవయింక మెన్సిత్ తిల, చి ప్రబు రోజుక కక్క కక్క నొవ మాన్సుల్క నిసాన్ రచ్చించుప కెర నంపజలన మొత్తుమ్చి సంగుమ్తె బెదయ్తె తిలన్.

జెర్మిల్ తెంతో సొట్టో జలోసా చెంగిల్ జలిసి

1 ఏక దీసి, ప్రార్దన కెరుక బెదుక మెన, పేతురు చి యోహాను దేముడుచి గుడితె గెతె తిల. తెదొడి తిన్ని గంటల్ జా తిలి. 2 దేముడుచి గుడిక పాసి అయ్లె పొది, జెర్మిల్ తెంతో సొట్టో జలో ఎక్కిలోక మాన్సుల్ వయ నెతె తిల. రోజుక జోక వయన దేముడుచి గుడిచి కోటచి 'సూటి' మెన నావ్ తిలి గుమ్ముమ్ సొడి వెసడ్లె, గుమ్ముమె పెసిత తతె జో మాన్సు దర్ముమ్ నజితె తిలో. 3 పేతురు చి యోహాను దేముడుచి గుడి తెడి పెసుక దెర్లిసి, జో దెక, "డబ్బుల్ దా" మెన, దెక నే దెకిల్ రితి జా సంగిలన్. 4 సంగిలె, పేతురు యోహాను జోక చెంగిల్ దెకిల. అన్నె పేతురు జోక, "అమ్క సరిగా దెకు" మెలన్.

5 దస్సి మెంతికయ్, 'కిచ్చొ జవున్ దెవుల' మెన ఉచర, జో మాన్సు జోవయింక సరిగా దెకిలన్. 6 గని పేతురు జోక, "అంక వెండి కాసుల్ నాయ్, బజార్ కాసుల్ నాయ్, గని అంక తిలిసి తుక దెయిందె. నజరేతుచొ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ ఉట్ట ఇండు" మెన సంగిలన్. 7 సంగ, జోచి ఉజిల్ ఆతు పేతురు దెర, జోక ఉట్టవ టీవో కెలన్. బేగి, జోచ చట్టో, ఆగ్ అడ్డో డిట్టుమ్ జల. 8 డిట్టుమ్ జతికయ్, జో చట్టున ఉట్ట అద్దుర్ నెంతె టీవో ఇండుక దెర, సర్లక నచ్చ నచ్చ, దేముడుచి గవురుమ్ సంగ సంగ, దేముడుచి గుడితె పెసిలో.

పేతురు యూదుల్క బోదన కెర్లిసి

9 జో మాన్సు ఇండితె తిలిసి, దేముడుచి గవురుమ్ సర్ల తెన్ సంగితె తిలిసి ఒత్త బెర్లె ప్రైజెల్ ఎత్కి. దెక కెర, 10 "ఒరె, ఈంజొయి రోజుక దేముడుచి గుడిచి గుమ్ముమె దర్ముమ్ నజ వెస తతోసా, గని చెంగిల్ జా ఇండితయ్" మెన, బమ్మ జా ఆచారిమ్ తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సంగితె తిల.

11 జో మాన్సు, జలె, పేతురుక చి యోహానుక ములుక నెతిర్లిసి జా జనాబ్ దెక, ఆచారిమ్ జా, జేవ్ తీగ్ల దేముడుచి గుడిచి వెల్లి పేడె గెచ్చ తతికయ్, ఈంజెచ్చు జనాబ్ బెద నిగ గెచ్చ, సొలోమోసు రానొచి నావ్ తిలి పేడెక జోచి సుట్టునంత బెర గెల. 12 జేవ్ జనాబ్

దస్సి బెర అయ్‌లిసి దెక, పేతురు జోవయింక ఇసి మెన బోదన కెరుక దెర్లన్. “ఓ ఇస్రాయేలులు మెల అమ్‌చ యూదుల్, ఈంజో మాన్సుచి రిసా తుమ్ కిచ్చొక ఆచారిమ్ జతను? అమ్‌క కిచ్చొక దస్సి ఆచారిమ్ తెన్ దెకితను? అమ్‌చి సొంత సెక్తి తెన్, సొంత పున్నిమ్‌చి రిసా జోక చెంగిల్ కెర ఇండయ్‌ల మెన తుమ్ ఉచర్లసు గె?

13 “అమ్‌చ పూర్గుల్ జల అబ్రాహామ్‌క, ఇస్సాకుక చి యాకోబుక దేముడు, జోచో సేవ కెర్తొసా యేసుకయ్ అన్నె జియడ గవురుమ్ కెర దా అస్సె. తుమి యేసుక దెర పిలాతు అదికారిచి అత్తి సొర్ప దిలదు, చి జో పిలాతు ‘జోక విడ్డల్ కెరిందె, జో కేన్ తప్పు కెరె నాయ్’ మెన తీర్పు సంగిలే కి, తూమ్ నే ఒప్పున్‌తె యేసుచి విలువ కడ్లదు. 14 తుమ్ దస్సి కెర, సుద్ది చి పున్నిమ్ తిలొ క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసాచి మరియాద కడ్లదు. అత్య కెర్లొ బరబ్బుక విడ్డల్ కెరు, జోకయ్ కావలె మెన, తుమ్ కోర్‌ప జా పిలాతుక సంగ. 15 ఎత్కి జీవుల్‌క జీవు దెతోసా, ఎత్కిక ఆదారుమ్ జలొ యేసుక తుమ్ మార గెలదు. గని దేముడు జలొ అబ్బొసి జోక అన్నె జియడ్లొ మెన ఆమ్ దెక, సాచి జా అస్సుమ్. 16 జోచి అదికారుమ్‌చి రిసా జోయ్యి ఈంజో సొట్టో మెన తుమ్ అగ్గె తెంతొ జాన్లొ మాన్సుక చెంగిల్ కెర అస్సె. యేసుకయ్ నంపజా జోచి నావ్ తెన్, ఉట్ట ఇండు మెన ఇన్నెక అమ్ సంగితికయ్, యేసుయి ఇన్నెక చెంగిల్ కెర్లన్. తుమ్‌చి మొక్కె ఈంజో మాన్సు పూర్తి చెంగిల్ జలిసి కిసి జర్గు జలి మెలె, యేసుయి దయిరిమ్ కెర, నంప కెరవ, చెంగిల్ కెర్లన్.

17 “జలె, అమ్‌చ బావుడ్లు, ఉచర, తూమ్, తుమ్‌చ అదికారుల్, నేన కెర దస్సి కెర్లదు మెన జాని. 18 గని, దేముడు పూర్గుమ్ జో కబుర్ తెద్రయ్‌లన చి అత్తి సంగ తెద్రయ్‌లిసి, జో ఏలుప కెరయ్‌తో క్రీస్తు సేడుక తిల సైమల్ ఎత్కిచి రిసా పూర్గుమ్ కబుర్ సంగ తెద్రయ్‌లిసి. యేసుక తుమ్ మార్గిసి తెన్ జో దేముడు నెరవెర్నుప కెర అస్సె. 19 జలె, అమ్ కెర్లొ పాపల్ పుంచి జతు మెన తుమ్ కోర్‌ప జలె, తుమ్ కెర్లొ పాపల్‌చి రిసా పెట్టి పూర్తి దుకుమ్ జా, ఆజి తెంతొ ప్రబుచి

ఇస్టుమ్ రితి కెరుక పూర్తి కోర్ప జా మార్పుప జా, చి దేముడు తుమ్క పాసి కెరన, తుమ్క సెలవ్ కడన్లి పొది దిలి రితి, తుమ్చి ఆత్మల్క చెంగిల్ కెరెదె, ²⁰ చి తుమ్క పూర్గుమ్ తెంతో సంగ తిలో రచ్చించుప కెర్తొసా జతో క్రీస్తుక తుమ్తె తెద్రయెదె. క్రీస్తు కొన్సొ మెలె, యేసు. ²¹ జో క్రీస్తుయి పరలోకుమ్తె తంక. కెయ్యె ఎద జో ఒత్త తంక అస్సె మెలె, పూర్గుమ్ దేముడుచి కబుర్ సంగిలనచి అత్తి సంగిలిసి ఎత్కి నెరవెర్చుప జతె ఎద.

²² “మోసె పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్లి కోడు ఏక్ కిచ్చొ మెలె;

అంచ కబుర్లు సంగు మెన పరలోకుమ్చొ ప్రబు జలో దేముడు అంకయ్ కీసి తెద్రయ్లో గే, దస్సి, తుమ్ యూదుల్తె జెర్దితో ఎక్కిలోక కబుర్ తెద్రయెదె. తుమ్క జో కిచ్చొ ఆద్ర దెయెదె గే, జయ్యె తుమ్ కెరె. ²³ జో కబుర్ జెతొసాక కో సూన్తి నాయ్ గె. ‘ఆవ్ నిసాన్ల పైజల్తె తుమ్ బెదుక విలువ నాయ్’ మెన జోవయింక దేముడు నాసెనుమ్ కెరెదె.

²⁴ పడ్డొ, సమూయేలు పూర్గుమ్చొ తెంతో అప్పెచి కాలుమ్ ఎద దేముడు కబుర్ తెద్రయ్లనతె కక్క నే పిట్టె, జేవ్ ఎత్కిజిన్ ఈంజ కాలుమ్ జర్గు జతిసి, ఆజి జర్గు జతిన్చి రిసా అగ్గె తెంతో సంగ అస్తి.

²⁵ జలె, దేముడుచి కబుర్ సంగ తిల జేవ్ పూర్గుల్చ పుత్తర్లు తూమ్. పడ్డొ తుమ్చి సెకుమ్తె పడ్డొక ఎక్కిలో జెర్దెదె. జోచి రిసా ఈంజ లోకుమ్చ కుటుంబల్ ఎత్కిక దీవెన దొర్కు జయెదె. జోచి అత్తి అంచి వరుమ్ దెయిందె మెన దేముడు తుమ్చొ అబ్రాహామ్ పూర్గుమ్చొచి అత్తి తుమ్చ పూర్గుల్క నే పిట్టి ప్రమానుమ్ కెర సంగిలన్. జా కోడుచి రిసాచి పుత్తర్లు కి తూమ్ జస్సె. ²⁶ జలె, ‘దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా’ మెన ప్రబు జోచొ సేవ కెర్తొసా జలో యేసుక టీవడ. జో మొర్దికయ్ అన్నె జయడ, కత్తె తొలితో తెద్రవ అస్సె మెలె, తూమ్ యూదుల్తెయి. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క ‘తుమ్చి పాపుమ్బుద్ది ముల చెంగిల్ జతు’ మెన తుమ్కయ్ తొలితో చి తెద్రవ అస్సె” మెన

పేతురు ప్రజల్క బోదన కెర్లన్.

4

పేతురుక యోహానులుక జేల్తె గలిలిసి

¹ పేతురు చి యోహాను ప్రజల్క దస్సి బోదన కెర్లె తతికయ్, యూదుల్చ పూజర్లు, దేముడుచి గుడిచొ ఎజొమాని, పడ్డొ నద్దూకయ్యులు మెన పండితుల్ జోవయింతె ఉట్ట అయ్ల. ² యేసు 'మొర అన్నె జివ్ జిలో' మెన ప్రజల్క పేతురు చి యోహాను సికయ్తె తిలి రిసా, జేవ్ వెల్లో సుదల్ కోపుమ్ జా అస్తి. ³ జోవయింక దెర్ల, గని సాంజ్ జలి రిసా 'కలిక తీర్పు కెరుమ' మెన దస్సి జేల్తె గలిల.

⁴ జేవ్ వెల్లో సుదల్ దస్సి కెర్లె కి, జేవ్ దొగుల కెర్లె బోదన సూన్లన ఒగ్గర్జిన్ యేసుక నంపజయి గెల. ఇన్నెతెన్, నంపజలన కెత్తిజిన్ జల మెలె, తేర్బోదల్, బాలబోదల్క పిట్టవ, రమారమి పాచ్ వెయిల్జిన్ మున్నుబోదల్ తిల.

పేతురుక యోహానులుక పరిచ్చ కెర్లెసి

⁵ అన్నెక్ దీసి కిచ్చొ జర్లు జలి మెలె, నబ కెరుక మెన యూదుల్చ అదికారుల్, వెల్లెల మాన్సుల్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన ఎత్తిజిన్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె బెర జా అస్తి. ⁶ జోవయింతె కో కో ముక్కిమ్ జా నబ కెర్లె రిసా జా అస్తి మెలె, అగ్గె ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జా తిలో అన్నోన్చి జావోసి జలో తెదొడిచొ ఎత్తిక వెల్లో పూజరి కయప, ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లు జతసచ కుటుంబల్చ మున్నుబోదల్ ఎత్తిజిన్. ఇనయింతె దొగుల కొన్న మెలె, యోహానుని అలెక్కంద్రు.

⁷ నబ కెరుక దెర్లి పొది, యోహానుక చి పేతురుక కడ ఆన నెడిమి టీవో కెరన, జేవ్ చెంగిల్ కెర్లె అగ్గె సొట్టొ జా తిలో మాన్సుక కి టీవో కెర, జేవ్ దొగులక పరిచ్చ కెరుక దెర్ల. "ఈంజొ మాన్సుక కీసి ఇండయ్లదు? తుమ్చి సొంత సెక్కిక నెతుర్పు! కచి సెక్కి, కచి నావ్ తెన్ ఈంజ కామ్ కెర్లదు?" మెన కోపుమ్ తెన్ పరిచ్చ కెర్ల.

పేతురు జబాబ్ దిలిసి

8 తెదొడి పేతురు దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మనెక్కి జోచి పెట్టి బెర నెక్కి దెతికయ్, దయిరిమ్ జా, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్; “యూదుల్చ అదికారుల్, వెల్లెల మాన్సుల్, తుమ్క ఆమ్ కిచ్చొ సంగుక? 9 అమ్ సొట్టొ మాన్సు ఎక్కిలోక చెంగిల్ కెర్లి రిసొ ఆజి తుమ్ అమ్క పరిచ్చ కెర్తను జలె, 10 నజరేతు గవ్విచొ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ని తుమ్చి నెడిమి టీవొ జలొ ఈంజొ మాన్సు చెంగిల్ జా అస్సె. జొ యేసుక్రీస్తు తుమి సిలివ గల మార్లదు, గని దేముడు జోక అన్నె జియడ్లన్, చి జొయ్యి ఈంజొ మాన్సుక చెంగిల్ కెర అస్సె మెన తుమ్క చి అమ్చి ఇస్రాయేలులు ఎత్కిజిన్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి.

11 “గేరు బంద మాన్సుల్ నెన కెర ములిల పత్తుర్, గేర్ బందత బోడిపత్తుర్ జయెదె. తుమ్ జోక నెసిలె కి, పరలోకుమ్చి రాజిమ్క జొయ్యి వెల్లొ జా అస్సె. 12 పాపుమ్ తెంతొ విడ్డల్ జా పరలోకుమ్తె గెతి రచ్చున కచితె దొర్కు జతయ్ మెలె, యేసుతెయి అన్నె కత్తెయ్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ ఒండి లోకుమ్తె అన్నె కచి నావ్ తెన్ రచ్చించుప జంక కో కి నెత్తిర్” మెన పేతురు సంగిలన్.

13 పేతురుక చి యోహానుక, “ఈంజేవ్ ఒగ్గర్ నదు కెర్ల మాన్సుల్ నెంజితి రిత జాలర్లు ఈంజేవ్, వెల్లెల మాన్సుల్ నెంజితి, గని తెద్ది దయిరిమ్ తెన్ అమ్క బుద్ది సంగితతి” మెన, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ ఆచారిమ్ జల. అన్నె, యేసు తెన్ జేవ్ బుల్తె తిలి రిసొయ్ ఇసి తెలివి తెన్ దయిరిమ్ జా అస్తి మెన వెల్లెల మాన్సుల్ చినిల. 14 పడ్డొ, అగ్గె సొట్టొ జా తిలొ మాన్సు అప్పె చెంగిల్ జా జోవయించి నెడిమి టీవొజ అస్సె మెన దెక కెర, జేవ్ అన్నె కిచ్చొ నింద సంగుక నెత్తిర్.

15 అన్నె కిచ్చొ సంగుక నెత్త కెర, యోహానుక చి పేతురుక సబ తెంతొ బార్ కెర, వెల్లెల మాన్సుల్ లట్టబన్ల. 16 “ఈంజేవ్ దొగుల మాన్సుల్చి రిసొ అమ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె? కిచ్చొ సిచ్చ కెరుక నెత్తుమ్, కిచ్చొగె. కిచ్చొక మెలె, తెద్ది వెల్లి కామ్ ఇన్నెచి అత్తి జర్లు జా అస్సె మెన ఈంజ యెరూసలేమ్తెచ మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ జాన్తి. ఆమ్ కి దెక

అన్నుమ్, చి కిచ్చో వేర సంగుక నెంజె. 17 గని, ఈంజ ఎత్కిచి రిసా అన్నె కో సూన్త నాయ్ మెన, ఈంజేవ్ దొగుల జోచి నావ్ తెన్ అన్నె కక్క కిచ్చో నే సంగిత్ రితి బియడ ఆడ్ర దెమ” మెన తీర్పు సంగిల. 18 తెదొడి, జేవ్ దొగులక అన్నె బుకారా కెర, “తుమ్ జో యేసుచి నావ్ దెరుక నాయ్. జోచి నావ్ తెన్ అన్నె కక్క బోదన కెరుక నాయ్” మెన పేతురుకచి యోహానులుక ఆడ్ర దిల.

పేతురు చి యోహానులు దిలి జబాబ్

19 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ దస్సి సంగిలక, పేతురు, యోహాను, నే బితి దయిరిమ్ తెన్ కిచ్చో సంగిల మెలె, “దేముడు సంగిలి కోడు అమ్ కెర్లె చెంగిల్ గే, తుమ్ మాన్సుల్ సంగిలి కోడు అమ్ కెర్లె చెంగిల్ గే, తూమ్ సరిగా ఉచర. జేవ్ దొన్నిచి రిసా జో దేముడు సొంత కిచ్చో మెనెదె గే ఉచర. 20 అమ్ దెకిలిసి నూన్సిసి, అమ్ మాన్సుల్క నే సంగితె తంక నెత్తమ్, నేన” మెన జేవ్ దొగుల యేసుచ బారికుల్ సంగిల.

21 ‘యేసుచి అదికారుమ్చి తెడి జో సొట్టో మాన్సు చెంగిల్ జలో’ మెన పైజల్ ఎత్కిజిన్ దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల. జేవ్చి రిసా, ‘జేవ్ దొగులక అమ్ సిచ్చ కెర్లె పైజల్ అమ్క అల్లర్ కెరుల’ మెన కిచ్చో సిచ్చ కెరుక నెత్త కెర, ఎక్కి కోడకయ్ జోవయింక అన్నె బియడ కెర, వెల్లెల మాన్సుల్ జోవయింక విడ్డల్ కెర్ల. 22 పైజల్ కిచ్చోక దేముడుచి గవురుమ్ ఒగ్గర్ నముకుమ్ తెన్ సంగితె తిల మెలె, జోవయించి గవురుమ్క రుజ్జు దెకయ్లి జా వెల్లి కామ్ జర్గు కెర్లిసి కక్క చెంగిల్ కెర్లిసి జయెదె మెలె, దొన్ని విసా వెర్పుల్ జలో సొట్టో జెర్మిలో మాన్సుక.

23 పేతురుక యోహానుక వెల్లెల మాన్సుల్ ముల్లికయ్, జోవయించ గోతుసుదల్తె జేవ్ దొగుల గెచ్చు, ఎత్కిక వెల్లెల పూజర్లు చి వెల్లెల మాన్సుల్ జోవయింక సంగిలిసి ఎత్కి సంగ దిల. 24 జేవ్ సూన కెర, జేవ్ ఎత్కిజిన్ ఎక్కి మెన్సు తెన్ బెద దేముడుక ఇసి మెన గట్టిజ అవాడ్ తెన్ ప్రార్దన కెరుక దెర్ల: “ఎత్కిచి కంట వెల్లొ తిలో అమ్చొ

దేముడు ప్రబుచ, పరలోకుమ్ బూలోకుమ్, సముద్రుమ్, జేవ్ ఎత్కితె తతిసి కిచ్చొ నే పిట్టె జెర్మయ్ లోసా తూయి. ²⁵ తుమ్చి సుద్ది తిలి ఆత్మ లట్టబ్బికయ్, తుచొ సేవ కెర్తొసా జలో అమ్చొ పూర్ముచొ దావీదుచి చోండినాట్ తూయి సంగిలిసి కిచ్చొ మెలె,

దేముడుక నేన్ల దేసిమ్లుచ మాన్సుల్ కిచ్చొక జోవయింక నిస్కారుమ్ ఉచర వెల్లెల మాన్సుల్ మెనన్ల? అమ్చయ్ ప్రెజల్ కి జోవయింక నేన్ల రిత జా, కిచ్చొక కామ్క నెంజిల కుట్టల్ జోవయించి రిసా ఉచర్ల? ²⁶ ఒండి లోకుమ్చ రానలు, అదికారుల్, కుట్ట కెర్లి రితి ఎక్కితె బెద, దేముడుక కి, జో ఏలుప కెరయ్తో క్రిస్తుక కి యుద్దుమ్ కెర్లి రితి జల

మెన దావీదుచి అత్తి రెగ్గ అస్సె. ²⁷ నిజుమి, ఈంజయి పట్టుమ్తె హేరోదు రానొ, షొంతి పిలాతు అదికారి, యూదుల్ నెంజిలస ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ యూదుల్, ఎత్కిజని, దేముడుచి సుద్ది తిలొ తూయి ఏలుప కెరయ్లో సేవ కెర్తొసా జలో యేసుక కుట్ట కెర, జోవయించి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర్లి రితి జల. ²⁸ 'జర్గు జవున్' మెన తూయి అగ్గె తెంతో తుచి అదికారుమ్క సెలవ్ దా తిలిసి ఎత్కి, జోవయించి పెట్టిచి విస్సుమ్క జేవ్ జర్గు కెర్ల. ²⁹ అప్పె కి, ప్రబుచ, ఈంజేవ్ తుచ సేవ కెర్తొసక బియడ్డతి. గని ఇన్నెక కన్యారుమ్ దెక, ³⁰ జొర్జొ తిల మాన్సుల్క ఇన్నెచి అత్తి చెంగిల్ కెర్తె తా, సుద్ది తిలొ తుచొ సేవ కెర్తొసా యేసుచి నావ్ తెన్ జోచి అదికారుమ్క గుర్తు జత వెల్లొ కమొ కెరవ కెరవ, ఈంజేవ్ పూర్తి దయిరిమ్ తెన్ తుచి సుబుమ్ కబుర్ సంగితి రితి ఇన్నెక తోడు తా, మెన ప్రార్దన కెర్తొసుమ్" మెన, బెర తిలస ఎత్కిజన్ ఎక్కి మెన్సు తెన్ ప్రార్దన కెర్ల.

³¹ దస్సి ప్రార్దన కెర కేడయ్లి బేగి, కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, జేవ్ సబ కెర్తె తిలి గేరు కదుల్ జంక దెర్లి, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయించి పెట్టి బెర పూర్తి సెక్తి దెతికయ్, పూర్తి దయిరిమ్ తెన్ దేముడు దిలి బోదన కెర్లిసి ఎత్కి సంగుక దెర్ల.

యేసుక నంపజలన కట్టు తెన్ తిలిసి

32 జేవ్ పొదులె, యేసుప్రబుక నంపతిలన ఎత్తిజిని, ఎక్కి ఆత్మ, మెన్సు, ప్రేమ తెన్ తిల. “అంచయ్” మెన, జోవయింక కలుగు జల అస్తుల్చి రిసా జోవయింతె కో కి పోటి సంగితి నాయ్, గని జోవయింక కలుగు జలిన్క ‘అమ్ ఎత్తిజిన్చి’ మెన, సర్ల తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తోడు కెర్తె తిల. 33 పడ్డొ, దేముడు యేసుచి ఆత్మనెక్తి జోవయించి పెట్టి తిలి రిసా, జేవ్ బారజిన్ జోవయించ బారికుల్ పూర్తి దయిరిమ్ తెన్ యేసుప్రబు మొర అన్నె జిలిసిచి రిసా సాచి సంగితె తిల. జో ప్రబుచి దయచి ప్రేమ జేవ్ నంపజలన ఎత్తిజిన్చి పెట్టి బెర కామ్ కెర్తె తిలి. 34 జోవయింతె కక్క కి కొత్తు. నాయ్. కిచ్చొక మెలె. జోవయింతె కక్క ఒగ్గర్ బుయి గే గెరల్ గే తయెదె గే, జో విక గెలెదె, చి జా వికిలి డబ్బుల్ ఆన కెర, 35 యేసుచ బారికుల్చి చట్టె తివుల. ‘నెంజిలసక దొర్కు జవున్’ మెన, నెంజిలసక వంట దెవుల. జాచి రిసా కక్క కి కొత్తు జయె నాయ్.

సత్తిమ్ జలో బర్నబా

36 యోసిపు మెలో ఎక్కిలో జోవయింతె తిలో. ‘దయిరిమ్ కెర్తొసా’ మెలి అర్దుమ్ తెన్ జోక ‘బర్నబా’ మెన, బారజిన్ బారికుల్ ఆసిమ్ నావ్ తియ తిల. జో, యూదుడు జలో లేవీ మెలో పూర్ణమ్చొచి సెకుమ్చొ జయెదె. జో జెర్మిలి దేసిమ్ కేన్ మెలె, కుప్త మెలి దీవి దేసిమ్. 37 జో కిచ్చొ కెర్తొ మెలె, జోక కలుగు జలి ఏక్ బాటి జో విక కెర, జా వికిలి డబ్బుల్ దెరన, జేవ్ బారజిన్ బారికుల్క చటె తిలన్.

5

అననీయని సప్పీరా

1 అననీయ మెలో ఎక్కిలో, మాన్సు, సప్పీరా మెలి తేర్చి తెన్, దొగుల బెద జోవయించి బుయి ఏక్ విక కెర, 2 తేర్చి కి జాన్తె, జా బుయి వికిలి డబ్బుల్ సగుమ్ తియన కెర, ఎక్కి వాట యేసుచ బారికుల్తె అననీయ ఆన దిలన్. 3 ఆన్తికయ్, పేతురు జోక, “సయ్తాన్ తుచి పెట్టి సికడ అస్సె, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి

మొక్కె తుయి అబద్దుమ్ జా, జా బుఁయి వికిలి డబ్బుల్చి ఏక్ వాట తియన కెర, కిచ్చొక సయ్తానుక నూన జా పాపుమ్ కెర్లది? ⁴ జా బుఁయి నే వికితె అగ్గె, జా పూర్తి తుచి ఆస్తి జా తిలి. జా వికిలి వడ్డొ కి, జా డబ్బుల్క సత్తిమ్ కెరుక పూర్తి తుచి పూచి. తుయి అప్పె ఉచర్లి మోసీమ్ కిచ్చొక? తుయి కెర్లిన్చి అర్దుమ్ పూర్తి ఉచరు. తుయి కెర్లిసి మాన్సుక అబద్దుమ్ సంగిలిసి, గని అన్నె ముక్కిమ్క కిచ్చొ పాపుమ్ జలది మెలె, తుయి దస్సి కెర, దేముడుకయ్ అబద్దుమ్ సంగ అస్సిసి” మెన, అననీయక పేతురు తీర్పు సంగిలన్. ⁵ ఈంజేవ్ కొడొ సూన్లి బేగి, అననీయ బుఁయ్యె సేడ మొర గెలన్. జో తప్పు కెర మొర్లిన్చి రిసా సూన్లన ఎత్కిజిన్ బియఁ గెల. ⁶ తెదొడి ఒత్త తిల ఉబెడల్ బట్ట తెన్ జోచి పీనుమ్ డంక, ఉక్కుల వయన, మెన్నె రోవ గెల.

⁷ రమారమి తిన్ని గంటల్ గెతికయ్, అననీయచి తేర్ని జేవ్ బారికుల్ తిలిన్తె అయ్లి. మున్సున్క జర్గు జలిసి జా నేనె. ⁸ జెతికయ్, పేతురు జాక వసుల, జా బుఁయి వికిలి డబ్బుల్చి రిసా జాక పుసిలన్. అననీయ దిలి ఎదిలి డబ్బుల్చి రిసా సంగ, “తెద్దిలికయ్ జా బుఁయి వికిలదు గె?” మెన పుసితికయ్, జా “తెద్దిలికయ్” మెన సంగిలి. ⁹ పేతురు జాక, “తుమ్ దొగుతెర కుట్ర కెర అబద్దుమ్ సంగిలిసి, ప్రబుచి ఆత్మక కొంకడ్లి రితి జతయ్ మెన బిన్ను నాయ్ గె? ఆదె! నూను! తుచొ మున్సున్క రోవిలన అన్నె ఉట్ట జెతికయ్ అవాడ్ జెతయ్. అయ్లె, తుచి పీనుమ్ ఉక్కుల వయన తుక కి మెన్నె రోవుక గెచ్చుల” మెన సంగిలన్. ¹⁰ సంగిల్ బేగి, జా కి జోచి చట్టె సేడ మొర గెలి. ఉబెడల్ గేర్ తెడి జా కెర, జాక, ‘జా కి మొర అస్సె’ మెన దెక కెర, జాక ఉక్కుల వయన మెన్నె గెచ్చు, మున్సున్చి సొడి జాక రోవిల. ¹¹ జా దీసి జర్గు జలిన్చి రిసా, యేసుక నంపజలనచి సంగుమ్చ ఎత్కిజిని, సూన్ల అన్నె మాన్సుల్ ఎత్కిజిని, దేముడు యేసుచి ఆత్మసెక్కిచి రిసా బియఁ గెల.

¹² జేవ్ బారజిన్ జోచ బారికుల్చి అత్తి ప్రబు ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ వెల్లెల కమొ జర్గు కెరయ్లన్. జేవ్ షొదులె, జేవ్ రోజాక దేముడుచి గుడితె

పూర్ణమచొచి సొలోమోను నావ్ తిలి పేడె సబ కెరుక అలవాట్ జా తిల. 13 వేర మాన్సుల్ జోవయింతెన్ ఒత్త బెదుక బియఁ గెల, గని ప్రెజల్ ఎత్కిజిన్ జోవయింక ఒగ్గర్ గవురుమ్ దెకిత్ తిల. 14 అగ్గెచి కంట, అన్నె మున్సుబోదల్ ఒగ్గర్జిన్, తేబోదల్ ఒగ్గర్జిన్, ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ ప్రబుక పూర్తి నంపజా గెల. 15 ప్రెజల్ అన్నె కిచ్చొ కెర్ల మెలె, పేతురు జోవయించి వాటు జవున్ అయ్లె, “ఎక్కి జోవయించి నీడ అమ్క సగుమ్జిన్క లయిన్, జవున్” మెన, జొర్ణొ తిల జోవయించ మాన్సుల్క వయన, మంచల్తె జవున్, అంతుర్నొతె జవున్, వాటులె నిజవ దిల. 16 యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి సుట్టునంతచ గవ్విలె తెంతొ కి ఒగ్గర్జిన్ జాఁ కెర, జోవయించ జొర్ణొ తిల మాన్సుల్క, బూతుమ్ దెర్ల మాన్సుల్క, కడ ఆన్ల, చి జేవ్ ఎత్కిజిన్ కి చెంగిల్ జల.

బారికుల్క దెర జేల్తె గలిలిసి

17 ఎత్కిక వెల్లో పూజరి, మాత్రుమ్, జోవయింతెన్ తిలన ఎత్కిజిని, సద్దుకయ్యలు మెల పండితుల్; యేసుచ బారికుల్చి ఉప్పిరి పూర్తి గోస జా బార్ జా, 18 జోవయింక దెర, మాములుమ్ జేల్తె గలిల. 19 గని, జా రాతి, ప్రబుచొ దూత ఎక్కిలో జేల్తెచ కెచ్చివొ ఉగుడ కెర, బారికుల్క విడ్డల్ కెర బార్ కెర్లన్. చి జోవయింక, 20 “తుమ్ దేముడుచి గుడితె గెచ్చ పెన, నెడిమి టీవోజ, ప్రబుతె దొర్కు జతి పరలోకుమ్తె బెదితి ఆత్మతె జెర్మున్ జా జతి రచ్చనచి రిసొచి సుబుమ్ కబుర్ ప్రెజల్క పూర్తి బోదన కెర” మెన, దేముడుచ దూత ఆడ్ర దా సంగిలన్. 21 దూతచి కోడు సూన కెర, జేవ్ పెందలె ఉజిడి జలి పొది, దేముడుచి గుడితె పెన, బోదన కెరుక దెర్ల. దేముడుచి గుడితె బారికుల్ పెన బోదన కెర్తె తిలి మదెనె, ఎత్కిక వెల్లో పూజరి, జోవయింతెన్ బెదిలన, జోవయింక ‘విడ్డల్ జా అస్తి’ మెన నేన కెర, ‘సబ కెరుమ’ మెన ఇస్రాయేలుల సబతె వెసితన ఎత్కిజిన్క బుకారా కెర, బారికుల్క కడ ఆన్తి రిసొ, జోవయించ జమాన్సుక జేల్తె తెద్రయ్ల. 22 జేవ్ జేలితె పాఁవిలె, కెచ్చివొ ఉగిడ్లె, జేవ్ బారికుల్ ఒత్త నాయ్, చి వెల్లెల మాన్సుల్తె అన్నె బుల జా సంగిల. 23 “అమ్

జేల్తె గెలమ్, చి ఒత్త పాదిలె, జేల్తెచ కెప్పివో సంజె తెంతో డిట్టుమ్ డంక అస్తి. చి అమ్చ జమాన్లు కెప్పివో సరిగా రకితె తిల, గని అమ్ కెప్పివో ఉగిడ్లె, తెడికోయి నాయ్” మెన సంగిల. 24 సంగిలె, దేముడుచి గుడిచో ఎజోమానిచి వెల్లెల పూజర్లు సూన, పూర్తి ఆచారిమ్ జా, “ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చో? అప్పె అన్నె కిచ్చో జర్లు జయెదె?” మెన, బమ్మ జల.

25 తెదొడి కో గే జేవ్ వెల్లో మాన్సుల్తె జా కెర, “తుమ్ జేల్తె గలిలన దేముడుచి గుడితె టీవోజ పైజల్క సికడ్తె” మెన సంగిల. 26 సంగితికయ్, దేముడుచి గుడిచ జమాన్లుచ ఎజోమాని, జోవయించ జమాన్లు తెన్ గెచ్చ, బారికుల్క దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ కెర్ల. గని జోవయింక కిచ్చో దెబ్బల్ పెట్టి నాయ్, అల్లర్ కెరుక మెన చడిత్ కి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ‘జోవయింక అల్లర్ కెర్లె పైజల్ అమ్క పత్తల్ గల మార గెలుల’ మెన బియఁ గెల.

27 జలె, బారికుల్క దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ కెర, జోవయించి సబ కెర్తి గేర్తె కడన, సబ కెర్తసచి మొక్కె టీవో కెలచి ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జేవ్క పరిచ్చ కెర్లె. 28 “ఈంజ జోచి నావ్ తెన్ తుమ్ పైజల్క సికడుక జయె నాయ్, మెన తుమ్క ఆడ్ర దిలమ్, గని ఒండి ఈంజ యెరూసలేమ్తెచ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్క తుమ్ సికడ అస్సున్. అన్నె, అమ్క, ‘తుమి జోవయింక మార్లదు’ మెన, జో మాన్సుచి రిసా అమ్కయ్ నింద కెర, అమ్కయి జా పాపుమ్ వయడుక ఉచర్తసు” మెన బారికుల్క తీర్పు సంగిల. 29 పేతురు, బారికుల్ ఎత్తిచి రిసా కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, అమ్ కచి కోడు ముక్కిమ్క సూన కెరుక మెలె, మాన్సుచి కోడు నాయ్, గని దేముడుచి కోడు. 30 తూమ్ యేసుక సిలువతె టీవడ మార్లదు, గని అమ్చ పూర్థుల్చో దేముడు ప్రబు జోక అన్నె జియడ్లె.

31 “జలె, యేసుక అన్నె జియడ, అమ్చో దేముడు కిచ్చో కెర్లె మెలె, జోక జోచి ఉజెతో పక్క వెసడ, ఇస్రాయేలుల్ మెల యూదుల్క, ‘జేవ్ కెర్లె పాపల్క పెట్టి దుకుమ్ జా ముల జోక నంపజా, జోవయించి పాపుమ్ పుంచి జవున్’ మెన, యేసుక, రచ్చించుప కెర్తెసా, ఏలువ

కెర్న మెన, జోక గవురుమ్ కెర అస్సె. ³² ఈంజ ఎత్కిచి రిసా ఆమ్ సాచుల్ జా అస్సుమ్. జోచి కోడు రితి కెర్తనక దేముడు దిలి జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కి సాచి జతయ్.”, మెన పేతురు సంగిలన్. ³³ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ నూన ఒగ్గర్ కోపుమ్ జా, జేవ్ బారికుల్క మారుక కోర్ప జల.

గమలీయేల్ సంగిలి కొడె

³⁴ గమలీయేల్ మెలో పరిసయ్యుడు ఎక్కిలో ఒత్త జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్తె తిలో. జో మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డోసా జయెదె. జోక ఎత్కిజిని, ‘చెంగిల్ మాన్సు’ మెన గవురుమ్ కెరుల. జో మాన్సు టీడ, దేముడుచి గుడిచ జమాన్లుక, ‘ఈంజేవ్ మాన్సుల్క గడియ బార్ కెర తా’ మెన ఆడ్డ దిలన్. ³⁵ బారికుల్క బార్ కెరవ, బెర తిల వెల్లెల మాన్సుల్క గమలీయేల్ ఇసి మెన సంగిలన్: “అమ్చ ఇస్రాయేలులుచ ఓ తుమ్ వెల్లెల మాన్సుల్, జేవ్ మాన్సుల్క తుమ్ కిచ్చొ కెరుక ఉచర్తె గే, జాగర్త తా. ³⁶ జా సుట్టు జర్లు జలిన్చి రిసా ఏద కెర. జేవ్ పొదులె దూదా మెలో ఎక్కిలో ‘ఆవ్ వెల్లె’ మెన సొంత గవురుమ్ సంగుక బుల్తె తిలో, చి రమారమి చెత్తర్ పుంజొజిన్ మాన్సుల్ జోవయింతెన్ బెదిల. గని మాన్సు జోక మార్కికయ్, జోచ సిస్సుల్ చెదుర్ప జల, చి జా ఎత్కి ఆరి పాడ్ జా గెలి. ³⁷ జాచి పడ్డె, పైజల్ లెక్క కెర్తె తిల పొదులె, గలిలయ ప్రాంతుమ్చొ యూదా మెలో ఎక్కిలో కి వెల్లె మెనన, సగుమ్జిన్క సికడ్ సిస్సుల్ కెరన్లె. గని జో కి మొర గెలో, చి జోచ సిస్సుల్ కి చెదుర్ప జా గెల.

³⁸ “జాకయ్, తుమ్ అప్పె దెర్ల మాన్సుల్చ రిసా ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజేవ్ మాన్సుల్క ముల. తుక్కె తా. కిచ్చొక మెలె, ఈంజేవ్ కెర్తిసి, మాన్సుల్ ఉచర్తిసి రిత జలె, జాచి ఇస్టుమ్క పాడ్ జయెదె, చి ఆమ్ పిట్టవుక మెన కిచ్చొ కెరుక నాయ్. ³⁹ గని ఏక్ వేల ఈంజేవ్ కెర్తిసి, దేముడు తియార్లిసి జలె, తుమ్ కెర్తి సిచ్చ కెర్లె కి, పిట్టవుక నెతుర్పు. జాగర్త తా. ఈంజేవ్ కెర్తిసి దేముడు తియార్లిసి

జలె, తూమ్ అల్లర్ కెర్లె, జో దేముడుక విరోదుమ్ సుదల్ కి జస్తై” మెన, జాగర్త సంగిలన్.

సిస్సుల్ విడ్డల్ జలిసి

40 జో గమలీయేల్ దస్సి సంగితికయ్, వెల్లెల మాన్సుల్ నూన్ల, చి బారికుల్క అన్నె బుకారా కెర, కొర్డల్ తెన్ పెట, “తుమ్ యేసుచి నావ్ తెన్ కక్క కిచ్చొ సికడుక జయె నాయ్” మెన ఆడ్ర దా, విడ్డల్ కెర్లె.

41 బారికుల్, జలె, కిచ్చొ బుద్ది తెన్ జా సబ కెర్లిన్ తెంతో బార్ జల మెలె, ‘యేసుప్రబుచి నావ్క గవురుమ్ కెర్తి రిసా జోచి గవురుమ్ దెకయ్లి రిసా, అమ్ నిస్కారుమ్ జంక జలెకి, జొయ్యి అమ్క నిసాన విలువ రితి దెక అస్సె మెన అమ్క పూర్తి సర్ల’ మెన, సర్ల సేంతుమ్ తెన్ తిల. 42 అన్నె, దేముడుచి గుడితె కి, గెరి కి, యేసుక, ‘జొయ్యి దొర్కు జలో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా’ మెన, ప్రెజల్క రోజుక సికడుక ములితి నాయ్.

6

నిసాన్ల సత్తుజిన్ సత్తిమ్ తిల మాన్సుల్

1 జా పొదులె, ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ యేసుక నంపజా, జోచ సిస్సుల్ జా గెతె తిల. జోవయింతె తిల బీద సుదల్ ఎత్తిజిన్క అన్నిమ్, కిచ్చొ కిచ్చొ తోడు దెంక ఇస్టుమ్ జలెకి, ఎతివాట్జిన్ జా తిల, చి దొర్కు జలిసి ఎత్తిజిన్క వంటుక నెత్తిర్ల, చి “ఎబ్రీ బాస లట్టబై రండెల్ మాన్సుల్క సరిపుచుప జతిసి దెతతి గని అమ్చక నాయ్” మెన, గ్రీకు బాస లట్టబ్బన గోస కెర్లె. 2 జాకయ్, తెదొడి జేవ్ బారజిన్ యేసుచ బారికుల్ కిచ్చొ కెర్లె మెలె, యేసుక నిదానుమ్ నంపజలన ఎత్తిజిన్క బుకారా కెర, “ఆము కెద్దొడి తెదొడి బీద సుదల్క అన్నిమ్ వంటితె తంక

జలె, *ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తెసి పిట్ట గెచ్చెదె. పిట్లె చెంగిల్ నాయ్. ³ జాక కిచ్చో కెరుక మెలె, 'బీద సుదల్క దెకుత్' మెన, తుమ్చి తెంతో సత్తుజిన్క నిసాన, కీస మాన్సుల్ జేవ్ సత్తుజిన్ తంక మెలె, 'సరిగా మాన్సుల్ జేవ్' మెన, ఎత్తిజిన్క జాన్లస జా తంక, చి ప్రబుచి ఆత్మ జోవయించి పెట్టి జేవ్చి కామ్ పూర్తి కెర్తి బుద్ది తిలస జేవ్ తంక; బుద్ది సుదల్ జేవ్ తంక. దస్స మాన్సుల్క తుమ్ నిసాన, చి జా సేవచి రిసా అమ్ జోవయింక అదికారుమ్ దెమ్దె.

⁴ "ఆమ్, కిచ్చో కెరుక అస్సె మెలె, ఆము ప్రార్దన కెర్తె తంక, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తె తంక" మెన బారజిన్ సంగితికయ్, ⁵ మొత్తుమ్ నంపజల మాన్సుల్ జా కోడుక సర్ల జల, చి బీద సుదల్క దెకుక మెన కక్క నిసాన్ల మెలె, సైపను మెలో ఎక్కిలోక; జో బలే నముకుమ్చో, జోచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ పూర్తి కామ్ కెర్తి బుద్ది జోక తయెదె. అన్నె దస మాన్సుల్తె కక్క నిసాన్ల మెలె, పిలివ్, ప్రాకొరుక, నీకానోరుక, తీమోనుక, పర్రెనాన్క, నీకానోరు, జలె, జెర్మున్క యూదుడు నెంజె, గని దేముడుక నంపజా, యూదుల్చి అలవాల్తె బెద మార్పుప కెరన తిలో. జో దూరి తిలి అంతియొకయ పట్టుమ్చో మాన్సు. ⁶ ప్రెజల్ జేవ్ సత్తుజిన్క నిసాన బారికుల్తె కడ ఆన్తికయ్, జేవ్ ప్రార్దన కెర జోవయించ బోడివో చడ అదికారుమ్ దిల.

స్తైపనుక విరోదుమ్ సుదల్ గోస కెర్తెసి

⁷ జేవ్ పొదులె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ దేముడు దిలి యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ నూన నంపజల. జా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ప్రెజల్ ఒగ్గర్జిన్ నంపజల, చి దేముడుచ పూజర్లు కి ఒగ్గర్జిన్ నంపజా నిదానుమ్ జల.

* **6:2** 6:2 నెంజెలె 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్'. 'సుబుమ్ కబుర్' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దొర్కు కెర్తి రచ్చనచి కోడు. జో పాపల్ చెమించుప కెర్తెన్చి రిసాచి కబుర్. యేసు దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తెసా జలిన్చి కబుర్. జో అర్పితుమ్ జా పాపల్ గెచ్చయ్లె రిసా మాన్సుల్ పరలోకుమ్చి రాజిమతె బెదితి అవ్కాసుమ్ దొర్కు జలిన్చి కబుర్.

8 పడ్డొ సైవను, ప్రబుచి ఆత్మ జోచి పెట్టి తిలి ఒగ్గర్ ప్రేమ సెక్తిచి రిసా, ప్రెజల్ తిలిన్తె యేసుచి అదికారుమ్ దెకయ్తి గుర్తుచ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ వెల్లో కమొ కెర్లన్. 9 గని యూదుల్తెచ సగుమ్జిన్ 'విడ్డల్ జలస' మెన నావ్ తియన్లి గుంపుచ జవుల. జోవయింక సొంత సబగేర్ తయెదె. జేవ్, పడ్డొ లిబియ దేసిమ్చి కురేనియు పట్టుమ్చ, ఐగుప్తు దేసిమ్చి అలెక్సంద్రియ పట్టుమ్చ, కిలికియ ప్రదేసిమ్చ, ఆసియా ప్రదేసిమ్చ తెన్, కోపుమ్ జా, "తుచి బోదన తప్పుచి కిచ్చొగి" మెన, సైవనుక ఆరి నింద కెర్ల. 10 గని ప్రబుచి ఆత్మ సైవనుచి పెట్టి సికడ్డికయ్, జో బోదన కెర్లిన్తె బుద్ధి గ్యానుమ్ ఒగ్గరి. చి జేవ్ కోపుమ్ జలస జీనుక నెత్త లాజ్ జల. 11 జాకయ్ జేవ్ జోవయించి లాజ్చి రిసాచి గోసక గుట్టు తెన్ కిచ్చొ కెర్ల మెలె, వేర మాన్సుల్క తోడు దెరన, " 'మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు దిలి ఆగ్గుల్చి రిసా, చి దేముడుచి రిసా ప్రెజల్క కిచ్చొ కిచ్చొ సికడ, ఈంజొ సైవను మోసేక, దేముడుక, దూసుప కెర అస్సె. ఆమ్ సొంత సూన్లమ్' మెన తుమ్ సంగ" మెన జేవ్ తోడు దెరన్ల మాన్సుల్క అబద్దుమ్ సాచి సికడ్డ.

12 జేవ్ కోపుమ్చ మాన్సుల్ దస్సి ప్రెజల్క, వెల్లెల మాన్సుల్క, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డొసా సికడ్డన, సికడ్డికయ్, జేవ్ సైవనుతె జా కెర, జోక దెర, సబ వెసితసతె కడ ఆన, 13 అబద్దుమ్ సాచి సంగితసక టీవొ కెల. "ఈంజొ మాన్సు కెర్లొడ్ తెదొడి ఈంజ దేముడుచి గుడిచి రిసా, మోసే పూర్గుమ్చొ రెగిడ్డి ఆగ్గుల్చి రిసా, అబద్దుమ్ సికడ్డె తత్తయ్. 14 ఈంజొ సంగిలిన్ కిచ్చొ ఆవ్ సూన అన్సుమ్ మెలె, 'నజరేతు గవ్విచొ యేసు, ఈంజ దేముడుచి గుడిక పాడ్ కెర, మోసేచి అత్తి దిల అమ్చ అలవాట్లు మార్పుప కెరు' మెన ఈంజొ సంగితె తత్తయ్" మెన జేవ్ మాన్సుల్ అబద్దుమ్ సాచి సంగిల.

15 గని ఒత్త సబతె వెసిలన ఎత్కిజిన్ సైవనుక చెంగిల్ దెకిలె, జోచి మొకొమ్ కీసి జా అస్సె మెలె, పరలోకుమ్చొ దూతచి మొకొమ్చి రితి డీసిలి.

7

స్టైపను సంగిలి బోదన

1 తెదొడి, “జేవ్ సంగిలి సాచి సత్తిమ్ గె?” మెన ఎత్కిక వెల్లో పూజరి స్టైపనుక పుసిలన్.

2 స్టైపను కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఓ బావుడ్లు, ఓ వెల్లెల మాన్సుల్, అంచి సాచి తుమ్ నూన. పూర్గుమ్, అమ్చో అబ్రాహామ్ పూర్గుమ్చో హారానుతె నే ఉట్ట గెతె అగ్గె, జో మెసాపొతమియతె జితె తిలి పొది, గవురుమ్ తిలో అమ్చో దేముడు జోక డీన కెర, 3 ‘తుయి ఈంజ తుచి దేసిమ్ ముల, తుమ్చ సొంత మాన్సుల్క ముల, వేర దేసిమి ఉట్ట గో. * జా దేసిమి పావెతె ఎదక వాటు దెకయ్తె తయిందె’ మెన సంగితికయ్, 4 అమ్చో అబ్రాహామ్ మెసాపొతమియ తిలి జా కల్లియుచి దేసిమ్ ముల దా ఉట్ట గెచ్చు, హారాను దేసిమి గెచ్చు జితె తిలో. జో అబ్రాహామ్చో అబ్బొసి మొర గెతికయ్, దేముడు జోక ఒత్త తెంతో తెద్రయ్తికయ్, తూమ్ అప్పె జితి దేసిమి ఉట్ట అయ్లో.†

5 గని జో ఇన్నె జితె తిలి పొది, ఏక్ అడుగుచి ఎదిలి టాన్క సొంత మెనంతి రితి, జోక ప్రబు సెలవ్ దెయె నాయ్. గని, అబ్రాహామ్క †సంతానుమ్ తెదొడి నెంజిలె కి, దేముడు జోక, పడ్డొక ఈంజ దేసిమ్చి బుయి తుచి సొంత ఆస్తి తుకయ్ దా గెలిందె. తుకయ్, చి తుచి వెట్టి జెర్మితసక; తుచి సెకుమ్చక; కెయఁక తెయఁక తతి రితి దా గెలిందె మెన జో ప్రబు సంగిలన్.

6 “దేముడు జోవయింక అన్నె కిచ్చో సంగిలన్ మెలె, తుమ్చి సెకుమ్తె పడ్డొక జెర్మితస ఏక్ కాలుమ్క, చెత్తర్ పుంజొ వెర్పులు వేరె దేసిమి సైమ తెన్ జితె తవుల, ఒత్త గొతిమాన్సుల్ జా జివుల. 7 గని జా కాలుమ్క జేవ్క ఏలుప కెర్తి దేసిమ్చక ఆవ్ సిచ్చ కెరిందె. చి సిచ్చ కెర్తె, తుమ్చి సెకుమ్చక ఒత్త తెంతో విడ్డల్ జా, బార్ జా ఇత్తల్ ఉట్ట జా, జియ అంక బక్తి కెర్తె తవుల మెన ప్రబు వరుమ్ దా,§

* 7:3 7:3 ఆదికాండుమ్ 11:31, 12:1-3. † 7:4 7:4 ఆదికాండుమ్ 12:4-8.

‡ 7:5 7:5 ఆదికాండుమ్ 15:5, 7, 18, 17:8, 16-19. § 7:7 7:7 ఆదికాండుమ్ 15:13-14.

8 అబ్రాహామ్ చి సెకుమ్ చ మున్నుబోదల్ ఎత్కిజిన్ జో దేముడు చ మాన్సుల్ జతి గుర్తు చి సున్నతి కెరనుక మెన అన్నెక్ *ప్రమాసుమ్ దిలో.† జాకయ్, అబ్రాహామ్ ఇస్సాకు జెర్మ అట్టు పొదుల్ క జా గుర్తు కెర్తి సున్నతి కెర దిలో. పడ్డో ఇస్సాకు యాకోబుక ‡పాయిలన్, చి యాకోబు శీపుత్తర్పుల్ క పాయిలన్. జేవ్ బారజిన్ జలె, అమ్ చి సెకుమ్ క తొలితోచ వెల్లెల మాన్సుల్ జల.

సైపను సంగిలి యోసేపుచి కత

9 “జలె, జేవ్ బారజిన్ తె దెస్సుజిన్ అన్నసీసి యోసేపు మెలో జోవయించో బావొన్ క గోస జా, జా వాట్ అయ్ లచి ఐగుప్తు దేసిమ్ చో మాన్సు ఎక్కిలో తె *విక గెల. గని దేముడు జోక తోడు తా, 10 జో సేడ్ల సైమల్ ఎత్కి తెంతో రచ్చించుప కెర్లన్. చి ఐగుప్తు దేసిమ్ చో పరో రానో, యోసేపుక దెక, చెంగిలో మాన్సు, బుద్ది తిలోసా ఈంజో” మెన, జోక మెన్సిలన్, చి జోచి గెర్ తె ఎత్కి చి ఉప్పిరి, ఒండి రాజిమ్ చి ఉప్పిరి కి, ‘ఏలుప కెర్పు’ మెన జోక వెల్లో కెర్లో. ఒత్త రానొక పిట్టవ యోసేపుక కో వెల్లో జతి నాయ్.

11 “జలె, †యోసేపు ఒత్త ఏలుప కెర్తె తతికయ్, ఒండి ఐగుప్తు దేసిమి, జోచ అన్నసీసి తిలి కనాను దేసిమి కి కరు అయ్ లి. చి ఎత్కిజిన్ గొప్ప సైమల్ జల, చి అమ్ చ పూర్గుల్ క కతిసి కేన్ కి దొర్కు జయె నాయ్. 12 గని, ‘ఒత్త ఐగుప్తు దేసిమి దాన్ తియ అస్తి’ మెన అమ్ చో యాకోబు పూర్గుమ్ చో నూన తా, దాన్ గెన్న ఆన్ తు మెన, పుత్తర్పు జల అమ్ చ పూర్గుల్ క ఒత్త తెద్రయ్ లన్. 13 దొయ్యెరి తెద్రయ్ తికయ్, ఆవ్ తుమ్ చో బావొది మెన యోసేపు జోవయింక సంగిలన్. చి జా దీసి తెంతో యోసేపుచి కుటుంబుమ్ చ మాన్సుల్ రానో జలో పరో రానో తెన్ అలవాట్ జల, 14 చి అబ్బొసి జలో

* 7:8 7:8 ఆడ్ర † 7:8 7:8 ఆదికాండుమ్ 17:10-14. ‡ 7:8 7:8 ఆదికాండుమ్ 25:26. § 7:8 7:8 ఆదికాండుమ్ 35:22-26. * 7:9 7:9 ఆదికాండుమ్ 37 అద్యయమ్. † 7:11 7:11 ఆదికాండుమ్ 41-50 అద్యయల్.

యాకోబుక, జోచి కుటుంబుమ్చ ఎత్కిక, గేర్చ ఎత్కిక, 'ఇత్తల్ జా కతు. జితు!' మెన, యోసేపు సంగ తెద్రయ్లన్. యాకోబుచి కుటుంబుమ్చ, గేర్చ, కెత్తిజిన్ జవుల మెలె, డబ్బయ్ పాచ్జిన్. 15 జలె, †యాకోబు జోచ మాన్పుల్ ఎత్కిజిన్ తెన్ ఐగుప్తు దేసిమి ఉట్ట గెల. యాకోబు ఒత్త జియ, ఒత్త మొర్లన్. జోచ పుత్తర్లు కి ఒత్త జియ మొర్ల, చి 16 జోవయింతె కో మొర్లె, కనాను దేసిమ్చి 'సెకెము' మెలి జేవ్ అగ్గె జితె తిలి బయిలు దేసిమ్తె పీనుమ్ వయన, రోవిల. కేన్ మెస్సె రోవిల మెలె, జా సుట్టు వెండి కాసుల్క 'హమోరు' మెలో ఒత్తచో మాన్పుతె అబ్రాహామ్ మెన్పున్ గెన తిలో. జయ్యి మెస్సె రోవిల.

మోసేచి మత్తెలి నైపను సంగిలిసి

17 "జలె, జేవ్ ఐగుప్తు దేసిమి బస జా రమారమి చెత్తర్ పుంజో వెర్పుల్ జలి పొది, 'ఐగుప్తుతెకి జేవ్ నే ఉట్ట గెతె అగ్గె అబ్రాహామ్క సంగ తిలి దేసిమి అన్నె ఉట్ట గెతి సమయుమ్ జా అస్సె' మెన దేముడు దెకిలన్. జా సమయుమ్ జా అయ్లి పొది, అమ్చి సెకుమ్చ జేవ్ బారజిన్ పుత్తర్పుల్చ మాన్పుల్ కెత్తిజిన్ జా తిల మెలె, ఒగ్గర్జిన్ జా జెర్మ అస్తి. 18 జేవ్ దస్సి ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ జా గెతికయ్, అగ్గచ పరో మెల రానల్ మొర్తికయ్, నొవో పరో ఏలుప కెర్తయ్. జో యోసేపుక నేన్లొసా, జోచ మాన్పుల్క విరోదుమ్ జలొసా. 19 జో అమ్చ పూర్లల్క మోసిమ్ కెర్లన్. కీసి మెలె, 'జేవ్ జిల ఒగ్గర్జిన్ జా అమ్క జినుల' మెన, ఎత్కిక మారుక మెన, జోవయించ నొవర్ జెర్మిల బోదల్క 'దెర్ను సేడ్డు' మెన, అబ్బదింసిచి అత్తి పరో సైమ కెర దిలన్.

20 "జేవ్ పొదులె *మోసె జెర్మిలన్. దేముడు జోక ఒగ్గర్ ప్రేమ దెకిలన్, చి తిన్ని జొన్నొ ఎద జోవయించ అబ్బదింసి కీసి గే గెరి లుంకడ పొసిల. 21 గని పడ్డొ, జోక అన్నె లుంకడుక నెత్త కెర, అబ్బదింసి బార్ కెర్తికయ్, పరోచి దువిసి జోక ఉక్కుల గెరి నా, 'సొంత పూత్తు' మెలి

† 7:15 7:15 ఆదికాండుమ్ 46 అద్యయుమ్. § 7:17 7:17 17చి ఉప్పిరచి తత్తి టాన్: నిర్లమకాండుమ్, లేవీయకాండుమ్ సంక్యాకాండుము, ద్విత్తియోపదేశ కాండుము (నిర్ల

1). * 7:20 7:20 నిర్లమకాండుమ్ 2:1-10.

రితి దెక, జోక పోసిలి. 22 జా పోస, ఐగుప్తు దేసిమ్చ గ్యానుమ్ ఎత్తి-పండితుల్చి అత్తి సికడ్లి, చి వడ్డిలె, జో ఒగ్గర్ తెలివి తెన్ లట్టబెదె, కేన్ కామ్ కెరై కి, తెలివి నిదానుమ్ కెరెదె.

†మోసే తప్పు కెర బయిలు దేసిమి ఉట్ట నిగిలిసి

23 “జలె, మోసేక దొన్ని విసా వెర్పుల్ జలి పొది, ‘అంచ బావుడ్లు జల అమ్చ ఇస్రాయేలుల్తె గెచ్చ దెకిన్దె’ మెన ఉచర్లన్. 24 జో గెలన్, అన్నె, జోవయింతె ఎక్కిలోక ఐగుప్తు దేసిమ్చొ ఎక్కిలో పెట్టిసి దెకిలన్. దెక, జో దెబ్బల్ కయ్లోసాక తోడు గెచ్చ, దెబ్బల్ పెట్టోసాక పెట మార్లన్. 25 దస్సి కెర కిచ్చొ ఉచర్లొ మెలె, అంక లోకుమ్ కెర్లొ అమ్చొ దేముడు జోచి అత్తి అమ్క రచ్చించుప కెరెదె” మెన అమ్చ ఇస్రాయేలులు అర్దుమ్ కెరనుల, మెన ఉచర్లొ, గని దస్సి ఉచర్లి నాయ్. 26 అన్నెక్ దీసి, మోసే జా వాటు అయ్లె, ఇస్రాయేలులు దొగుల పెట్టపుట్టి జా అస్తి మెన దెక కెర, “సేంతుమ్ కెరయిందె” మెన ఉచర పాసి జా, కిచ్చొ మెలొ మెలె, “బావుడ్లు, తుమ్ ఎక్కి సెకుమ్చ మాన్సుల్, తుమ్ కిచ్చొక ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో జట్టి జా అన్నున్?” మెన పుసిలన్. 27 పుసితికయ్, తప్పు కెర్లొసా మోసేక సాడి పెలవ దా కిచ్చొ మెలన్ మెలె, తుయి కొన్నొ? అమ్చి ఉప్పిరి తుక అదికారుమ్ నాయ్, అమ్క తీర్పు కెరుక తుక సెక్తి నాయ్. 28 కాలి జో ఐగుప్తుచొ మాన్సుక తుయి పెట మార్ల దెబ్బల్ అంకయ్ ఆజి పెట్టె గె? మెన గగ్గొల్ జలొ. 29 దస్సి సంగితికయ్, ‘అంక మారుల’ మెన, జా ఐగుప్తు దేసిమి తంక బియఁ కెర, మోసే ఉట్ట నిగ, దూరి తిలి బయిలు తిలి మిద్యాను మెలి దేసిమి ఉట్ట గెచ్చ, ఒత్త జితె తిలన్. ఒత్త తా, పెండ్లి జా దొగుల పుత్తర్పుల్క పాయిలన్.

‡దేముడు మోసేక డీసిలిసి

† 7:22 7:23 23చి ఉప్పిర్చి తత్తి టాన్: నిర్గమకాండుమ్ 2:11-22. ‡ 7:29 7:30 30చి ఉప్పిర్చి తత్తి టాన్: నిర్గమకాండుమ్ 2:23, 3 అద్యయిమ్ ఎద.

30 “అన్నెక్ దొన్ని విసా వెర్నల్ గెతికయ్, ఏక్ దీసి, మోసే జా బయిలు టాన్ చి నీనాయి డొంగై తతికయ్, ఒత్త మాములుమ్ కంటో రూకు అస్సె, రుక్కి ఆగి లగుక దెర్రి. ఆగి లగితో జా రూకు తెడి, దేముడుచ దూత రితో జా మోసేక డీసిలన్. 31 మోసే దెక, ఆచారిమ్ జలో. సరిగా దెకుక మెన ఇదిల్ పాసి గెచ్చుక దెర్రి, కిచ్చొ సూన్లొ మెలె, 32 ‘ఆవ్ తుచ పూర్గుల్ చొ దేముడు. ఆవ్, అబ్రాహామ్ చి, ఇస్సాకుచి, పడ్డొ యాకోబుచి, దేముడు.’ మెన సంగ, దేముడుచి అవాడ్ అయిలి. దస్సి జతికయ్, మోసే బియ, అద్దుర్ జా, దెకుక దయిరిమ్ జలో నాయ్. 33 తెదొడి, ప్రబు జోక, ‘తుచ జోడ్లు కడను. తుయి టీవో జలి టాన్ ఒగ్గర్ సుద్ది అస్సె. 34 జేవ్ ఐగుప్తు దేసిమ్ చ అంచ పైజల్ క కెర్త అల్లర్ సైమల్ ఆవ్ దెక అస్సి. జేవ్ ఏడ్డిసి సూన అస్సి, చి జోవయింక విడ్డల్ కెర బార్ కెరయిందె మెన, ఆవ్ ఉత్త జా అస్సి. అప్పె, జే! జా కామ్ చి రిసా ఐగుప్తు దేసిమి తుక అన్నె తెద్రయిందె.’ మెన ప్రబు జలో దేముడు మోసేక సంగిలన్.

35 “జో కిమోసేక జోవయించ మాన్సుల్, ‘అమ్ చి ఉప్పిరి తుక అదికారుమ్ నాయ్. అమ్ క తీర్పు కెరుక తుక సెక్తి నాయ్’ మెన అగ్గె సంగ తిల, గెద. గని జోవయింక ఏలుప కెరుక కి, జోవయింక విడ్డల్ కెర బార్ కెరుక కి మెన, రూక్ తె డీసిలో దూత పోలిక జలోసాచి అత్తి దేముడు జోకయి ఆడ్డ దా తెద్రయిలో. 36 ప్రబుచి అదికారుమ్ తెడి జోవయింక విడ్డల్ కెర, బార్ కెర, వాట్ దెకయ్ తె తిలి పొది, ప్రబుచి సెక్తి తెన్ ప్రబు సంగిల కిచ్చొ కిచ్చొ వెల్లొ కమె మోసే కెర్లన్. ఐగుప్తు దేసిమ్ క నే ములై అగ్గె కి, పడ్డొ ‘ఎరన’ సముద్రుమ్ తె, పడ్డొ జేవ్ పైజల్ ఎత్తి జిన్ తెన్ జేవ్ దొన్ని విసా వెర్నల్ జా బయిలు దేసిమి బుల్తె తిలి పొది కి.

37 “జలె, దేముడు అంకయ్ కిసి తెద్రయిలన్ గే, జోచ కబుర్లు సూనయ్ తి రిసా, జోచి కామ్ జర్గు కెర్తి రిసా, తుమ్ చ ఇస్రాయేలుల్ తెచొ అన్నెక్లొక పడ్డొక తెద్రవ టీవో కెరెదె” మెన అమ్ చ పూర్గుల్ క సంగ తిలోసా జో మోసేయి. 38 అమ్ చ పూర్గుల్ జల పైజల్

ఎత్తి జట్టు తెన్ జా బయిలు దేసిమి బుల్తె తిలి పొది, దేముడుచొ దూత *సీనాయి డొంగై అన్నె డీస, మోసే తెన్ లట్టబ్లన్. చి దూతక చి అమ్చ పూర్గుల్క జో మోసే మదెనె జా, అమ్క దెంక మెన దేముడు సొంత రెగిడ్ల ఆగ్గుల్, జీవ్ దెత ఆగ్గుల్, జోతె నజన్లన్.

39 “గని అమ్చ పూర్గుమ్చ, జో సంగిలి కోడు సూనుక నెన కెర, జోక దూరి కెర్తి రితి జా, జేవ్ ముల దిలి †బగుప్పు దేసిమి తిలిన్క అన్నె కోర్ప జల, 40 అన్నె, మోసే డొంగై తెంతో నే ఉత్త జెతె అగ్గె, అహరోను మెలో మోసేచొ అన్నోన్తె గెచ్చ కెర, అమ్క దేముడు జా అమ్చి పురైతొ గెచ్చ అమ్క వాటు దెకయ్తి రిసా, అమ్క బొమ్మల్ తెయార్ కెరు. అమ్క బగుప్పు తెంతో కడ ఆన్లొ జో మోసే కేనె ఉట్ట గెచ్చ అస్సె గే, ఆమ్ నేనుమ్ మెన వైజల్ సంగిల. 41 జేవ్ పొదులె కిచ్చొ కెర్ల మెలె, వస్సొ పిల్లచి రితిచి బొమ్మ ఏక తెయార్ కెర, జా బొమ్మక జొకర బలి దిల, చి జేవ్ కెర్లిన్చి రిసా సర్ల కెరన్ల. 42 జాచి రిసా, జేవ్ పొద్దుక, జోనుక, సుక్కల్క జొకర్తి ఇస్టుమ్ తిలె, దన్నచక జొకర్తు! మెన దేముడు జోవయింక ముల, సిచ్చ దిలన్. దస్సి జలిన్చి రిసా, జోవయించ కబుర్లు రెగిడ్లి దేముడుచి కొడొతె రెగ్గవ అస్సె.

ఓ ఇస్రాయేలుచి సెకుమ్చ, తుమ్ బయిలు దేసిమి బుల్తె తిలి పొది, అంకయి గొరైల్ గట్ట కండ బలి దెతె తిలదు గె? 43 నాయ్. ‘దేముడు’ మెన వేరచక జొకరుక కోర్ప జా, ‘మొల్లొక’ దేముడు మెన, గుడి బంద జొకర్లదు. సుక్కొ గుర్తు తిలొ రొంపాయను మెలోసొక దేముడు మెన జొకర్లదు. దన్నచచ బొమ్మల్ కెర జొకర్లదు. తుమ్ దస్సి కెర్లి రిసా, బబులోను దేసిమి ఒత్తల్తో తుమ్ సర్ల నెంతె తతి రితి, తుమ్క ఒత్తచ మాన్సుల్ ఏలుప కెర్తు మెన, జేవ్ కడ నెత్తు, మెన సిచ్చ దెయిందె”
మెన దేముడు రెగ్గ సిచ్చ దిలన్.

* 7:38 7:38 నిర్గమకాండుమ్ 19, 20 అద్యయల్, 24:12, 31:18. † 7:39 7:39 నిర్గమకాండుమ్ 32 అద్యయమ్.

44 “జలె, జా బయిలు దేసిమి అమ్చ పూర్గుమ్చ బుల్తె తిలి పొది ఇదిలిసి దేముడుచి గుడి తిలి రితి, టంబుగుడ్డక తెయార్ కెర్ల దేముడుచి †గుడి ముక్కిమ్క జోవయింతెన్ తిలి. ఇసి తెయార్ కెర” మెన దేముడు మోసేక కిచ్చొ సంగిలన్ గే, జో సంగిలి పోలిక, జో సంగిల సామన్లుక తెయార్ కెర్ల. 45 ఒత్త తెంతో, మోసే కీమొర యెహోసువ మెలోసా వెల్లో జలి పొది, అమ్చ పూర్గుమ్చ బయిలు దేసిమ్క జిన ఈంజ దేసిమి ఉట్ట అయ్ల. *దేముడు తోడు తతికయ్, ఒత్త జితె తిల వేర వేర సెకుమ్లుచ మాన్సుల్క అమ్చ పూర్గుమ్చ యుద్దుమ్ కెర ఉడడ గెల. తెదొడి కి, అమ్చ పూర్గుమ్చ జా గుడి వయ ఆన్ల. †ఒత్త తెంతో, అమ్చొ పూర్గుమ్చొ దావీదు రానొ తిలి ఎదక కి జయ్యి గుడితె దేముడుక బక్తి కెర్తె తిల. 46 జో దావీదుక దేముడు ప్రబు ప్రేమ తిలో, చి యాకోబు బక్తి కెర్తె తిలో దేముడు ప్రబు కెయెక తెయెక తతి రితి దేముడుచి గుడి ఆవ్ జవున్ బందిందె మెన దావీదు ఆస జా ఉచర తిలో. 47 దసాచొ బందుక మెన జో ప్రబు సెలవ్ దెయె నాయ్, చి దావీదుచొ పుత్తుసి †సాలోమోను రానొ జలి పొది, జొయ్యి బందిలో.

48 “గని, ఎత్కిచి కంట వెల్లో తిలో అమ్చొ దేముడు ప్రబు కేనె జితయ్ మెలె, మాన్సు తెయార్ కెర్ల గుడితె తయె నాయ్. జోచి కబుర్లు సంగిలో పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి రితి;

49 పరలోకుమ్ అంచి సిజాసనుమ్. బూలోకుమ్ అంచ చట్టొ సుదితి పొద్దొ. జాకయ్, అంచి విలువచి దేముడుచి గుడి తూమ్ కీసి బందితె? అంచి రిసా గేర్ బందిలె, ఎక్కి ఒత్త తయిందె గె?

50 పరలోకుమ్ బూలోకుమ్ ఎత్కి అచ్చి జెర్మయ్లయ్, మెన, ఎత్కిచి కంట వెల్లో తిలో అమ్చొ ప్రబు రెర్ల అస్సె.” మెన జోవయింక పరిచ్చ కెర్ల వెల్లెల మాన్సుల్క సైపను బుద్ది సంగిలన్.

‡ 7:44 7:44 నిర్ణమకాండుమ్ 24:10-31 అద్యయిమ్ ఎద. § 7:45 7:45

ద్వితీయాపదేశ 34 అద్యయిమ్. * 7:45 7:45 యెహోసువ 1-6 అద్యయల్.

† 7:45 7:45 సమూయేలు దొన్నిచి పుస్తకమ్ 7:1-17. ‡ 7:47 7:47 రానల్ మొదొల్ పుస్తకమ్ 6 అద్యయిమ్.

51 “పడ్డో జోక పరిచ్చ కెర్త జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క సైపను, తుమ్ రాడ్ జీవ్చ మాన్సుల్, దేముడు సంగిలి సుద్ది గుర్తుచి సున్నతి అమ్ కెరన అస్సుమ్ మెన తుమ్ సంగితను, గని జా ఎత్తి తుమ్క కామ్క నెంజె. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చి పెట్టి సుద్ది జసు నాయ్, తుమ్చ కానొ సూనుక నెసితి, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సికడ్డిసి తుమ్ బప్పున్ నాయ్. తుమ్చ పూర్గుమ్చ కిసి పాపుమ్ కెర్ల గే, తూమ్ కి దస్సి.

52 జేవ్ పొదులె, దేముడు కచి కచి అత్తి కబుర్లు తెద్రయ్లె, తుమ్చ పూర్గుమ్చ జోవయింక అల్లర్ కెరుక, జో తెద్రయ్లనతె కక్క నే పిట్టె. పడ్డో, ‘పరలోకుమ్చి పున్నిమ్ తిలొ క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా జెంక అస్సె’ మెన జోవయింతె కో సంగిల గే, జేవ్ తుమ్చ పూర్గుమ్చ జోక మారుక. దస్సి కి, జో క్రీస్తు జెతికయ్, తుమి జోక నెన, గోస కెర, జోక మార గెలదు. 53 ‘పైజల్క సికడ్డు’ మెన దేముడు దూతల్చి అత్తి తుమ్కయ్ జోచ ఆగ్గుల్ దిలన్, గని జోచ ఆగ్గుల్ రితి తుమ్ ఇండుక నెన, దస్సి కెర్లదు” మెన అన్నె సంగిలన్.

సైపనుక పత్రల్ గల మార్లిసి

54 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ ఈంజేవ్ కొడొ సూన, సైపనుచి ఉప్పిర్చి జేవ్చి కోపుమ్క రకుక నెత్త కెర, దంతొ చప్లన్. 55 జో, మాత్రుమ్, జోచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ బెర తతికయ్, ఆగాసుమ్ పక్క చెంగిల్ దెక, కిచ్చొ దెకిలన్ మెలె, దేముడుచి ఉజిడి దెకిలన్, చి జో దేముడుచి ఉజెతో పక్క యేసు టీవొజ దెకిలన్. 56 జా దెక సైపను, “ఆదె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జలి రితి దెకితసి మెలె, మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లొ క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా దేముడుచి ఉజెతో పక్క టీవొజ అస్సె.” మెన సంగిలన్. 57 జో దస్సి సంగితికయ్, జోవయించి కోపుమ్చి ఒర్ప దా, జేవ్చి కంగ్గొ డంకన, జట్టు తెన్ జోచి ఉప్పిరి నిగ జా జోక దెర్ల. 58 జోక పట్టుమ్ తెంతొ పెలవ దా బార్ కెర, జోక పత్రల్ గల మారుక దెర్ల. సాచి సంగ తిలన జోక పత్రల్ గలిలిన్తె బెదిల. పత్రల్ గలుక మెన, జేవ్చ ఉప్పిర్చ పాలల్ కడన కెర, సావులు మెలొ

ఉబెడొ ఎక్కిలోచి చట్టె తిల. 59 జేవ్ మాన్సుల్ పత్తల్ గల మార్తె తతికయ్, స్తైపను ఇసి మెన ప్రార్దన కెర్లన్. “ప్రబు జలో ఓ యేసు, అంచి జీవు తూయి తుచితె కడ నే” మెన కెర, 60 మొగ్రల్ టొక, గట్టిజ అవాడ్ తెన్ ఒర్న దా అన్నె, “ప్రబువ, ఈంజేవ్ అప్పె కెర్తి పాపుమ్ ఇన్నెయింక చెమించుప కెరు!” మెన ప్రార్దన కెర మొర గెలన్.

8

1 స్తైపను మొర్లిన్తె సావులు తిలన్. ‘మొర్పు’ మెన జో కి ఒప్పన తిలొ.

నంపజలన చెదుర్పు జా వేరతె ఉట్ట గెలిసి

జలె, జా దీసి తెంతొ, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె యేసుక నంపజలన మొత్తుమ్క నంపనెంజిల యూదుల్ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుక దెర్ల. అల్లర్ కెర జోవయింక ఉదడ్డికయ్, నంపజలనతె ఒగ్గర్జిన్ చెదుర్పు జల. చెదుర్పు జా ఒండి యూదయ ప్రదేసిమి చి నమరయ ప్రదేసిమి గెల. యేసుచ బారికుల్, మాత్తుమ్, యెరూసలేమ్తె తాఁ గెల.

2 జా మదెనె, ప్రబుక సత్తిమ్ తిల యూదుల్ సగుమ్జిన్ స్తైపనుక రోవిల, ఏడుకులు జా ఒగ్గర్ దుకుమ్ తెన్ రోవిల.

నంపజలనక సావులు ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్తె తిలిసి

3 సావులు, మాత్తుమ్, యెరూసలేమ్తె క్రీస్తుక నంపజలనచి సంగుమ్క పాడ్ కెరుక ఉచర, జోవయింక ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుక దెర్లన్. జోవయించ గెరల్ ఎత్కితె గెచ్చు, పెన, జోవయించ మున్సుబోదల్క తేర్బోదల్క, ఎత్కిక దెర, జేల్తె గలయ్లన్.

4 చెదుర్పు జల యేసుప్రబుక నంపజలన, జలె, కిచ్చొ కెర్తె తిల మెలె, జోచి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ నూనయ్తె తా బుల్తె తిల.

5 తెదొడి బారజిన్ బారికుల్తె తిలొ పిలివ్ మెలొసా, నమరయ ప్రదేసిమ్చి పట్టుమ్ ఏక్తె గెచ్చు, యేసుక్రీస్తు, ‘దొర్పు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా జొయ్యి’ మెన ప్రెజల్క బోదన కెర్తె తిలన్. 6 ఒత్తచ ప్రెజల్ జోచి బోదన నూన్ల, అన్నె, జోచి అత్తి జర్గు జల యేసుప్రబుచి నావ్ తెన్ వెల్లొ

కమొ దెక, ఒగ్గర్ జిన్ ప్రెజల్ ఎక్కి ప్రేమ జా, జో సంగిలి బోదనక నంప కెర, యేసుక నంపజా గెల.

7 కీస కమొ పిలివ్చి అత్తి జర్గు జల మెలె, బూతల్క ప్రబుచి నావ్ తెన్ ఉదడ్డె, జేవ్ బూతల్ ఒర్పువ జంక నెత్త కెర, గట్టిజ ఒర్పు దా, పూర్తి ఉట్ట గెల. పడ్డె ఉట్టుక నెత్తిర్ల మాన్సుల్, సొట్ట మాన్సుల్, చెంగిల్ జల. 8 జాకయ్ జా ఒండి పట్టుమ్తె ఎత్కిజిన్ సర్ద జల.

9 ఏక్ పట్టుమ్తె సీమోను నావ్ తిలో మాన్సు జా. జో అగ్గె, జా పట్టుమ్తె, మంత్రమ్ కెర్తన కిచ్చో కిచ్చో మాయచ గారెడ్లు కెర్తె తిలన్. కిచ్చో కిచ్చో వెల్లో కమొ కెర, 'ఆవ్ వెల్లో' మెనన, సమరయ ప్రదేసిమ్చ ఎత్కిజిన్క ఆచారిమ్ కెరెదె. 10 జోచ కమొ దెక, "దేముడుచి వెల్లి సెక్తి తిలోసా ఈంజో" మెన, బాల వెల్లో జా ప్రాంతుమ్చ ఎత్కిజిన్ జోక నంపజా తిల. 11 కిచ్చోక జోక దస్సి నంపజా మోసిమ్ జా తిల మెలె, జో ఒగ్గర్ వెర్పులు సయ్తాన్చ దస కమొ కెర కెర జోవయింక ఆచారిమ్ కెర్తె తిలన్.

12 గని, దేముడుచి *రాజిమ్చి రిసా, యేసుక్రీస్తుచి †అదికారుమ్చి రిసా, పిలివ్ ప్రెజల్క బోదన కెర్తె తతికయ్, జోచ కొడొక నంపజా గెచ్చు కెర, తోర్బోదల్ కి మున్నుబోదల్ కి, బాప్తిసుమ్ నజన్ల. 13 సయ్తాన్చ కమొ కెర్తె జో సీమోను కి నంపజా, బాప్తిసుమ్ నజన, పిలివ్చి పట్టి బులుక దెర్లన్, అన్నె, యేసుప్రబుచి అదికారుమ్ తెన్ కెర్ల వెల్లో కమొ, జోర్లొల్ బాదల్ జల మాన్సుల్ చెంగిల్ జలిసి దెక దెక, జో కి బలే ఆచారిమ్ జలో.

పేతురు యోహానులుక సమరయతె తెద్రయ్లిసి

14 జలె, సమరయచ మాన్సుల్ దేముడు దిలి యేసుప్రబుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ నూన నంపజా అస్తి మెన యెరూసలేమ్తెచ బారజిన్

* 8:12 8:12 'ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్' మెలె, 1 జోవయింక నంపజల మాన్సుల్చి పెట్టి జో ఏలువ కెర్తిసి, 2 జోవయించి ఆత్మసెక్తి ఈంజ లోకుమ్తె కామ్ కెర్తిసి, 3 ఈంజ ఉగుమ్ మార్పువ జలె జో ఎదార్దుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఏలువ కెర్తిసి, చి 4 పరలోకుమ్తె జో ఏలువ కెర్తిసి. † 8:12 8:12 నెంజిలె 'నావ్'.

బారికుల్ నూన కెర, 'జోవయింతె గెచ్చ దెకుత్' మెన, పేతురుక చి యోహానుక తెద్దయ్ల.

15 జేవ్ దొగుల ఒత్త పావ కెర, నంపజలసక 'దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జేవ్చి పెట్టి దొర్కు జవున్' మెన ప్రార్దన కెర్ల. 16 కిచ్చొక మెలె, తెదొడి ఎద ఎక్కి యేసుప్రబుచి నావ్ తెన్ పానితె బాప్తిసుమ్ నజన తిల. జోచి ఆత్మచి నావ్ తెన్ నేతయ్, చి ఆత్మసెక్తి జేవ్క దొర్కు జంక నేతయ్. 17 జలె, తెదొడి పేతురు చి యోహాను జేవ్ నంపజల ప్రెజల్ ఎత్తిజన్ ఎక్కెక్క బోడి చడిల, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తి జోవయింక దొర్కు జలి.

18 జలె, 'యేసుచ బారికుల్ బోడి చడ్డెగిన, నంపజల మాన్యుల్క దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దొర్కు జతయ్' మెన మంత్రుమ్ కెర్తె తిలో సీమోను దెక కెర, 19 "అంక కి జా సెక్తి దా, డబ్బుల్ దెయిందె. ఆవ్ కి కక్క బోడి చడిందె గే, జోక కి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తి దొర్కు జలి రితి, జా సెక్తి అంక దా" మెన పేతురుక చి యోహానుక సీమోను సంగిలన్. 20 సంగితికయ్, పేతురు, జోక " 'డబ్బుల్ దిలె దేముడు దెతి జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తి వరుమ్ గెనుక జయెదె' మెన తుయి ఉచర్లి రిసా, తుచి డబ్బుల్ తుచి తెన్ నాసెనుమ్తె గెస్సు! 21 తుచి పెట్టి దేముడు తెన్ సత్తిమ్ జంక నాయ్, చి జోచి ఈంజ కామ్తె తుయి బెదుక జయె నాయ్. 22 తుయి ఉచర్లి వెల్లి ఈంజ పాపుమ్ చెమించుప జంక తుయి కోర్ప జతసి జలె, జోచి దయ తిలె తుక రచ్చించుప కెర్ను మెన, తుయి కెర్లి గార్ కామ్ ముల దా, పెట్టి పూర్తి దుకుమ్ జా జోక ప్రార్దన కెర సంగు. జో కిచ్చొ కెరెదె గే జోచి దయ. 23 నయ్తాన్చ పాపుమ్బుద్ది అప్పెక తుచి పెట్టి ఏలుప కెర్తయ్, అప్పెక తుచి పెట్టి ఆసల్ గోసల్ అస్తి మెన ఆవ్ దెకితసి" మెన పేతురు సీమోనుక సంగిలన్. 24 జలె, సీమోను బియె గెచ్చొ కిచ్చొ మెన బతిమాల్పా జా సంగిలన్ మెలె, "తుయి సంగిలి సిచ్చ అంచి ఉప్పీర్ నే జెతు మెన తుమి ప్రబుక ప్రార్దన కెరు." మెన సంగిలన్.

25 పేతురు, యోహాను, జలె, యేసుప్రబుచి రిసా సాచి సంగ, జోచి

సుబుమ్ కబూర్ సూనవ కెర, ఒత్త తెంతో అన్నె బార్ జా, సమరయచ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ గవ్విలె గెచ్చు, బుల బుల, ప్రబుచి సుబుమ్ కబూర్ సంగ బోదన కెరై తా, యెరూసలేమ్తె అన్నె పావ అయ్ల.

పిలిప్ ఐతియొషీయు దేసిమ్చొ మాన్సుక బోదన కెర్లిసి

26 మదెనె, ప్రబుచొ దూత ఎక్కిలో పిలిప్తె జా కెర, “తుయి ఉట్ట ఇన్నె తెంతో బార్ జా, దచ్చెన పక్కచి వట్టె, మెలె యెరూసలేమ్ తెంతో గాజా పట్టుమ్ ఎద పావితీ వట్టె గో” మెన సంగిలన్.

27 పిలిప్ సూన, బార్ జా, జా వట్టె గెలన్. జా వట్టె గెతె తతికయ్, ఐతియొషీయు దేసిమ్చొ ఆండెరొ జా వాట్ జెతె అస్సె. జో ఐతియొషీయు దేసిమ్చి ‘కందాకె’ మెలి రానిచొ ఆదికారి, డబ్బుల్ దెకితో ఆదికారి జా అస్సె. దేముడుక బక్తి కెరుక మెన, జో యెరూసలేమ్తె జా తిలో. 28 అస్సె అన్నె జోచి సొంత దేసిమి ఉట్ట గెతె అస్సె. జోచి రదుమ్తె వెన తా, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయా పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి పుస్తకుమ్ సదు కెరై అస్సె.

29 జలె, ప్రబుచి ఆత్మ పిలిప్చి ఆత్మతె, “తుయి దెకితి రదుమ్క పాసి గెచ్చ దెకు” మెన సంగితికయ్, 30 పిలిప్ జా రదుమ్తెచొ నిగ గెచ్చ, యెసయా పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లిసి పుస్తకుమ్ జో సదు కెర్లిసి సూన కెర, జోక, “తుయి సదు కెర్లిసి తుక అర్దుమ్ జెతయ్ గె?” మెన పుసిలన్. 31 “కో జవున్ అంక అర్దుమ్ సంగిలెకయ్ అంక కీన్ అర్దుమ్ జయెదె?” మెన జో సంగిలన్, చి ‘అర్దుమ్ సంగున్’ మెన, రదుమ్తె పిలిప్క వెగడ వెసడ్లన్.

32 దేముడుచి కేన్ కోడు జో సదు కెరై తిలో మెలె, “మెండక కండ బలి కెర్లి రిసా ఉదడ నెత్తి రితి జోక అన్ల, నెంజిలె రోమల్ కత్తయ్తి మొక్కె మెండపిల్ల కీసి జమ్న తయెదె గె దస్సి ఈంజొ కి చోండి డంకన తుక్లె తయెదె. 33 ఇన్నెచి విలువ కడ్ల, చి ఇన్నెచి రిసా సరిగా తీర్పు జతి రితి ఒప్పితి నాయ్. ఇన్నెక ‘బోదల్ పాయ్లన్’ మెన కీసి సంగుక జయెదె? ఇన్నెక ఈంజ బూలోకుమ్తె జేవ్ మార్ల!”

34 జో ఆండెరో, పిలిప్ కిచ్చొ మెన పుసిలన్ మెలె, “దేముడు ప్రబుచ కబుర్లు సంగితో జో పూర్లుమ్చొ కచి రిసా ఇసి సంగితయ్? జోచి సొంతచి రిసా గే, కేన్ జవున్ వేర మాన్సుచి రిసా గె?” మెన పుసితికయ్, 35 పిలిప్ చొండి పుట్టవ, జో ఆండెరో సదు కెర్తె తిలి కోడుచి అర్దుమ్ తొలితో సంగ, యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ ఎత్తి జోక బోదన కెర్తన్.

ఆండెరో బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

36 తెదొడి, జేవ్ దొగుల వట్టె గెతె తా పాని గాడు ఏక్ దెకిల. దెక, “ఆదె, పాని! ఆవ్ బాప్తిసుమ్ నజనుక కిచ్చొ అడ్డు కిచ్చొగె, నాయ్ గద?” మెన జో ఆండెరో సర్ద జా సంగిలన్. 37 †పిలిప్ జోక “తుయి యేసుప్రబుక పెట్టి పూర్తి నంపజలది మెలె, బాప్తిసుమ్ నజనుక జయెదె.” మెన సంగితికయ్, “యేసుక్రీస్తు దేముడు ప్రబుచొ పుత్తుసి, †జిలొ దొర్కు జిలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జయెదె మెన ఆవ్ నంపజతసి.” మెన ఆండెరో సంగిలన్.

38 తెదొడి రదుమ్క జో టీవొ కెర, పిలిప్ ఆండెరో దొగుల ఉత్త పానితె ఉత్తిర్ల, చి జో ఆండెరోక పిలిప్ బాప్తిసుమ్ దిలన్.

39 తెదొడి, జేవ్ పానితె తెంతో అన్నె బార్ జతికయ్, *ప్రబుచి ఆత్మ పిలిప్ క దెర నిలన్, చి ఆండెరో జోక అన్నె నే దెకిలన్. జో ఒగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్ తెన్ సొంత దేసిమి ఉట్ట గెలన్.

40 పిలిప్ ఒత్త తెంతో అజోతు మెలి పట్టుమ్తె డీసిలన్. ఒత్త డీస కెర బార్ జా, ఉత్తర పక్క గెతి వట్టె గెచ్చు గెచ్చు, ఎత్తి వట్టులె గెవ్విలె ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ నూనవ నూనవ, కైసరియ పట్టుమ్తె పాచిలన్.

† 8:37 8:37 గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితో రెగిడ్ల నగుమ్ పుస్తకల్తె 37 నంబర్చి కోడు తయె నాయ్. § 8:37 8:37 జిలొ...రచ్చించుప కెర్తొసాచి కోడు దస్సి తయె నాయ్, గని జా అర్దుమ్ ఒత్త తయెదె. * 8:39 8:39 ‘ప్రబుచి ఆత్మ పిలిప్ క దెర నిలన్’ నెంజిలె జో మంత్రిచి పెట్టి ప్రబుచి ఆత్మ బెర్తికయ్, జో దెతి సెక్తివరుమ్ జోవయింక దొర్కు జిలి, చి ప్రబుచి దూత పిలిప్ క కడ నిలన్, చి....

9

యేసుక నంపజలనక సావులు అల్లర్ కెర్తె తిలిసి

1 సైపనుక మార్లిన్తె తెదొడి బెద తిలో సావులు, ఈంజ మదెనె కిచ్చొ కెర్తె తిలో మెలె, యేసుప్రబుక నంపజా జోవయించ *సిస్సుల్ జలనక 'మారిందె' మెన బియడ్తె తిలో. జలె, కిచ్చొ కెర్తె మెలె, యెరూసలేమ్తె ఎత్కిక వెల్లో పూజరితె గెచ్చు కెర, 2 "దమస్కు పట్టుమ్తెచ అమ్చ యూదుల్చ సబ గెరల్చ అదికారుల్చ ఆవ్ దెకయ్తి రిసా అంక ఉత్తల్ దె, చి ఆవ్ ఒత్త గెచ్చు, 'రచ్చున వాటు యేసుయి' మెన జోవయింక నంపజలనక చజిలె, జేవ్ తేర్బోదల్ జలెకి, మున్సుబోదల్ జలెకి, జోవయింక దెర బంద, ఇత్తల్ అమ్చి యెరూసలేమ్తె సిచ్చు కెరుక మెన కడ ఆనిందె" మెన సెలవ్ సంగిలన్.

3 జలె, సావులు ప్రయానుమ్ గెతె తా దమస్కు పట్టుమ్క పాసి అయ్లి పొది, ఓదె, ఆగాసుమ్ తెంతో అంకి అందర్ కెర ఉజిడి జోచి సుట్టునంత జా అడ్డు కెర్లి. 4 చి జో బుయ్యె సేడ నిజ తిలి పొది ఏక్ అవాడ్, "ఓ సావులు, సావులు, అంక కిచ్చొక సిచ్చల్ అల్లర్ కెర్తెసి?" మెన సంగిలిసి నూన్లన్. 5 బియఁ గెచ్చు, "తుయి కో, ప్రబు?" మెన జో పుసిలన్, చి "తుయి గోస కెర్తె యేసు, ఆవ్. 6 అల్లె, తుయ్ ఉట్ట ఈంజ పట్టుమ్తె గెచ్చు పెసు, చి ఒత్త తెంతో తుయి కిచ్చొ కెరుక అస్సె గే, తుక నూనయిందె" మెన యేసు సంగిలన్.

7 సావుల్ తెన్ బెద ప్రయానుమ్ కెర్తె తిల మాన్సుల్, జలె, జా అవాడ్ నూన్ల, గని కక్క నే దెక, కిచ్చొ మెనుక నెత్త కెర, టక్కున జా తిల. 8 సావులు, మాత్తుమ్, బుయి తెంతో ఉట్ట, టీవోజ, అంకివో ఉగిడ్లె, కిచ్చొ దెకుక నెత్తిర్లొ. జాకయ్ జేవ్ జోక ఆతు దెర, దమస్కు పట్టుమ్ తెడి ఇండవ నిల. 9 ఒత్త తిర్రతి, కిచ్చొ నే కతె, కిచ్చొ నే పితె చువ్వె తా గుడ్డి జా తిలో.

* 9:1 9:1 మత్తయి, మార్కు, లూకా చి యోహానుతె 'సిస్సుల్' మెన ఒగ్గర్ సుట్టు సంగిలె యేసుచ బారజన్ సిసుల్కయి సంగితతి, గని ఈంజ కోడుతెచి రితి, కో జోవయింక నంపజా జోవయింక నిదానుమ్ ఇండుల గే, జేవ్ ఎత్కిజన్క 'జోవయించ సిస్సుల్' మెనుక జయిందె.

అననీయక ప్రబు సావుల్తె తెద్రయ్లిసి

10 జలె, జా దమస్కు పట్టుమ్తె యేసుక నంపజలో నిదానుమ్ తిలో సిస్సుడు ఎక్కిలో తిలో. జోచి నావ్ అననీయ. జలె, యేసు సివ్వుతె జోక డీస కెర, జోచి నావ్ దెర్తికయ్, జో “అస్సి, ప్రబు” మెన జబాబ్ దిలన్, 11 ప్రబు జోక, “తుయి ఉట్ట, సోగ మెలి వీది గో, చి యూదా మెలో ఎక్కిలోచి గెరి గెచ్చ, ‘తారున్ పట్టుమ్తె జెర్తిలో సావులు మెలోసా తెన్ దస్సుల్ జయిందె’ మెన సంగు. జో జా గెరి తా ప్రార్దన కెర్తె అస్సి. 12 జో ప్రార్దన కెర్తె తతికయ్, జోక కిచ్చొ సివ్వు దెకవ అస్సి మెలె, అననీయ మెలో ఎక్కిలో జో సావులు తిలి గెరి జా కెర, పెన, జోక ‘అన్నె దెకున్’ మెన జోచి బోడి చడెదె మెన, ఆవ్ సావుల్క సివ్వు దెకవ అస్సి” మెన ప్రబు జో అననీయక సంగిలన్.

13 గని అననీయ బియఁ కెర, “జో మాన్సుచి రిసా ఒగ్గర్జిన్ సంగ అస్సి, యెరూసలేమ్తె తిల తుచయ్ సుద్ది తిల మాన్సుల్క జో ఎదివాట్ అల్లర్ కెర అస్సి. 14 జో ఇత్తల్ అయ్లె, తుచి నావ్ దెర్తన ఎత్తిక దెర, బందుక మెన ఎత్తిక వెల్లెల వూజర్లు జోక సిలవ్ దా అస్సి” మెన సంగిలన్.

15 గని ప్రబు జోక, “ఒత్త గో, ‘యూదుల్ నెంజిల వేర దేసిమ్చ మాన్సుల్క, రానల్క, ఇస్రాయేలుల్క కి, అంచి నావ్ తెన్ అంచి రిసా సాచి జవుస్’ మెన ఆవ్ జోక నిసాన అస్సి. 16 జో కి అంచి నావ్ అంచి కామ్చి రిసా ఎత్తివాట్ అల్లర్ బాదల్ సేడెదె. జోక జా ఎత్తి దెకయిందె” మెన ప్రబు జబాబ్ దిలన్.

17 ప్రబు దస్సి సంగితికయ్, అననీయ బార్ జా గెచ్చ, ప్రబు సంగిలో గెరి పెన, సావుల్క బోడి చడ, “ఓ సావులు బావో, తుయి వట్టి జెతె తతికయ్ తుక డీసిలో యేసు తుక ‘దెకున్’ మెన, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుచి పెట్టి తతి వరుమ్ తుక దొర్కు జవుస్ మెన అంక ఇన్నె తెద్రవ అస్సి” మెన అననీయ సంగిలన్. 18 సంగిల్ బేగి, సావుల్చ అంకివో తెంతో పొరల్ రితన కుసిడ్ల, చి జోచ అంకివో అన్నె డీసిల. తెదోడి జో ఉట్ట, బాప్తిసుమ్ నజన, 19 అన్నిమ్ కెర, అన్నె సత్తు జలో.

ఒత్త తెంతో, సావులు జా దమస్కు పట్టుమ్తె యేసుక నంపజల సిస్సుల్ తెన్ సగుమ్ దీసల్ తాఁ గెలో, ²⁰ చి బేగి జోవయించ సబ గెరలె యేసుచి రిసా కిచ్చో సాచి సంగితె తిలన్ మెలె, “నిజుమి, అమ్చో దేముడుచో ఎక్కిలో పుత్తున్ దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా, జో” మెన సాచి సంగిత్ తిలన్. ²¹ సావులుక, ‘జో ఇసి సాచి సంగితయ్’ మెన నూన, ఎత్తిజిన్ ఆచారిమ్ జా, “యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ప్రబుచి నావ్ దెర్తన ఎత్తిజిన్క అగె అల్లర్ కెర్తె తిలోసా ఈంజో, నెంజె గే? ఇన్నెచ నంపజలసక ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లుచి తీర్పు కెర సిచ్చ కెరవుక మెన దెర బందుక ఉచర, ఇత్తల్ అయ్లో” మెన కిచ్చో ఉచరుక గే నేన గెల. ²² జలె, సావుల్క రోజుక ప్రబు అన్నె నెక్తి దిలో, చి దమస్కుతె జితె తిల యూదుల్చ సబతె జో బోదన కెర కెర, యేసుక, ‘నిజుమి దొర్కు జలో క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా జో’ మెన తెలివి తెన్ రుజ్జుల్ బెదయ్తె తిలో, చి నంపనెంజిల యూదుల్ కిచ్చో జబాబ్ దెంక గే నేన గెల.

సావుల్క మారుక మెన యూదుల్ కుట్ర ఉచర్ల

²³ ఒగ్గర్ దీసల్ గెతికయ్, సావుల్క మారుక మెన యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ కుట్ర ఉచర్ల, ²⁴ గని జేవ్ కుట్ర ఉచర్లినెచి రిసా సావులు నూన్లొ. జోక మారుక మెన రోజుక అందరె మెద్దెనె పట్టుమ్చ గుమ్మలె మాన్సుల్ రకితె తవుల, చి రిసా, ²⁵ జోచ సిస్సుల్ కిచ్చో కెర్ల మెలె, ఏక్ దీసి అందరె జోక బొడొవ దా, పట్టుమ్చి డోంక్ తిలి కోటతెచి గదితె వెగడ దా, ఏక్ గంపతె వెనడ దా, కిట్టివాట్ వాలివొ తెన్ కోట ఒత్తల్తో ఉత్తవ దిల, చి ఉట్ట నిగిలో.

²⁶ జలె, సావులు, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె పాఁచ జా, ప్రబుచ ఒత్తచ సిస్సుల్ తెన్ బెదుక ఉచర్లొ, గని జోవయింక “నిజుమి, మార్పుప జా ప్రబుచో సిస్సుడు జా అస్సె” మెన నంప కెర్తి నాయ్, చి బియఁ గెల. ²⁷ గని బర్నబా మెలోసా సావుల్క తోడు జా, బారికుల్తె కడ ఆన కెర, సావులు వట్టె గెతె తిలి పొది ప్రబుక దెకిలిసి, ప్రబు జో తెన్ లట్టబ్లిసి, పడ్డొ దమస్కుతె సావులు దయిరిమ్ తెన్ యేసుచి నావ్

తెన్ బోదన కెర్లెసి ఎత్కిచి రిసా బర్నబా బారికుల్ క సాచి సంగిలన్. 28 జాకయ్ జా దీసి తెంతో యెరూసలేమ్ తెచ ప్రబుచ జేవ్ బారికుల్ జోక సర్ల తెన్ బెదవన్ల, చి జోవయింతెన్ తా, రోజుక 29 ప్రబుచి నావ్ తెన్ దయిరిమ్ తెన్ బోదన కెర్లె తిలన్. పడ్డొ, యేసుక నే నంపజల గ్రీకు బాస లట్టబై యూదుల్ క ప్రబుచి సాచి సావులు సంగితె తిలన్. రుజ్జుల్ బెదయ్ తె తిలన్, గని జేవ్ జోక మారుక కోర్ప జా తిల. 30 జోక జేవ్ మారుక కోర్ప జలిన్ చి రిసా సిస్సుల్ మెన కెర, జోక కైసరియ పట్టుమ్ ఎదక బోడొవ దాఁ కెర, ఓడతె వెగడ, జో జెర్మిలి తార్పు పట్టుమ్ తె తెద్రవ దిల.

31 జలె, సావులు నంపజా మార్పుప జలిన్ చి రిసా, జేవ్ పొదులె, ఒండి యూదయ ప్రదేసిమి, గలిలయ ప్రాంతుమ్ తె చి సమరయ ప్రదేసిమ్ తె యేసుక నంపజలసక కో అల్లర్ కెర్తి నాయ్, చి అన్నె డిట్టుమ్ జల. ప్రబుక బియఁ సత్తిమ్ ఇండితె తిల, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయింక దయిరిమ్ కెర్లె తిలి, చి అన్నె ఒగ్గర్ జిన్ నంపజా, జోవయింతెన్ బెదిల.

32 జేవ్ పొదులె, పేతురు ఒండి బుల్తె తా, నంపజలస ఎత్కిజిన్ క దెకితె తిలో, చి లుద్ద మెలి ఏక్ పట్టుమ్ తె ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్ జితె తిలిన్ తె జో తెన్ అయ్ లో. 33 ఐనెయ మెలో ఎక్కిలో అస్సె. జో ఉట్టుక, కదుల్ జంక నెత్ర కెర, అట్టు వెర్సుల్ అంతుర్నొ తె ఎండ్ అస్సె. 34 పేతురు, జలె, జోక దెక, “ఓ ఐనెయ, యేసుక్రీస్తు తుక చెంగిల్ కెర్తయ్. ఉట్ట, తుచి అంతుర్నొ చెంగిల్ కెరను” మెన సంగిలన్. సంగిలి బేగి, జో చెంగిల్ జా ఉట్టో.

35 జో చెంగిల్ జలిసి, లుద్ద పట్టుమ్ చ జా సారోసు ప్రాంతుమ్ చ ఎత్కిజిన్ దెక, జోవయింతె ఒగ్గర్ జిన్ ప్రబుక నంపజా మార్పుప జల.

36 జలె, యొప్పే మెలి పట్టుమ్ తె తబితా, నెంజిలె దొర్కా మెలి నావ్ చి తేర్ బోద యేసుక సిస్సుడ్డి జా అస్సె. జా కిసి మాన్సు మెలె, మాన్సుల్ క ఒగ్గర్ ప్రేమ దెకితె తయెదె, బీద నుదల్ క ఒగ్గర్ తోడు కెర్లె

తయెదె. ³⁷ ఏక్ దీసి, జొర్జొ సేడ మొర గెలి. జాక దోవ కెర సుబ్రుమ్ కెర, గెర్చి అంతస్తుమ్చి గదితె పీనుమ్ నిజడ దిల.

³⁸ యొప్పే మెలి జా మాన్సు మొర్లి పట్టుమ్క పేతురు తిలి లుద్ద పట్టుమ్ దూరి నాయ్, చి పేతురుక 'ఒత్త అస్సె' మెన సిస్సుల్ నూన తా, "బే బేగి జె" మెన దొగులచి అత్తి సంగ తెద్రయ్ల. ³⁹ పేతురు బేగి ఉట్ట, జోవయింతెన్ గెలన్. జా గెరి జో పాఁవిలె, జోక జా ఉప్పిరిచి గదితె బొడొవ దిల. ఒత్త జా పట్టుమ్చ రండెల్ మాన్సుల్ బెర అస్తి. జేవ్ పేతురుచి సుట్టునంత టీవ ఏడ ఏడ, జా మొర గెలి దొర్కా చెంగిల్ తిలి పొది 'బీద సుదల్' మెన, జోవయింక తున తిల పాలల్ ఎత్తి పేతురుక దెకయ్ల.

⁴⁰ పేతురు, జలె, జేవ్ ఎత్కిజిన్క బార్ కెరవ దా, మొగ్రల్ టెక ప్రబుక ప్రార్దన కెర్లన్. తెదొడి, పీనుమ్క దెకిత్ రితి వసుల, "ఓ తబితా, ఉట్టు!" మెన జాక సంగిలన్. సంగితికయ్, అంకివొ ఉగిడ్డి, చి పేతురుక దెక, వెసిలి. ⁴¹ పేతురు జాక ఆతు దెర టీవడ్డొ, చి రండెల్ మాన్సుల్క చి ప్రబుచయ్ జల ఒత్త తిల అన్నె మాన్సుల్క బుకారా కెర, 'జీవ్ జా అస్సె' మెన దెకయ్లన్.

⁴² జా ఒండి యొప్పే ప్రాంతుమ్తెచ మాన్సుల్ జేవ్చి రిసా నూన్ల, చి జోవయింతె ఒగ్గర్జిన్ ప్రబుక నంపజల. ⁴³ పడ్డొ పేతురు ఒత్త చమొ పికయ్తో సీమోను మెలో ఎక్కిలోచి గెరి ఒగ్గర్ దీనల్ తా గెలన్.

10

కొర్నేలీక ప్రబు సివ్నతె కబుర్ తెద్రయ్లిసి

¹ క్రైసరియ పట్టుమ్తె కొర్నేలీ మెలో మాన్సు ఎక్కిలో తిలో. రోమ్ దేసిమ్చి జమాన్లుతెచి ఇటలీ మెలి జటుచొ *పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో, జో. ² కీసా మాన్సు మెలె, జో యూదుడు నెంజెలె కి, దేముడుక బియ, నిదానుమ్ తెన్ ఎక్కి జోకయి బక్తి కెర్తె తిలో. జోకయి ప్రార్దన కెర్తె

* **10:1** 10:1 పుంజెక్ సయ్న్యమ్ మాన్సుల్క అదికారి

తిలో చి యూదుల్చ బీద సుదల్క చెంగిల్ దెక దర్ముమ్ దెతె తయెదె. జోచి గెర్చ మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ కి దస్సి తిల.

3 ఏక్ దీసి, రమారమి తిన్ని గంటల్ మెద్దెనె, ప్రబు దెకయ్లి సివ్వు ఏక్ దెకిలన్. కిచ్చొ మెన జా సివ్వుతె సొస్టుమ్ దెకిలన్ మెలె, దేముడుచొ దూత ఎక్కిలో జా గెరి పెన, జోక, “ఓ కొర్నేలీ” మెన బుకార్తికయ్, 4 కొర్నేలీ అద్దుర్ జా దెక, “ప్రబువ, ఈంజ కిచ్చొ?” మెన పుసిలన్, చి దూత జోక “తుచ ప్రార్దనల్ నూన, బీద సుదల్క తుయి దర్ముమ్ దిలిన్ దేముడు దెక, సర్ద జా అస్సె. 5 తుయి అప్పె కిచ్చొ కెరుక అస్సె మెలె, యొప్పే పట్టుమ్తె మాన్సుల్క కబుర్ తెద్రవు, చి పేతురు మెలో సీమోనుక ఇత్తల్ కడ ఆను. 6 జోక ఒత్త కేనె చజుక మెలె, చమొ పికయ్తో సీమోను మెలో ఎక్కిలోతె తయెదె. జోచొ గేరు సముద్రుమ్ సొడి తయెదె” మెన దూత సంగ ఉట్ట గెలన్.

7 కబుర్ సంగిలో జో దూత ఉట్ట గెతికయ్, కొర్నేలీ దొగుల జోచ గోతు మాన్సుల్క, చి దేముడుక నిదానుమ్చొ జోచి తెడి తిలో జమాను సుదొ ఎక్కిలోక బుకారా కెర, 8 దూత డీసిలిసి సంగిలిసి ఎత్కి, జోవయింక సంగ కెర, యొప్పేతె జోవయింక కబుర్ తెద్రయ్లన్.

పేతురుక ప్రబు దెకయ్లి సివ్వు

9 అన్నెక్ దీసి, జేవ్ మాన్సుల్ కొర్నేలీ తెంతొ ప్రయానుమ్ జెతె తా యొప్పేక పాసి జా గెతికయ్, పేతురు ఒత్త గెరి తా, ప్రార్దన కెరుక మెన, రమారమి మెద్దెనె ఒర్నె వెగిలో. 10 ఒత్త ప్రార్దన కెర్తె తిలె, జోక చూ కెర్తి. ‘కిచ్చొగె కతిసి కావలె’ మెన కబుర్ తెద్రయ్తికయ్, ఎట్టొచ మాన్సుల్ తెయార్ కెర్తె తతికయ్, ప్రబుతె పేతురుచి మెన్ను పూర్తి తా, ప్రబు దెకయ్లి సివ్వు ఏక్ పేతురు దెకిలన్. 11 కిచ్చొ దెకిలో మెలె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జలి, చి ఏక్ వెల్లి తెర జాచ చెత్తర్ కోనల్తె దెరయ్ జా, బుయ్యె ఉత్త జెతె అస్సె. 12 జా తెరచి ఉప్పిరి కిచ్చొ బెర అస్సె మెలె, బూలోకుమ్చ ఎత్కి రకల్ జంతువుల్, సొమ్ముల్, అయివొ, ఆగాసుమ్చ పిట్టలు. 13 అన్నె, “ఓ పేతురు, ఉట్ట, కండ, పోడు కా”

మెన ఏక్ అవాడ్ అయ్ లిసి పేతురు నూన్లొ. 14 గని జో, “నాయ్, ప్రబు. నెంజె. ఆవ్ జెర్మిల్ తెంతొ కిచ్చొ గార్చి ఆవ్ కెయ్య కయి నాయ్” మెన ప్రబుక సంగిలన్, 15 జలె, అన్నెక్ సుట్టు ప్రబుచి జా అవాడ్చి జోచి తెన్ ఉంక్రయిలన్. కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె, “ ‘సుద్ది అస్సె. కంక జయెదె’ మెన కిచ్చొచి రిసా దేముడు సంగ అస్సె గే, జాక తూయి ‘గారు’ మెన సంగు నాయ్” మెన సంగిలన్. 16 తివ్వెరి ఇసి జలి, చి పరలోకుమ్తె జా ఎత్కి అన్నె ఉక్కిల్ జలి.

17 జలె, “ఆవ్ దెకిలి సిచ్చుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ?” మెన, పేతురు కిచ్చొ. ఉచరుక గే నేన తతికయ్, ఏదె, కొర్నేలీ తెద్రయ్ల మాన్సుల్, “సీమోనుచొ గేరు కేన్ గేరు?” మెన పున నూన తా, ఒత్త గుమ్ముమె టీవొజ తిల. 18 “పేతురు మెలో సీమోను ఇన్నె జితె అస్సె గె?” మెన కేక్ గల.

19 పేతురు, జలె, ‘సిచ్చుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ?’ మెన ఉచరై తతికయ్, ప్రబుచి ఆత్మ జోక, “ఈందె, తీగ్ల మాన్సుల్ తుక చజితతి. 20 తుయి ఉట్ట ఉత్త గో, చి తుక కేనె కడ నెవుల గే, అన్మానుమ్ నెంతె జోవయింతెన్ బెద గో. ఆవ్వి జోవయింక తెద్రవ అస్సి” మెన సంగిలన్.

21 జాకయ్ పేతురు జేవ్ మాన్సుల్తె ఉత్త జా, “తుమ్ చజితొసా అవ్వి. కిచ్చొక జా అస్సున్?” మెన పుసిలన్. 22 జేవ్, “కొర్నేలీ మెలో పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లొ మాన్సు అమ్క తెద్రవ అస్సె. జో దేముడుక బితొసా, సత్తిమ్ తిలొసా. తుమ్చ యూదుల్ ఎత్కిజిన్ జోక, చెంగిలొ మాన్సు జో, మెన సంగితతి. జోక, జలె, దేముడుచొ దూత ఎక్కిలొ డీన కెర, పేతురుక బుకారవన్, చి జో కిచ్చొ సంగెదె గే తుయి నూను, మెన సంగితికయ్, తుక కడ నెతి రిసా అమ్క జో తెద్రవ అస్సె” మెన జేవ్ తీగ్ల పేతురుక సంగిల. తెదొడి “అన్నిమ్ కా కెర, అజిక ఇన్నె నిద్ర తా” మెన పేతురు గెరి బుకారా, జేవ్క మరియాద కెర్లన్.

పేతురు కొర్నేలీతె గెలిసి

23 అన్నెక్ దీసి పెందలె ఉట్ట, పేతురు, జేవ్ తీగ్ల తెన్, చి యొప్పేతెచ ప్రబుక నంపజల అన్నె సొవ్యుజీన్ తెన్, కొర్నేలీతె గెచ్చుక బార్ జల. 24 అన్నెక్ దీసి కైసరియ పట్టుమ్తె పాచ, పట్టుమ్తె పెసిలె, కొర్నేలీ జోవయింక రకితె తా. 'పేతురు కిచ్చొ మెనెదె గే సూన్తు' మెన, జోవయించ మాన్పుల్క, జోచ గోతుల్ ఎత్కిక బుకారా కెర తెయార్ జా అస్తి.

25 జలె, పేతురు జోచి గెరి పావితికయ్, కొర్నేలీ దస్సుల్ జా జోచి చట్టె సెర్ను నేడ జోకర్లన్. 26 గని పేతురు జోక ఉట్టవ కెర, "తుయి టీవోజ, ఆవ్ కి తుచి రితో మాన్సు" మెన, జో తెన్ అన్నె లట్టబై తా, 27 గేర్ తెడి పెసిలె, ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ ఒత్త బెర అస్తి. 28 జలె, పేతురు జోవయింక తెదోడి, "ఆమ్ యూదుల్, జలె, యూదుల్ నెంజిలనచ గెరలె పెసుక జలె, యూదుల్ నెంజిలన తెన్ బెదుక జలె, అమ్క గారు మెన తుమ్ జాన్సు. గని, ఆవ్ కిచ్చొ గారు మెనుక జయె నాయ్, కక్క నిస్సారుమ్ దెకుక జయె నాయ్, మెన దేముడు అంక అప్పె దెకవ అస్సి. 29 జాక, తుమ్ సంగ తెద్రయ్తికయ్, కిచ్చొ అన్మానుమ్ నెంతె అయ్లయ్. జలె, కిచ్చొచి రిసా అంక బుకారా అస్సున్?" మెన పుసిలన్.

30 కొర్నేలీ కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఎదిలి వేలయ్, అప్పెక చెత్తర్ పొదుల్ జయెదె, ఆవ్ తిన్ని గంటల్ మెద్దెనె గెరి ప్రార్దన కెర్తె తతికయ్, చొక్కిల ఉజిడ్ తిల పాలల్ గలన తిలో ఎక్కిలో అంచి పుర్తె టీవోజ, అంక, 31 'ఓ కొర్నేలీ, తుయి ప్రార్దన కెర్తె తతిసి దేముడు సూన అస్సి. తుయి బీద సుదల్క దర్ముమ్ దెతె తతిసి దెక అస్సి. 32 జాకయ్, యొప్పే పట్టుమ్తె, చమె పికయ్తో సీమోను మెలో ఎక్కిలో సముద్రుమ్ సొడి జితయ్. జోచి గెరి గెచ్చు, ఒత్త తిలో పేతురు మెలో సీమోనుచి రిసా పుసుతు మెన మాన్పుల్క కబుర్ తెద్రవు.' మెన అంక జో దేముడుచొ దూత సంగిలన్. 33 సంగిల్ బేగి, తుచితె కబుర్ తెద్రయ్లయ్, చి తుయి తుచి దయక అయ్లది. అల్లె, సంగు మెన ప్రబు తుక కిచ్చొ ఆడ్ర దాఁ అస్సి గే, జా సూనుక మెన అమ్ ఎత్కిజిన్ దేముడుచి నావ్ తెన్ బెర అస్సుమ్".

34 పేతురు చొండి పుట్టవ కిచ్చొ మెన తెదొడి బోదన కెర్లన్ మెలె, “దేముడు తేడల్ దెకె నాయ్ మెన ఆవ్ అప్పె సిక అస్సి. 35 కేన్ దేసిమి కో జోక బితతి, జోచి కోడ్ రితి కెర్తతి గే, జోవయింక తేడల్ నే దెకితె, జో ‘అంచయ్ మాన్సుల్’ మెన చెంగిల్ దెకితయ్ మెన అప్పె దెక అస్సి.

36 “జలె, ఇస్రాయేలులు మెల ఆమ్ యూదుల్తె దేముడు తెద్రయ్లి కబుర్ తుమ్ జాన్సు. యేసుక్రీస్తుచి తెడి పాపుమ్ గెతి వాటు దొర్కు జలి, చి దేముడుక మాన్సుల్క అడ్డు నాయ్ గే, చి సేంతుమ్ దొర్కు జలి మెలి కబుర్ జా, జో యేసుయి ఎత్కిక †ప్రబుయి.

37 జలె, తుమ్ కెర్ల పాపల్క పెట్టి దుకుమ్ జా బాప్తిసుమ్ నజన, మెన యోహాను బోదన కెర కెర పాపుమ్ గెతి గుర్తుక బాప్తిసుమ్ దెతె తిలి తెంతో, గలిలయ ప్రాంతుమ్తె మొదోల్ జా అమ్ యూదుల్చి ఒండి యూదయ ప్రదేసిమి జా సుబుమ్ కబుర్ నూనయ్ జా అస్సె. 38 మెలె, నజరేతు గెవ్వి వడ్డ తిలో యేసుక ‘ఈంజోయి అమ్చొ ప్రేమ తిలో పుత్తు, ఈంజోయి దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా’ మెన దేముడు జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి గుర్తు దెకవ సెక్తి అదికారుమ్ దిలిసి జాన్సు. పడ్డె, దేముడు జోవయించి పెట్టి తిలి రిసా, మాన్సుల్క చెంగిల్ దెకితె తా, సయ్తాన్ అల్లర్ కెర్లన ఎత్కిజిన్క చెంగిల్ కెర్తె తా యేసు బుల్తె తిలిసి తుమ్ జాన్సు.

39 “అమ్ యూదుల్చి ఒండి దేసిమ్ కి, అమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె కి, జో యేసు కెర్లిసి ఎత్కిక అమ్ సాచి జా అస్సుమ్. గని జోక సిలువతె ‡టీవొ కెర మార్ల. 40 దేముడు అబ్బొసి తిర్తత్క జోక అన్నె జియడ, జో అన్నె జిలిన్క మాన్సుల్ రుజ్జు దెకిత్ రితి డీసయ్లన్. 41 కక్క డీసిలో మెలె, ఎత్కిజిన్ ప్రెజల్క నాయ్, గని జో దేముడు నిసాన్ల ఆమ్ సీసాచుల్కయి డీసిలన్. జో జివ్ జా ఉట్టి పడ్డె, జో తెన్ సగుమ్ నుట్లు అన్నిమ్ కయ్లమ్. 42 జలె, అమ్క డీస కెర, ప్రెజల్ ఎత్కిక అంచి రిసా బోదన కెర, జితనక మొర్లనక ఆకర్

† 10:36 10:36 ఎత్కిచి ఉప్పిరి వెల్లో తిలోసా, ఎత్కిక ఏలువ కెర్తొసా. ‡ 10:39

10:39 మత్తయి 27:32. § 10:41 10:41 మత్తయి 28, మార్కు 16, లూకా 24, యోహాను 20, 21 అద్యయల్.

దీనిక అవ్వొ తీర్పు కెరుక మెన దేముడు అబ్బొ అదికారుమ్ దా అస్సె. సంగ మెన, జోచి రిసా ఆమ్ సాచి జంక మెన, జో యేసుయి అమ్క ఆడ్ర దాఁ అస్సె. ⁴³ జోచి రిసా కో జోక నంపజవుల గే, జోచి నావ్ తెన్ జోపయించ పాపల్ కచితుమ్ చెమించుప జవుల మెన కబుర్ తెద్రయలస ఎత్కిజిన్ సాచి జతతి” మెన పేతురు బోదస కెర్లన్.

⁴⁴ పేతురు దస్సి బోదస కెరై తతికయ్, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జా కోడు సూన్లస ఎత్కిజిన్చి పెట్టి బెర్లి.

⁴⁵ పడ్డె యూదుల్చి గుర్తు తిలి సున్నతి కెరంతి ఆగ్గు నంప కెర్త, పేతురు తెన్ జా తిల, ప్రబుక నంపజల మాన్సుల్ ఆచారిమ్ జల. యూదుల్ నెంజిల జేవ్ అన్నె మాన్సుల్చి పెట్టి కి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ప్రబు సువ దిలిన్చి రిసా. ⁴⁶ జా సువ దిలిన్క కిచ్చొ గుర్తు దెకిల మెలె, జేవ్ మాన్సుల్ జేవ్ నే సికిల బాసల్ తెన్ లట్టబ, దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల. దస్సి జతికయ్, పేతురు, ⁴⁷ “అమ్క జా సుట్టు జర్గు జలి రితి, ఇన్నెచి పెట్టి కి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దొర్కు జా అస్సె. జాకయ్ ఇన్నెక అమ్ బాప్తిసుమ్ దెంక కిచ్చొ అడ్డు నాయ్. కో ‘పోని’ మెనుక బెదె నాయ్” మెన సంగ, ⁴⁸ “జేవ్ ఎత్కిజిన్ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్తు” మెన ఆడ్ర దిలన్.

ఒత్త తెంతో “సగుమ్ దీసల్ ఇన్నె తా” మెన పేతురుక బతిమాల్పా జా సంగిల.

11

యూదుల్ నెంజిల సుదల్ రచ్చించుప జలిన్

¹ యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్ కి *యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజా మార్పుప జా అస్తి మెన, సిస్సుల్ తెన్ యూదయ ప్రదేసిమ్చి నంపజలస ఎత్కిజిన్ సూన్ల. ² జలె, సగుమ్ దీసల్ గెతికయ్, పేతురు యెరూసలేమ్ తె ఉట్ట అయ్లన్. యేసుక నంపజల ఒత్తచ మాన్సుల్, యూదుల్ పేతురుక జేవ్ గోల కెర్ల. ³ “అమ్

* 11:1 11:1 మెలె, ‘ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్’. 6:7, 8:14 దెక.

యూదుల్చి గుర్తుచి సున్నతి నే కెరన్లనచ గెరలె కిచ్చొక గెలది? జోవయింతెన్ కిచ్చొక అన్నిమ్ కయ్లది?” మెన గోల కెర్ల. ⁴ గోల కెర్తికయ్, జర్గు జలిసి ఎత్కి వర్చ తెన్ పేతురు సంగిలన్. ⁵ “ఆవ్ యొప్పే పట్టుమ్తె తా ప్రార్దన కెర్తె తిలయ్. ప్రార్దన కెర్తె తా, ప్రబుతె అంచి మెన్సు పూర్తి తతికయ్, ప్రబు దెకయ్లి సివ్న ఏక్ దెకిలయ్. జా సివ్నతె, వెల్లి తెర రితిసి జేవ్చ చెత్తర్ కోనల్తె దెరయ్ జా, పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెతె అస్సె. అంచి పాసి ఉత్త అయ్లి. ⁶ ఆవ్ సరిగా దెకిలయ్, పోస్త మంద, డొంగుర్చ జంతువుల్, అయివో గట్ట, ఆగాసుమ్చ పిట్టల్ జా తెరచి ఉప్పిరి అస్తి.

⁷ “పడ్డొ ఏక్ అవాడ్ సంగిలిసి నూన్లయ్, ‘ఓ పేతురు, ఉట్ట, కండ పోడ కా.’ మెన సంగిలిసి నూన్లయ్. ⁸ గని, ‘నెంజె, ప్రబు. ఆవ్ జెర్తిలి తెంతో కిచ్చొ గార్చి ఆవ్ కెయ్య కయి నాయ్’ మెన సంగిలయ్. ⁹ సంగితికయ్, పరలోకుమ్ తెంతో జా అవాడ్ అన్వేక్ సుట్టు లట్టబ, కిచ్చొ మెన జబాబ్ దిలన్ మెలె, ‘సుద్ది అస్సె. కంక జయెదె’ మెన, కిచ్చొచి రిసా దేముడు సంగెదె గే, జాక తూయి గారు మెనుక జయె నాయ్ మెన సంగిలన్. ¹⁰ తివ్వెర్ ఇసి జలి, చి పరలోకుమ్తె జా ఎత్కి అన్నె ఉక్కిల్ జలి. ¹¹ ఉక్కిల్ జలి బేగి, కైసరియ పట్టుమ్ తెంతో అయ్ల మున్నబోదల్ తీగ్ల ఆమ్ తిలి గెరి పావ అయ్ల.

¹² “జోవయింతెన్ బెద గో మెన ప్రబుచి ఆత్మ అంక ఆడ్ర దెతికయ్, జోవయింక తేడ నే దెకితె, బెద గెలయ్. అమ్చి తెన్ బెద అయ్ల సాప్పుజిన్ ప్రబుక నంపజలస కి, అంచి తెన్ గెల, చి యూదుడు నెంజిలో జో కొర్నేలీచొ గెరి పెసిలమ్. ¹³ ప్రబుచొ దూత జా దీసి జోచి గెరి బీచ సంగ తిలిసి అమ్క కొర్నేలీ సంగిలన్. దూత సంగ తిలిసి కిచ్చొ మెలె, ‘జెవుసు’ మెన సీమోసు పేతురుక కబుర్ తెద్రవు. జో యొప్పేతె అస్సె. ¹⁴ జో అయ్లె, అంచి ఏక్ కబుర్ తుమ్క సూనెదె. జా కోడు సూన నంపజలె, తూయి, తుమ్చి గేర్చ మాన్సుల్, సేవ కెర్తన, ఎత్కిజిన్, పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జస్తె, మెన జోక దూత సంగ తిలన్.

15 “ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సంగుక దెర్తికయ్, ఆమ్ సిస్సుల్క చి అమ్చి తెన్ నంపజల యూదుల్క జా సుట్టు జర్గు జలి రితి, జా గేర్చక కి జర్గు జలి. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయించి పెట్టి అయ్లి. 16 దస్సి జర్గు జతికయ్, ప్రబు అగ్గె సంగ తిలి ఏక్ కోడు ఏదస్త్త కెర్లయ్. ‘యోహాను, పాని తెన్ బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో, గని పడ్డొక దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెమ్దె’ †మెన యేసు సంగిలిసి ఏద కెర, ‘ఒహా, ఇన్నెతెన్ నెరవెర్పుప జలి’ మెన చినిలయ్.

17 “జలె, ఆమ్ యేసు ‡క్రీస్తు ప్రబుక నంపజతికయ్ దేముడు అమ్చి పెట్టి జోచి ఆత్మ తతి వరుమ్ కిసి దిలన్ గే, జో అప్పె జేవ్ యూదుల్ నెంజిలసక కి దస్సి వరుమ్ దిలన్ మెలె, ఆవ్ మాన్సు, ప్రబుక, తుచి ఇస్టుమ్ పోని మెనుక బెదెదె గె? బెదె నాయ్!” మెన పేతురు సాచి సంగిలన్.

18 ఈంజ సాచి నూన తా జేవ్ గోల కెర తిల బారికుల్, చి ప్రబుక అన్నె నంపజలస, అన్మానుమ్ తంక నెతిర్ల, చి “దస్సి జలె, యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్ కి పాపుమ్బుద్ది ముల దా ప్రబుక నంపజలె, జేవ్ కి జోచి నావ్ తెన్ రచ్చించుప జవుల” మెన సర్ల తెన్ దేముడుక గవురుమ్ కెర్ల.

యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్ ప్రబుక నంపజా మార్పుప జలిసి

19 స్తైపను బోదన కెరె తిలి తెంతో గోస జల మాన్సుల్ అల్లర్ కెర్లి రిసా చెదుర్పు జా తిల యేసుక నంపజలస, ఈంజ మదెనె, ఉత్తర పక్క గెచ్చు, సముద్రుమ్చి పాసి తిలి పేనీకే ప్రాంతుమ్ ఎద పడ్డొ సముద్రుమ్ ఒత్తల్తోచి కుప్త, డిబ్బ దేసిమ్ ఎద, పడ్డొ సిరియ

† 11:16 11:16 యోహాను 1:5. ‡ 11:17 11:17 ‘క్రీస్తు’ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు పూర్ణుమ్ తెంతో ‘తెద్రయిందె’ మెన టీచడ్డొ దొర్పు జలో రచ్చించుప కెర్లొసా.

ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయ పట్టుమ్ పక్క బుల బుల, తెదొడి ఎద ఎక్కి యూదుల్కయ్ ప్రబుచి కీసుబుమ్ కబుర్ సికడై తిల.

20 గని అన్నె సగుమ్జిన్, కుప్ర డిబ్బ దేసిమ్చ, అన్నె జాక దచ్చెన పక్క తిలి సముద్రుమ్ ఒత్తల్తో తిలి కురేనియు పట్టుమ్చ, జా అంతియొకయ పట్టుమ్తె జా కెర, గ్రీకు బాస లట్టబై యూదుల్ నెంజిలనక కి యేసుప్రబుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్ల. 21 జేవ్ బోదన కెర్లనక ప్రబు తోడు తతికయ్, జేవ్ గ్రీసు దేసిమ్చ సుదల్తె ఒగ్గర్జిన్ ప్రబుక నంపజా మార్పుప జల.

బర్నబాక అంతియొకయతె తెద్రయ్లిసి

22 'ఒత్తచ యూదుల్ నెంజిలన కి ప్రబుక నంపజా మార్పుప జా అస్తి' మెన యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి సంగుమ్చ నంపజల యూదుల్ సూస కెర, బర్నబాక ఒత్త జా సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయతె తెద్రయ్ల. 23 జో ఒత్త పాచ కెర, 'జోచి దయచి రిసా దేముడు జేవ్ యూదుల్ నెంజిలనక వరుమ్ దా ఈంజ ఎత్తి జర్గు కెర అస్సె' మెన రుజ్జుల్ దెక, నర్ల జలొ, అన్నె, "తుమ్ ప్రబుక ఏక్ మెన్ను నిదాసుమ్ తా" మెన జోవయింక దయిరిమ్ సంగ బోదన కెర్లన్. 24 జో బర్నబా చెంగిలొ మాన్సు. జోచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మపూర్తి కామ్ కెర్తి బుద్ది, ప్రబుచి ఉప్పిర్చి నముకుమ్, బెర తిలి. బర్నబా సగుమ్ దీనల్ ఒత్త తా బోదన కెర్తికయ్, అన్నె ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ ప్రబుక నంపజా మార్పుప జల.

బర్నబా సావుల్క ఒత్త కడ నిలిసి

25 'తోడు జెవున్' మెన సావుల్క సంగుక మెన, బర్నబా తార్పు పట్టుమ్తె ఉట్ట గెలన్. 26 జోక అంతియొకయ పట్టుమ్తె కడ ఆన్లన్, చి వెర్సెక్ పూర్తి ఒత్త తా, ప్రబుక నంపజలనచి ఒత్తచి

§ 11:19 11:19 'సుబుమ్ కబుర్' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దొర్కు కెర్తి రచ్చనచి కోడు. జో పాపల్ చెమించుప కెర్తినచి రిసాచి కబుర్. యేసుయి దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జతినచి కబుర్. జో అర్పితుమ్ జా పాపల్ గెచ్చయ్లి రిసా మాన్సుల్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదితి అవ్కాసుమ్ దొర్కు జలిన్చి కబుర్.

సంగుమ్తె బెడితె తా, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్క సరిగా బోదన కెర్ల. ఒత్త, యేసుక నంపజా సిస్సుల్ జలసక తొలితో అంతియొకయతెయి 'నంపజలస' మెన సంగయ్ జల.

27 జేవ్ పొదులె, అన్నె కిచ్చొ జర్లు జలి మెలె, *ప్రబుచ †కబుర్లు సంగిత నంపజలస సగుమ్జిన్ అంతియొకయతె అయ్ల.

28 జోవయింతె ఎక్కిలో, అగబు. జో జలె, సబతె టీవ, ప్రబుచి సెక్తిచి రిసా ప్రబుచి కిచ్చొ కబుర్ సంగిలన్ మెలె, 'పలాన్ సమయుమ్క ఒండి లోకుమ్తె ఒగ్గర్ కరువు జెయదె' మెన కబుర్ సంగిలన్. కేన్ కాలుమ్ జో సంగిలి కరువు జర్లు జలి మెలె, క్లాదియ రానొ ఏలుప కెర్తె తిల పొదులె జర్లు జలి.

29 అంతియొకయతె తిల ప్రబుచ ‡సిస్సుల్, జలె, జా కరుచి రిసా నూన కెర, సబ కెర కిచ్చొ ఉచర్ల మెలె, "కచి సెక్తి తిలి ఎది, జేవ్ డబ్బుల్ ఉక్కుల్మ, చి యూదయ ప్రదేసిమి తిల అమ్చ నంపజలస బావుడ్డుక తోడు తెద్రవుమ్దె" మెన, 30 డబ్బుల్ ఉక్కుల, యెరూసలేమ్చి సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్క అంట దెతు మెన, బర్షబా చి సావుల్చి అత్తి ఒత్త యెరూసలేమ్తె తెద్రయ్ల.

12

హేరోదు రానొ నంపజలసక అల్లర్ కెరుక

1 జా కరువు నే జతె అగ్గె, *హేరోదు రానొ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి సంగుమ్చ నంపజలస సగుమ్జిన్క అల్లర్ కెరుక దెర్లన్.

2 జోవయింతె ఏక్ దీసి జేవ్ యేసుచ బారికుల్తె ఎక్కిలోక కండ మార్లన్. యోహానుచొ యాకోబు మెలొ అన్నొన్క. 3 'యాకోబుక మార్లి రిసా మాములుమ్ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ సర్ల జల' మెన

* 11:27 11:27 యేసుప్రబు దేముడు అబ్బొన్చి ఉజెతో వక్క వెన జోవయింతెన్ ఏలుప కెర్తయ్; ఎబ్రియల్ 1:13. జాచి రిసా 'ప్రబుచ కబుర్లు' మెలె, అబ్బొన్చ యేసుచ కి జవుల. † 11:27 11:27 'ప్రబుచ కబుర్లు సంగితన' మెలె, జోచి ఆత్మ జోవయించి చోడి పుట్టయ్లె, జోచ కబుర్లు జేవ్ సంగుల. ‡ 11:29 11:29 బారికుల్ 9:1చి ఎట్టొచి కోడు దెక.

* 12:1 12:1 హేరోదు రానొ రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి తెడి ఏలుప కెర్తె తిలన్.

రానొ దెక, “పేతురుక కి మారిందె” మెన ఉచర, జోక కి జేలి కెర్లొ. గని, నే పులయ్ల పోడియొ కతి యూదుల్చి పస్కా పండుగు జా తిలి రిసా ‘అప్పె మారుక నెంజె’ మెన, 4 పేతురుక దెర జేలి కెర, ‘పండుగు కేడ్లె, ప్రెజల్ సాచి జతి రితి సబ కెర మారిందె’ మెన, ఉచర, ‘ఎక్కె దడి చెత్తర్జిన్ జమాన్లు జోక రకుత్’ మెన సోడ జిన్ జమాన్లుక నిసాన్లన్. చెత్తర్జిన్ సొవ్వు గంటల్ రకిలె అన్నెక్ చెత్తర్జిని సొవ్వు గంటల్ రకుక.

5 దస్సి పేతురుక జేల్తె రకితె తిల, గని జా యెరూసలేమ్తెచి సంగుమ్ నుదల్ పేతురుచి రిసా దేముడుక ప్రార్దన కెరుక ములితి నాయ్. జేవ్ దస్సి ప్రార్దన కెరై తతికయ్, 6 కలిక జోవయింక బార్ కెర తీర్పు కెర మారిందె, మెన పండుగు కేడ్డికయ్ హేరోదు ఉచర్లన్. మదెనె పేతురుక కిసి అస్సె మెలె, జా రాతి, జోక ఏక్ పక్కయ్ ఎక్కిలోక, అన్నెక్ పక్కయ్ ఎక్కిలోక తా, దస్సి దొగుల జమాన్లుచి నెడిమి జో నిజయి అస్సె. పేతురుచ అత్తిలె గొల్పుల్ బందయ్ తిల. పడ్డె జేల్ చి కెప్పితె దొగుల జమాన్లు రకితె అస్సి.

7 జలె, పేతురు దస్సి జేలితె తతికయ్, ప్రబుచొ దూత ఎక్కిలో జాఁ కెర, జోచి పాసి టీవొ జలన్, చి జా ఒండి గదితె వెల్లి ఉజిడి లగిలి. తెదొడి పేతురుక పక్కయ్ పెట, ఉట్టవ, “బేగి ఉట్టు” మెన సంగిలన్. బేగి, జోచ అత్తిచ గొల్పుల్ కుస్త గెల. 8 పడ్డె, “తెయార్ జా జోడ్లు గలన” మెన దూత సంగిలన్. జోసంగిలి రితి పేతురు కెర్లన్, చి “తుచి డుప్పటి పంగుర్చి అంచ పట్టి జె” మెన దూత సంగితికయ్, సంగిల్ రితి పేతురు కెర్లన్. 9 దూతచి పట్టి ఇండ బార్ జా గెలన్, గని దూతచి అత్తి జర్గు జలిన్క ‘నిజుమి జర్గు జతయ్’ మెన నేనె. ‘ఈంజ సివ్వు దెకితసి’ మెన జో ఉచర్లయ్.

10 జలె, రకితోసా ఎక్కిలోక ఒత్తల్తో జిన, అన్నెక్కోక ఒత్తల్తో కి జిన, పట్టుమ్తె ఉత్తిర్తి గుమ్ముమ్చి ఇనుముచి టట్టతె పాఁచ అయ్లె, కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, జాచి ఇష్టుమ్క జా ఇనుము టట్ట ఉడ్గి జలి, చి పేతురు దూతతెన్ బార్ జా ఏక్ వీది జిన్లె, బేగి దూత జోక ములిలన్.

11 'సివ్వు నెంజె, నిజుమి జర్గు జలి' మెన పేతురు అప్పె పూర్తి అర్దుమ్ కెరన్లన్, చి "హేరోదు జేలి కెర్లిసి తెంతో, గోస జల యూదుల్ ఉచర్లిసి ఎత్తి తెంతో, ఆవ్ విడ్డల్ జతి రిసా ప్రబు జోచొ దూతక తెర్తయ్లో మెన, అప్పె కచితుమ్ జాని" మెన చెంగిల్ ఉచర.

12 ఉచర, వట్టె గెచ్చు, మార్కు మెన అన్నెక్ నావ్ తిలో యోహాను మెలోసాచి అయ్యన్ మరియచి గెరి పాఁవిలన్. ఒత్త ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ బెర, జోచి రిసా ప్రార్దన కెర్తె అస్తి. 13 గుమ్ముమ్చి కెప్పితె జో పెట అవాడ్ కెర్తె, రొదే మెలి తేర్బోద దాక్ నాడి కెప్పి ఉగుడుక అయ్లి. 14 పేతురుచి అవాడ్ సూన, జాచి ఒగ్గర్ సర్ల సంతోసుమ్క ఉగుడుక పచ్చు కెర, గెరి నిగ గెచ్చు, పేతురు కెప్పి పాసి టీవిలిసి మెన సంగిలి. 15 "తుయి వెర్రి జా అస్సిన్" మెన, ఎత్తిజిన్ జాక సంగిల. గని, "నాయ్, నిజుమి, జో జాఁ అస్సె" మెన, జా దయిరిమ్ తెన్ సంగితికయ్, "జోచొ †దూత కిచ్చొగె జా తయెదె" మెల.

16 గని పేతురు కెవడిక పెట అవాడ్ కెరుక ములె నాయ్, చి సూన, ఉగుడ, జోక దెక ఆచారిమ్ జల. 17 జో, జలె, 'తుక్లెతా' మెల సయగ కెర, జో జేలితె తిలె, జేల్తె తెంతో ప్రబు విడ్డల్ కెర్లిసి ఎత్తి కీసి జర్గు జలి గే పూర్తిసంగ కెర, "యేసుచొ బావొసి జలో యాకోబుక చి బావుడ్లు జల నంపజలన ఎత్తిక ఈంజ ఎత్తి తుమ్ సూనవ" మెన సంగ, పేతురు వేరతె ఉట్ట గెలన్.

అదికారుల్ పేతురుక నే డీసిలి రిసా జర్గు జలిసి

18 పెందలె, పేతురుక 'విడ్డల్ జాఁ అస్సె' మెన జాన్తికయ్, జమాన్లు బమ్మ జా ఒగ్గర్ అల్లర్ జల. 19 "పేతురుక జేల్తె తెంతో బార్ కెర ఆన్తు" మెన హేరోదు ఆడ్ర దిలన్, గని 'డిసి నాయ్' మెన సూన, రకితసక పరిచ్చు కెర, జోవయింక మొర్తిసిచ్చు దా, జా యూదయ ప్రదేసిమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ ముల దా సముద్రుమ్ పక్కచి జా ప్రదేసిమ్చి కైసరియ పట్టుమ్తె గెచ్చు, ఒత్త తెంతో ఏలుప కెర్తె తిలో.

† 12:15 12:15 యూదుల్ తెన్ సగుమ్జిన్ కిచ్చొ ఉచర్ల మెలె, ఎత్తి మాన్సుక పరలోకుమ్తె ఏక్ దూత తయెదె.

20 ఉత్తర పక్కచ తూరు పట్టుమ్చ, సీదోను పట్టుమ్చవి రిసా హేరోదు ఒగ్గర్ పెట్టపెట్టి జలో. జాకయ్ జేవ్ పట్టుమ్చ ఒగ్గర్జిన్ బెద జా, హేరోదుచి మేడతె జాఁ కెర, రానొచొ గేర్క దెకితో మంత్రి జలో బ్లాస్తు మెలోసా తెన్ సినేతుమ్ కెరన, 'రానొ అమ్క సేంతుమ్ దెకున్' మెన జోవయించి అత్తి సంగ తెద్రయ్ల. జోవయించి పేనీకే ప్రాంతుమ్తె కరువు తతికయ్, జో రానొ ఏలుప కెర్తి గలిలయ ప్రాంతుమ్తెచ దాన్ జేవ్ కా కా జితతి. జేవ్ జా కంక జో రానొ నే ఒప్పిలెగిన, చూడ మొరుల.

21 జాకయ్, జో సంగిలి ఏక్ దీసి, హేరోదు, రానొ జలి గుర్తు దెకయ్త జోవయించ చెంగిల పాలల్ ఎత్తి గలన, సింగాననుమ్తె వెన, జోవయింక జొయ్యి గవురుమ్ ఆనన్తి రితి, బెర తిల జేవ్ మాన్సుల్క తెలివి తెన్ బోదన కెర్లన్. 22 దస్సి జతికయ్, ప్రైజల్, "ఇన్నెక మాన్సు మెలమ్, గని మాన్సు నెంజె. ఈంజో లట్టబ్లె, దేముడు లట్టబ్లి రితి జతయ్!" మెన కేకుల్ గల పులయ్ల. 23 'దేముడు' మెన పులయ్లె, జో 'నెంజి' మెనె నాయ్, 'జొయ్యి దేముడు' మెన దేముడుక గవురుమ్ కెరె నాయ్, చి బేగి, దేముడుదూత ఎక్కిలోచి అత్తి జోక మొర్తి సిచ్చ దిలన్, చి జో జితె తస్తె, కివ్వో జోచి ఆగ్ కా గెల, చి మొర గెలన్. 24 గని ప్రబుచ సిన్సుల్ జోచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తె తిల, చి అన్నె ఒగ్గర్జిన్ ప్రబుక నంపజా మార్పుప జల.

25 హేరోదు రానొ మొర గెచ్చ సగుమ్ దీసల్ గెలి పడ్డో, క్లోవుదియ రానొ ఏలుప కెర్తె తిల పొదులె, బర్నబా సావులు యెరూసలేమ్తె గెచ్చ, 'కరువుక అల్లర్ జల మాన్సుల్క దెంక' మెన, అంతియొకయ్తెచ నంపజిలోన ఉక్కిలి డబ్బుల్ న దా జోవయించి కామ్ కేడవ కెర, బర్నబాచొ నల్లొసి జలో మార్కు మెలో యోహానుక దెరన, యెరూసలేమ్ తెంతో ఉట్ట అయ్ల.

13

ప్రబు బర్నబాక చి సావుల్క తెద్రయ్లిసి

1 అంతియొకయతెచ సంగుమ్తె ప్రబుచ కబుర్లు సంగితన సగుమ్జిన్చి, ప్రబుచి రిసా బోదన కెర్తన సగుమ్జిన్ తిల. జోవయింతె, బర్నబా, పడ్డో 'నీడొన్లొ' మెలో సుమెయోను, పడ్డో కురేనియు పట్టుమ్చొ లూకియ, చెత్తర్ ప్రాంతుమ్లు ఏలుప కెర్తొ హేరోదు మెలో రానొచి జతతె వడ్డిలో మనయేను, పడ్డో సావులు.

2 ఏక్ దీసి జేవ్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కితె తా చువ్వె తా ప్రబుక ప్రార్దన కెర్తె తతికయ్, జోవయింక దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఇసి సంగిలన్, " 'అంచి ఏక్ వెల్లి కామ్ కెర్తు' మెన, బర్నబాక చి సావుల్క ఆవ్ నిసాన అస్సి. జా కామ్చి రిసా అంచి అత్తి ఇన్నెక తుమ్ సార్ప కెర దెతి గుర్తు కెర" మెన సంగిలన్, చి ³ అన్నె చువ్వె తా ప్రార్దన కెర జేవ్ దొగులక బోడి చడ తెద్రవ దిల.

4 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దస్సి తెద్రయ్తికయ్, బర్నబా చి సావులు, సముద్రుమ్చి ఒడ్డుతెచి సెలూకయ పట్టుమ్తె ఉట్ట గెచ్చ, ఓడతె వెగ, సముద్రుమ్ జీన, సయ్ప్రస్ కుప్ర దేసిమి ఉట్ట అయ్ల.

5 తొలితో జా దేసిమ్చి సలమీ పట్టుమ్తె గెచ్చ, యూదుల్చ సబ గెరలె *యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవ, సాచి సంగిల. మార్కు మెలో యోహాను జోవయింతెన్ తోడు అయ్లో.

6 ఒత్త తెంతో జా సయ్ప్రస్ దేసిమ్చి ఒత్తల్తో పక్కచి పాపు మెలి వెల్లి పట్టుమ్తె గెలె, దీసరి జా గార్డేల్ మాయల్ కెర్తొ ఎక్కిలో అస్సి. 'యేసుచొ పుత్తసి' మెలి అర్దుమ్ తెన్, 'బర్యేసు' మెలి నావ్ జో తియన అస్సి. జో యూదుడు జెర్మిలోసా, గని ఆరిక, 'దేముడుచి కబుర్ ఈంజ' మెన, సయ్తాన్ సికడ్లి కోడు జో సంగెదె. ⁷ జా దేసిమి ఏలుప కెర్తొ అదికారితె తయెదె. జో అదికారిచి నావ్ కిచ్చొ మెలె, 'సెర్గి పవులు'. జో తెలివి మాన్సు జయెదె. జో కిచ్చొ కెర్తొ మెలె, దేముడు దిలి †సుబుమ్ కబుర్ సూసుక ఇస్టుమ్ జా, బర్నబాక చి సావుల్క బుకార్లన్.

* **13:5** 13:5 మెలె, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్'. † **13:7** 13:7 యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్.

8 జలె, ఎలుమ మెన నావ్ తియన్లో దీసరిక సంగుల. జా నావ్చి అర్దుమ్, దీసరి. జో అప్పె, 'అదికారి క్రిస్తుక నంపజా మార్పువ జవున్ నాయ్' మెన, సావుల్క చి బర్నబాక అడ్డు కెరుక గెలో. 9 రోమ దేసిమ్చి బాస తెన్ 'పవులు' మెన అన్నెక్ నావ్ తిలో జో సావులు, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్తి జోవయించి పెట్టి బెర్దికయ్, జో ఎలుమక చెంగిల్ దెక, 10 "సయ్తాన్చో వుత్తుసి జస్తె, తుయి. తుచి పెట్టి మాయబుద్ది, ఒగ్గర్ గారచి, పాపుమ్ తెన్ అస్సిన్. సత్తిమ్ ఎత్కిక విరోదుమ్ జస్తె, తుయి, సోగ తిల ప్రబుచ వట్టో వంకడ కెర్తొ మాయల్ కెయక ములితె? 11 ఈందె, ప్రబు తుక అప్పె సిచ్చ దెతయ్. తుయి గుడ్డి జా అప్పెచి మట్టుక పొద్దుక కి దెకిస్ నాయ్" పవులు సంగిలన్. సంగిల్ బేగి, జో మాన్సుక అంకివోతె గాండు డంకిలి రితి జా, పూర్తి గుడ్డి జలో, చి జోక ఎత్కి అందర్ జలి. ఒత్త తెంతో, అంక ఆతు దెర కో జలెకు అంక వాటు దెకయ్తు ఎక్కిలో ఇండుక నెత్త కెర బతిమాల్పా జా ఏడ్డె తిలన్. 12 అదికారి, మాత్తుమ్, జర్గు జలిసి దెక కెర, ప్రబుచి చి సెక్తిచి రిసా జలె ఆచారిమ్ జా ప్రబుక నంపజలన్.

పవులు పిసిదియ ప్రాంతుమ్చి అంతియొకయతె బోదన కెర్లిసి

13 తెదొడి పవులు, జోవయింతెన్ తిలస, పాపు పట్టుమ్ ముల దా, ఓడతె వెగ సముద్దుమ్ జిన, అన్నె ఇండ గెచ్చ, పంపూలియా ప్రదేసిమ్చి పెర్గే పట్టుమ్తె అయ్ల. జేవ్ ఒత్త తిలి పొది, మార్కు మెలో యోహాను జోవయింక ముల దా, యెరూసలేమ్తె అన్నె ఉట్ట గెలన్. 14 పాపులీంసి, మాత్తుమ్, ఇండ గెచ్చ పెర్గేక జిన, గలతీయ ప్రదేసిమ్చి పిసిదియ ప్రాంతుమ్చి అంతియొకయ మెలి పట్టుమ్తె పాచిల. బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడన్లి దీసి, యూదుల్చి సబగేరి పెన, వెసిల. 15 †మోసే పూర్గుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్నల్

† 13:15 13:15 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్గయ్ల ఆగ్నల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్కి బైబిల్తె అగేచి పాచ్ వుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్గుమ్చోచి అత్తి రెగ్గి దేముడుచ ఆగ్నల్ మెన రగ్గవ అస్సె.

జలెకు, పూర్ణులచి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లుచి ఏక వాట కో గే వెల్లో మాన్సు సదు కెర్తికయ్, “ఓ బావుడ్లు, ప్రజల్క కిచ్చో బోదన సంగితె గే సంగ” మెన పావులీంసిక జా సబగేర్చ అదికారుల్ పురై బుకార్ల.

16 జాకయ్, పవులు ఉట్ట, ప్రజల్క ‘నూన్తు’ మెలి గుర్తుక ఆతు తెన్ సయన కెర, “ఓ ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ యూదుల్, పడ్డై అమ్చో దేముడుక బిత తుమ్ యూదుల్ నెంజిలన, సూన.

17 ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ పూర్ణుల్క ‘అంచయి మాన్సుల్ జతు’ మెన పరలోకుమ్ తిలొ అమ్చో దేముడు కీనిసాన్లన్. సగుమ్ దీనల్ గెతికయ్, జేవ్ * ఐగుప్తు దేసిమి ఉట్ట గెచ్చు ఒత్త అల్లర్ తెన్ తతికయ్, జోవయింక చెంగిల్ దెక, జో ప్రబు, జోవయించి సెక్తిక, జోవయింక ఒత్త తెంతో †విడ్డల్ కెర బార్ కెర్లన్. 18 జేవ్ ‡దొన్ని విసొ వెర్పులు బయిలు దేసిమి బుల్లై తిలి పొది, జోవయించ సిడ్డు ఓర్పువ జా, జోవయింక నిదానుమ్ దెకితె తిలన్. 19 ఒత్త తెంతో, కికనాను దేసిమ్తె సత్తు జాతివొచ మాన్సుల్క యుద్దుమ్తె అమ్చ పూర్ణుమ్చ జీన్తి రితి జో జర్గు కెర, ‘ఈంజ దేసిమి ఈంజేవ్ జితు, ఇన్నెచి సొంత టాన్ జవున్’ మెన జోవయింక దొర్కు కెర్లన్.

20 “పడ్డై, రమారమి చెత్తర్ పుంజొ యాబయ్ వెర్పుల్ గెతికయ్, జోవయింక కబుర్లు సంగితో సమూయేలు మెలొ పూర్ణుమ్చొచి కాలుమ్ ఎద, ‘ఇన్నెక ఏలువ కెర్తు’ మెన, నాయిమ్ వాట్ దెకయ్త ఎక్కిలొచి పడ్డై అన్నెక్కో * తీర్పు కెర్తన రితసక జో దేముడు అదికారుమ్ దిలన్.

21 “పడ్డై, † ‘అమ్క రానొ కావలె’ మెన అమ్చ పూర్ణుమ్చ బతిమాల్పా జా సంగితికయ్, రానొక జో ప్రబు టీవడ్లన్. కొన్సొ తొలితో

§ 13:17 13:17 ఆదికాండుమ్ 12 అద్యయిమ్ తెంతో. * 13:17 13:17 ఆదికాండుమ్ 46 అద్యయిమ్. † 13:17 13:17 నిర్ణమకాండుమ్ 1 అద్యయిమ్ తెంతో. ‡ 13:18 13:18 నిర్ణమకాండుమ్, లేవీయకాండుమ్, సంక్యాకాండుము, ద్వితీయోపదేశ కాండుము. § 13:19 13:19 యెహోసువ. * 13:20 13:20 న్యాయాదిపతులు. † 13:21 13:21 సమూయేలు మొదొల్ పుస్తకుమ్ 8, 9 అద్యయిల్ తెంతో.

జోవయింక రానో జలో గే తుమ్ జాన్సు. బెన్యామీను చి వంసుమ్చో కీషు మెలోసాచో సావులు మెలో పుత్తుసి అమ్చో తొలితొవో రానో జలో. జో దొన్ని విసా వెర్చుల్ ఏలుప కెర్లన్.

22 “పడ్డో సాపుల్క దూర్ కెర కెర, ‘రానో జవున్’ మెన †దావీదుక నిసాన జో ప్రబు అదికారుమ్ దిలన్. జో దావీదుచి రిసా ఇసి సంగిలన్ ‘యెస్సయిచో పుత్తుస్ దావీదుక ఆవ్ నిసాన అస్సి. జోచి రిసా అంక సర్ల, అంచి పెట్టిచి ఇస్టుమ్ రితి జో నిదానుమ్ కెరెదె.’

23 “ ‘అమ్చ ఇస్రాయేలులుతె జెర్మ పాపుమ్ గెచ్చయ్తో రచ్చించుప కెర్తొసా జవున్’ మెన పూర్గుమ్ తెంతో ప్రమానుమ్ సంగిల్ రితి జర్గు కెర, జో అమ్చో దేముడు ఈంజో దావీదుచి సెకుమ్తె యేసుకయ్ జెర్మవ టీవడ అస్సె. 24 జో నే బార్ జతె అగ్గె, అమ్చి ఒండి ఇస్రాయేలు పైజల్క, ‘తుమ్ కెర్ల పాపల్క పెట్టి పూర్తి దుకుమ్ జా బుద్ది జా, జా గుర్తుక బాప్తిసుమ్ నజన’ మెన బోదన కెర యోహాను బుల్తె తిలన్. 25 యోహాను జోచి కామ్ కెర కేడయ్తె తిల పొదులె, జోక ‘ఈంజోయి ఏక వేల అమ్చో దేముడు పూర్గుమ్ సంగ తిలో రచ్చించుప కెర్తొసా జయెదె’ మెన సగుమ్జిన్ మాన్సుల్ ఉచర్తికయ్, అంక కో మెన ఉచర్తను? దొర్కు జలో జో రచ్చించుప కెర్తొసా ఆవ్ నెంజి. గని అంచి పడ్డో ఎక్కిలో జెయెదె. జో గలన్ల జోడ్లుచ వాలివో యిప కడుక కి అంక విలువ నాయ్, మెన యేసుచి రిసా కీయోహాను సాచి సంగిలన్” మెన పవులు సంగిలన్.

26 పడ్డో పవులు అన్నె ఇసి సంగిలన్, “ఓ అమ్చో పూర్గుమ్చో అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చ అమ్చ బావుడ్లు, అమ్చో దేముడుక బిత తుమ్ అన్నె మాన్సుల్, ఈంజ రచ్చనచి రిసా ‘దొర్కు జలి’ మెన జో అమ్క కబుర్ తెద్రవ అస్సె. 27 యేసుక ‘దేముడు తెద్రయ్లో రచ్చించుప కెర్తొసా జ్యోయ్య’ మెన యెరూసలేమ్తెచ యూదుల్, జోవయించ అదికారుల్ తెన్ చినితి నాయ్. జోవయించి రిసా పూర్గుమ్ దేముడు సంగ రెగ్గయ్ల కొడె అమ్చ యూదుల్ ఎత్కి నెలవ్

† 13:22 13:22 సమాయేలు మొదోల్ పుస్తకుమ్ 16 అద్యయిమ్ తెంతో. § 13:25 13:25 మత్తయి 3 అద్యయిమ్.

కడన్లి దీసి సదు కెర్తతి, గని అర్దుమ్ నే కెరన, 'జోక మొర్తి సిచ్చ దెమ్' మెన తీర్పు కెర, జా దేముడుచ కొడతె రెగిడ్లిసి నెరవెర్పువ కెర్ల. 28 మొర్తి సిచ్చ జతి కేన్ తప్పు జో నే కెర తిలె కి, జోవయింక జేవ్ పాపుమ్ వయడుక నెతిర్లె కి, 'మొర్పు' మెన *పిలాతు అదికారిక బలవంతుమ్ కెర, మొరవ. 29 జోచి రిసా పూర్లుమ్ రెగిడ్లిసి ఎత్కి జేవ్ నెరవెర్పువ కెర, సిలువ తెంతో జోచి పీనుమ్ ఉత్తవ కెర, మెన్నె ఎంగ్డవ దిల. 30 జేవ్ దస్సి మార్లె కి, అమ్చో దేముడు జోక అన్నె జియడ్డో. 31 జలె, యేసు నే మొర్తె అగ్గె, గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో యెరూసలేమ్ ఎద జోచ సిస్సుల్ జో తెన్ బెద జా తిల. జో †జీవ్ జా ఉట్ట, ఒగ్గర్ దీసల్ జోక డీస్తె తిలొ. జాకయ్ జేవ్ సిస్సుల్ జోచి రిసా ప్రెజల్ ఎత్కిక నూనయ్త సాచుల్ జా అస్తి. 32 ఆము కి, 'దేముడు అమ్చ పూర్లుల్క ప్రమానుమ్ సంగిలిసి జెయిమ్ జా అస్సె', నుబుమ్ కబుర్ నూనయ్తి రిసా ఇత్తల్ జా అస్సుమ్. 33 జో ప్రబు పూర్లుమ్ ప్రమానుమ్ సంగిలిసి అమ్చ పూర్లుల్చ బోదల్ జల ఆమ్ యూదుల్క వరుమ్ దెతి రితి జో కిసి జర్గు కెర అస్సె మెలె, యేసుక అన్నె జియడ అస్సె. దొన్ని కీర్తనుమ్తె అమ్చో జో ప్రబు కిచ్చొ మెన యేసుచి రిసా రెగ్డయ్లొ, 'తూయి అంచొ పుత్తు, తుకయ్ ఆజి పాయిలయ్.', మెన రెగ్డయ్లన్. 34 'క్రీస్తుక మారుల, గని మొర్పుతె తయె నాయ్. జియడిందె. మొర్పుతె అన్నె గెచ్చె నాయ్' మెలి అర్దుమ్ తెన్ జో అన్నె కిచ్చొ సంగ రెగ్డయ్లన్ మెలె, దావీద్క అవ్ సజిలి రితి, తుక కచితుమ్ జేవ్ సుద్ది తిలి వరల్ దెయిందె" మెన సంగిలన్. 35 జాకయ్, అన్నెక్ కీర్తనుమ్తె రెగిడ్లి రితి, పరలోకుమ్చి సుద్ది తిలొ ఆవ్ పుత్తుచి మొర్పుతె తతి రితి అంచి ఆగు కువుక తుయి ఒప్పిసి నాయ్, మెన దావీదు రెగిడ్లన్.

36 "దావీదు, జలె, జోచి కాలుమ్ దేముడు జోక దిలి కామ్ కెర కేడవ మొర్తికయ్, జోచ పూర్లుల్క రోవిలి రితి జోక కి రోవిల, చి మొర్పుతె తా

* 13:28 13:28 మత్తయి 27 అద్యయిమ్. † 13:31 13:31 మత్తయి 28, లూకా 24, యోహాను 20, 21 అద్యయిల్.

గెలన్. 37 గని, దేముడు అన్నె జియడ్లొసా, జలె, ఎద్దరె నే కువితె, మొర్నుతె తత్తి రితి గెచ్చె నాయ్.

38 “జాకయ్, బావుడ్లు, తుమ్క కిచ్చొ మెన ఆవ్ కచితుమ్ సూనయ్తసి మెలె, పాపుమ్ చెమించుప కెర్తి రచ్చున కత్తెయ్ దొర్కు జతయ్ మెలె, మాన్సు జలొ యేసుతెయి. 39 అగ్గె తెంతొ అప్పె ఎద, ‘అమ్చి పాపుమ్ గెస్సు’ మెన, మోసె పూర్లుమ్చెచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్ రితి కెర, జో సికడ్ల ఆగ్గుల్ బియ్య అమ్చ యూదుల్ కెర్తి రితి తుమ్ కెర్తును. గని కెద్ది కెర్లె కి, పాపుమ్ గెచ్చె నాయ్, గని యేసుక కో పూర్తి నంపజా తత్తతి గే, పాపుమ్ తెంతొ విడ్డల్ జతి వరుమ్ జోవయింకయి దొర్కు జా అస్సె. 40 జాకయ్, తుమ్ జాగర్త తా, నెంజిలె, పూర్గుల్చి అత్తి అమ్చొ దేముడు సంగిలి కబుర్ తిలిసి తుమ్క లయెదె.

41 ఆదె, తుమ్ నంప నెంజ ఆన్తుస తా, తుమ్ దెక బమ్మ జా తుమ్చి పాపుమ్ తెన్ని మొర. తుమ్చి కాలుమ్క ఏక్ వెల్లి కామ్ అవ్ జర్గు కెరిందె. కెర్లె కి, సాచుల్ తుమ్క జా సంగతి సూనయ్లె కి, తుమ్ కెయ్క కి నంప కెర్చు నాయ్, మెన రెగిడ్డిసి” మెన పవులు బోదన కెర కేడయ్లన్.

42 పవులుచి బర్నబా ఒత్త తెంతొ బార్ జతె తతికయ్, అన్నెక్ సెలవ్ కడ్లె దీసి అమ్క ఇసి బోదన సంగ మెన పైజల్ బతిమాల్పా జా సంగిల.

43 జా సబ కుట్టితికయ్, ఒగ్గర్జిన్ యూదుల్, పడ్డా దేముడుక నంపజా మార్చుప కెరన నిదాసుమ్ తిల జోవయించ అన్నె బళ్తుల్ కి, పవులుచి బర్నబాచి పట్టి గెల. జేవ్ దొగుల జలె, దేముడు కెర్లె దయచి తెడి తా, మెన బతిమాల్పా జా బోదన కెర్లె.

44 అన్నెక్ సెలవ్ కడ్లె దీసి అయ్లి, జలె, †యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ పావులీంసిచి అత్తి సూనుక మెన, ఒండి పట్టుమ్చ నబతె బెర అయ్ల. 45 జలె ఒత్త బెర అయ్ల జనాబ్క దెక, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ఒగ్గర్ కోపుమ్ తెన్ గోస జా, పవులు

† 13:44 13:44 మెలె, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్’.

సంగిలిన ఎత్కిక 'అబద్దుమ్' మెన వేర సంగ, జోక దూసుప కెర్ల. 46 తెదొడి పవులు బర్నబా తెన్ దయిరిమ్ తెన్ ఇసి సంగిలన్, "దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్ తుమ్ యూదుల్కయ్ తొల్లితో సూనవుక తిలి, గని 'సత్తిమ్' మెన తుమ్ ఒప్పునుక నెస కెర వెంట గెలి రితి కెర్ 'దేముడుచి రాజిమ్తె బెద పరలోకుమ్తె గెతి జిప్ ధెతి వరుమ్ ఆమ్ నజనుక విలువ నాయ్' మెలి రితి తుమ్ పిట్టవన్తిన్క రుజ్జు జతయ్, చి రిసా యూదుల్ నెంజిలసక సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక దెర్తనుమ్. 47 ప్రబు అమ్క కిచ్చొ మెన ఆడ్ర దా అస్సి మెలె, ఒండి లోకుమ్చక 'రచ్చించుప జతు' మెన, అమ్చి ఉజిడి దెకయ్తి రితి జతి రితి, యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్క సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా తుమ్క తెద్రవ అస్సి, మెన ప్రబు సంగ అస్సె".

48 యూదుల్ నెంజిలస, జలె, ఈంజ కోడు సూన, సర్ల జా, దేముడు దిలి జా సుబుమ్ కబుర్క గవురుమ్ కెర్ల, చి 'పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదుత్' మెన జోవయింతె కక్క ప్రబు నిసాన తిలో గే, జెవ్వి నంపజల.

49 జా ఒండి ప్రాంతుమ్తె కి ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ జలి.

50 యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్, పట్నుమ్చ వెల్లెల తెర్బోదల్తె మున్సుబోదల్తె గెచ్చ సికడ, జోవయించి అత్తి పవులుక చి బర్నబాక అల్లర్ కెర, జా పిసిదియ ప్రాంతుమ్ తెంతో ఉదడ గెల. 51 జేవ్ దొగుల, 'ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనుక, జేవ్ యూదుల్ అవ్కాసుమ్ పిట్టవన అస్తి' మెలి గుర్తుక, జేవ్చ చట్టోతెచి దూడి పండ్ల గెల కెర, ఒత్త తెంతో తూర్పు పక్క తిలి ఈకొనియ పట్నుమ్తె ఉట్ట గెల. 52 జా అంతియొకయ పట్నుమ్తెచ ప్రబుక నంపజా జోవయించ సిస్సుల్ జలన మాలజ్ జతి నాయ్. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయించి పెట్టి బెర తతికయ్, సర్లనంతోసుమ్ జా, నిదానుమ్తె తిల.

14

పవులు బర్నబా ఈకొనియతె బోదన కెర్లెసి

1 ఈకొనియతె పవులు బర్నబా తా కెర, జా అన్నెక్ పట్టుమ్తె కెర్రి రితి, యూదుల్చి సబగేరి పెస, బోదన కెర్ల. ప్రబుచి ఆత్తుసెక్తి తెన్ బోదన కెర్రికయ్, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్, యూదుల్ కి, గ్రిసు దేసిమ్చ కి, నంపజల. 2 గని నంప నే కెర్ల యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్, నంపజల బావుడ్లుచి రిసా యూదుల్ నెంజిలసక గోస సికడ అల్లర్ కెరయ్ల. 3 దస్సు అల్లర్ తిలె కి, దయిరిమ్ తెన్ ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ నూనవ, పావులీసి ఒగ్గర్ దీసల్ ఒత్త తా గెల, ప్రబు జేవ్చి అత్తి వెల్లెల అద్బుతుమ్ కమె కెర, జోచి దయచి రచ్చనచి రిసా సుబుమ్ కబుర్క 'సత్తిమ్' మెలి గుర్తుక రుజ్జుల్ దెకయ్లన్.

4 గని జా ఈకొనియ పట్టుమ్చ మాన్సుల్ దొన్ని జట్లు జల. జోవయింతె సగుమ్జిన్ యూదుల్చ వెల్లొ మాన్సుల్చి పచ్చెన జల, సగుమ్జిన్ పవులుచి బర్నబాచి పచ్చెన జల. 5 యూదుల్ నెంజిలస సగుమ్జిన్, యూదుల్ జలస సగుమ్జిన్, జోవయించ వెల్లెల మాన్సుల్ కి, 'జోవయింక దెర, పత్రల్ గల మారుమ్' మెన కుట్ర ఉచర్ల. 6 గని దస్సి కుట్ర ఉచర అస్తి మెన జేవ్ దొగుల జాన్లి పొదిక, బే బేగి ఉట్ట గెచ్చు లుకయొనియ ప్రాంతుమ్చి లుస్త, పడ్డొ దెర్చే మెంత పట్టలె, చి సుట్టునంతచ గవ్విలె గెచ్చు, 7 ఒత్తయ్ సుబుమ్ కబుర్ నూనయ్తె తిల.

లుస్తతె ఎక్కిలోక చెంగిల్ కెర్రిసి

8 జలె, పవులు లుస్తతె ఏక్ సుట్టు బోదన కెర్రి తతికయ్, చట్టొ కదుల్ కెరుక నెతిల్లొ మాన్సు ఎక్కిలో వెస తిలో. జెర్మిల్ తెంతొ సొట్టొ జా అస్సె. చట్టొ లంబ అస్తి. 9 పవులు బోదన కెర్రిసి జో సూన్తె తతికయ్, పవులు జోక చెంగిల్ దెక, 'చెంగిల్ జతి నముకుమ్ జోక అస్సె' మెన చిన కెర, 10 అవాడ్ కెరస, "తుయి ఉట్ట సోగ జా టీవోజ" మెన సంగితికయ్, చట్టున ఉట్ట ఇండుక దెర్లొ.

11 పవులుచి అత్తి కెర్రిసి జనాబ్ దెక కెర, జా లుకయొనియ ప్రాంతుమ్చి బాస తెన్, "దేముడ్లు మాన్సుల్చి రితి జా అమ్తె ఉత్త

జా అస్తి” మెన కేకుల్ గల. ¹² బర్నబాక “ద్యుపతి జయెదె” మెన సంగిల, అన్నె జేవ్ దొగులతె పవులు ఒగ్గర్ సంగితయ్చి రిసొ, జోక “హెర్మే జయెదె” మెన సంగిల. ¹³ ద్యుపతి, జలె, పట్టుమ్చి పుర్రెతో గుడి తయెదె. జో పూజరి, జలె, పోతుల్క ఉదడ ఆన, పుల్లో బంతివొ దెరన, పట్టుమ్చి గుమ్ముమె జా కెర, ప్రెజల్ తెన్ జేవ్ దొగులక బలి దెంక ఉచర్ల.

¹⁴ దస్సి ఉచర అస్తి మెన ప్రబుచ బారికుల్ జల బర్నబా చి పవులు నూన కెర, దుకుమ్క సొక్కల్ చిరన, జనాబ్ తిలిన్తె నిగ జా, ¹⁵ “తుమ్ మాన్సుల్ కిచ్చొక ఇసి జతసు? ఆమ్ కి తుమ్చ రితయ్ మాన్సులి. తుమ్క ‘ఇన వెర్రి కమొ ముల పరలోకుమ్ బూలోకుమ్ సముద్దుమ్, జాతె తిలిసి ఎత్తి జెర్మయిలో, జీవ్ తిలో దేముడుకయ్ నంపజా చెంగిల్ జతు’ మెనయ్, సుబుమ్ కబుర్ నూనవుక అయ్లమ్” మెన పవులుచి బర్నబా కేక గల. ¹⁶ “అగ్గెచ ఉగుమ్తె తిల మాన్సుల్ ఇస్టుమ్ అయ్ల రితి కెర జింక జో పరలోకుమ్చొ ప్రబు సెలవ్ దా తిలె కి, ¹⁷ జోచి అదికారుమ్చ, జోచి ప్రేమచ గుర్తులు దెకవుక జో ములె నాయ్. మెలె, చెంగిల కమొ కెరై తిలన్, కెరై తత్తయ్. కీనచ మెలె, తుమ్క ‘సరిపుచుప జతి అన్నిమ్ దొర్కు జవున్, తుమ్క పెట్టితె సర్ల తెన్ జితు కతు’ మెన, ఆగాసుమ్ తెంతో పాని పెటవ, బుయిచి పలితుమ్ దెరయ్తయ్” మెన సికడ్ల. ¹⁸ గని ఇసి బోదన కెరై కి, జేవ్ మాన్సుల్ బలి దెంక ఉచర్తిసి కన్సనె పిట్టయ్ల.

ప్రెజల్ పవులుక పత్రల్ గల మార్క దెకిల

¹⁹ తెదొడి పిసిదియ ప్రాంతుమ్చ అంతియొకయ చి ఈకొనియ పట్టల్ తెంతో యూదుల్ సగుమ్జిన్ జా కెర, ప్రెజల్క సికడ్డికయ్, పవులుక పత్రల్ గల మార్ల మొర గెలన్ మెన కెర, జోక ‘మొరయి అస్సె’ మెన ఉచర, పట్టుమ్ తెంతో ఒర్గొడ నా ములిల. ²⁰ గని ప్రబుచ సిన్సుల్ జలన * అయ్ల అస్సె, జోచి సుట్టునంత బెర్రికయ్, జో చెంగిల్

* 14:20 14:20 ఏక్ వేల అంతియొకయ తెంతో జా తిల.

జా ఉట్ట పట్టుమ్ తెడి అన్నె పెసిలన్. అన్నెక్ దీసి బర్నబా తెన్ బార్ జా, దెర్బే పట్టుమ్తె ఉట్ట గెల. ²¹ జా పట్టుమ్తె గెచ్చ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తికయ్, ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ నంపజా ప్రబుచ సిస్సుల్ జల, చి ఈంజేవ్ దొగుల బుల జా లుస్తతె, ఈకొనియతె, చి అంతియొకయతె ²² అన్నె బోదన కెర, “తుమ్ నిదానుమ్ తా. దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి వరుమ్ ప్రబు తుమ్క అమ్క దిలెకి, కస్టల్ నెంతె పాచుమ్ నాయ్. కస్టల్ సేడ్తె తమ్దె, గని దయిరిమ్ తెన్ తా” మెన, ప్రబుక నంపజల సిస్సుల్ జలసచి ఆత్మ డిట్టుమ్ కెర్ల. ²³ పడ్డొ చువ్వె తా ప్రార్దన కెర, సికడ్తె తత్తు మెన, ఎత్తి సంగుమ్క దెకిత వెల్లెల మాన్సుల్ జతు మెన మాన్సుల్క నిసాన, జేవ్ నంపజలో యేసుప్రబుచి కామ్ జేవ్ కెర్తి రితి జేవ్చి అత్తి సార్చు కెర్ల.

²⁴ అన్నె ఒత్త తెంతొ పావులీంసి పిసిదియ ప్రదేసిమ్ వాట్ గెచ్చ, పంపూలియా ప్రదేసిమ్తె జా కెర, ²⁵ పెర్బే పట్టుమ్తె సుబుమ్ కబుర్ సూనవ, అత్తాలియ పట్టుమ్తె పాచ కెర, ²⁶ ఒత్త తెంతొ ఓడతె వెగ, సముద్రుమ్ జిన, సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయతె అయ్ల. ఒత్త అగ్గె, చువ్వె తా ప్రార్దన కెర, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్ ఈంజేవ్ దొగుల కెర్తి రిసా ఇన్నెక్ దేముడుచి అత్తి సార్చు కెర దా బార్ కెర తిల. జా కామ్ అప్పె జెయిమ్ జా అస్సె మెన రుజ్జు దెకయ్తి రిసా, ²⁷ అప్పె ఉట్ట జా ఒత్త పాచ కెర, ఎత్తిజిన్క ఎక్కితె బుకారా కెర, దేముడు జోవయించి అత్తి జర్గు కెర్లిసి ఎత్తిచి రిసా, పడ్డొ యూదుల్ నెంజిలన కి నంపజా రచ్చించువ జతి కోడు ప్రబు దిలినీచి రిసా సాచి సంగిల. ²⁸ ఒత్త తెంతొ, ప్రబుచ ఒత్తచ సిస్సుల్ తెన్ ఒగ్గర్ దీసల్ తా గెల.

15

¹ పవులు బర్నబా దస్సి సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయతె తిలి పొది, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తిలి యూదయ ప్రదేసిమ్ తెంతొ సగుమ్జిన్ నంపజల యూదుల్ జా కెర, యూదుల్ నెంజిలసా, “అమ్చొ మోసే పూర్గుమ్చొచి అలవాట్ కెర యూదుల్ జతి గుర్తుచి

సున్నతి కెరెన్లకయ్ పరలోకుమ్తె గెతి రచ్చన తుమ్క దొర్కు జయెదె” మెన సికడ్ల. ² “జేవ్ నంపజలి పొది కిసి జా సున్నతి నెంతె తిల, దస్సే తత్తు జా సున్నతి నెంతె కి రచ్చంచుప జవుల” మెన, పవులుచి బర్నబా జేవ్ మాన్సుల్క జబాబ్ దిల. జేవ్ మాన్సుల్ సికడ్లిసిచి రిసా సగుమ్ దీసల్ బాద సేడ లట్టబై తిలె కి, జా తగు కుట్ట నాయ్. ప్రబుక నంపజలన “బారికుల్తె చి ఒత్తచి అమ్చి సంగుమ్చ అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్తె గెచ్చ, ఈంజ తగుచి రిసా పుస సూన్తు” మెన, పవులుక చి బర్నబాక చి జేవ్ నిసాన అన్నె సగుమ్జిన్క యెరూసలేమ్తె తెద్రయ్ల.

³ జా కామ్చి రిసా జా అంతియొకయ పట్టుమ్చి సంగుమ్తెచ మాన్సుల్ పావులీంసిక ప్రబుచి అత్తి సార్ప కెర దా తెద్రయ్తికయ్, పేనేకే ప్రదేసిమ్ వాట్ చి నమరయ ప్రదేసిమ్ వాట్ గెచ్చ గెచ్చ, యూదుల్ నెంజిలన యేసుక నంపజా మార్పుప జలిన్చి రిసా సూనయ్తె తిల చి, ఒత్తచ నంపజలన ఎత్కిజిన్ ఒగ్గర్ సర్లసంతోసుమ్ జల.

యెరూసలేమ్తె అగ్గె సబ కెర్లిసి

⁴ జేవ్ యెరూసలేమ్తె ఉట్ట జా పావిలి పొది, ఎత్కిజిన్ జోవయింక వెల్లెల మాన్సుల్ తెన్ చి, బారికుల్ తెన్, దస్సుల్ జా జోవయింక మరియొద కెల చి, దేముడు జోవయించి అత్తి జర్గు కెర్లిసి, జోవయింక తోడు దిలిసి ఎత్కి సంగిలిసి. ⁵ గని యేసుప్రబుక నంపజల ఒత్తచ మాన్సుల్ సగుమ్జిన్, అగ్గె తెంతో పరిసయ్యుల్ మెంత పండితుల్చి జట్టుతె అస్తి, “యూదుల్ నెంజిల జేవ్ మాన్సుల్క అమ్చి గుర్తుచి సున్నతి కెరుక అస్సె చి, అమ్చొ మోసే పూర్ణమ్చొచి అత్తి దేముడు దిల ఆగ్గుల్ రితి జేవ్ కెరుక అస్సె” మెన, బలవంతుమ్ కెర్ల.

⁶ ఈంజ తగుచి రిసా సరిగా లట్టబ తీర్పు కెరుక మెన, బారికుల్, వెల్లెల మాన్సుల్ తెన్ వెసిల. ⁷ జా తగు సరిగా సూన ఉచర కేడయ్లి పొది, పేతురు టీవొజ, ఇసి మెన జోవయింక సంగిలన్. “ఓ బావుట్టు,

అమ్క ప్రబు జోచి ఆత్మసెక్తి దిలి తొలితో చి దొరతి, 'యూదుల్ నెంజిలన కి నుబుమ్ కబుర్ నూన నంపజతు' మెన, అంచి అత్తి నూనయ్తి రిసా తుమ్ అమ్చొ దేముడు అంకయి నిసాన్లన్, మెన తుమ్ జాన్సు. ⁸ జలె, మాన్సుచి పెట్టి తిలిసి జాన్లొ దేముడు మెన. నిజుమి, జేవ్ కి నంపజా రచ్చించుప జా అస్తి మెన సాచి జా రుజ్జు దెకవ అస్సి. అమ్చి పెట్టి దిలి రితి, జోవయించి పెట్టి కి జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దిలన్. ⁹ అమ్క జోవయింక తేడ నే దెకితె, జోవయించి నముకుమ్చి రిసా, జోవయించి పెట్టి జోవయింక కి సుద్ది కెర్లన్. ¹⁰ జలె, దేముడుక సికడుక ఉచర్తసు గే, జోచ సిస్సుల్ రిత జల జేవ్ యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్క దస్సి జాడు వయడుక మెన కిచ్చొక ఉచర్తసు? జేవ్ ఆగ్నల్ వయితి పూచి అమ్చ పూర్లుల్ కి, ఆమ్ కి, ఓర్పుప జంక, నెరవెర్పుప కెరుక, నెతిర్లమ్. ¹¹ 'ఎక్కి అమ్చొ ప్రబు యేసుచి దయచి రిసా జేవ్ కి ఆమ్ కి రచ్చించుప జా పరలోకుమ్తె గెచ్చుమ్దే' మెన అమ్ నంపజా దయిరిమ్ జా అస్సుమ్" మెన, పేతురు సంగిలన్.

¹² పేతురు దస్సి సంగితికయ్, బెర తిల ప్రెజల్ తుక్లె తా, యూదుల్ నెంజిలనతె పావులీంసి గెతికయ్ జేవ్ యూదుల్ నెంజిలనచి రిసా ప్రబు జోవయించి అత్తి కెర్ల వెల్లెల అద్బుతుమ్ కమొ గుర్తులు ఎత్కిచి రిసా బర్నబా చి పవులు సాచి సంగిలిసి నూన్ల. ¹³ జేవ్ సాచి సంగ కేడయ్లి పడ్డొ, యాకోబు, జేవ్ సబ వెన ఉచర్లిసి బెదవ తీర్పు సంగిలన్. "ఓ బావుడ్లు, నూన, ¹⁴ దేముడు యూదుల్ నెంజిలనక ప్రేమ దెక 'అంచి నావ్చి గవురుమ్ దెకయ్తి రితి, అమ్చ ప్రెజల్ జేవ్ కి జతు' మెన జేవ్చి తెంతొ సగుమ్జిన్క నిసానుక దెర్లిన్చి రిసా, సిమోను పేతురు సాచి సంగ అస్సి. ¹⁵ దేముడు ప్రబుచ కబుర్లు పూర్లుమ్ రెగిడ్లనచ కొణొ కి జా సాచి తెన్ బెదితయ్.

¹⁶ 'పడ్డొక ఆవ్ అన్నె జెయిందె, చి దావీదు పూర్లుమ్చొచి నేడ తిలి టంబుగేరు అన్నె బందిందె. జా పాడ్ జలిసి అన్నె నొవర్ కెర బందిందె. ¹⁷ లోకుమ్చ అన్నె మాన్సుల్, అన్నె,

యూదుల్ నెంజిలసతె కో అంచి నావ్ తెడి తవుల గే, ప్రబుక చజ నంపజతు' మెన, 18 పూర్ణుమ్ తెంతో ఈంజ కబుర్ సూనయ్లో దేముడు సంగ అస్సె”

19 జాకయ్ ఆవ్ కిచ్చో తీర్పు సంగితసి మెలె, దేముడుక నంపజా మార్పుప జల, అమ్చ యూదుల్ నెంజిలసక అమ్ బాద సేడవుక బెదె నాయ్. 20 గని అమ్ కిచ్చో కెర్లె చెంగిల్ మెన ఆవ్ ఉచర్తసి మెలె, 'దేముడ్లు' మెన బొమ్మల్ గట్రక దిలిసి కతు నాయ్, లంజెకమొ కెర్తు నాయ్, టొట్టో మోడ మార్లి సిద్ర కతు నాయ్, లోయిఁ కతు నాయ్ మెన ఉత్తమ్ రెగ్గవ తెద్రవుమ. 21 కేన్ పట్టుమ్తె కి, అగ్గెయి తెంతో మోసే పూర్ణుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్ సూనయ్తతి, ఎత్కి సెలవ్ కడన్ది దీసి అమ్చ సబ గెరలె సదు కెర్తతి, చి ఈంజేవ్ ఆగ్గుల్చి రిసా సూన తవుల.

ఉత్తమ్ రెగ్గ అంతియొకయతె తెద్రయ్లిసి

22 తెదొడి, బారికుల్క చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ సంగుమ్చ అన్నె వెల్లెల మాన్పుల్క, జా సంగుమ్చ మొత్తుమ్క కిచ్చో అజ్జ అయ్లి మెలె, 'పవులు చి బర్నబా తెన్ అమ్తె సగుమ్జిన్ అంతియొకయతె గెలె చెంగిలి' మెన, బర్నబా మెలో యూదాక చి సీలయుక నిసాన. ఒత్తచ నంపజల సుదల్తె ఈంజెవు ముక్కిమ్ మాన్పుల్ జవుల. 23 ఇన్నెచి అత్తి తెద్రయ్తి ఉత్తమ్తె ఇసి రెగిడ్ల.

“అంతియొకయతె, జా ఒండి సిరియ ప్రదేసిమి, చి కిలికియ ప్రదేసిమ్తె తిల యూదుల్ నెంజిల నంపజలన్క, బారికుల్, యెరూసలేమ్చి సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్పుల్ జల తుమ్చ బావుడ్లు రెగిడ్లి ఉత్తమ్. తుమ్క 'చెంగిల్ తంక' మెన ప్రబుక రోజుక ఉచర్తసుమ్. 24 కిచ్చొచి రిసా ఈంజ ఉత్తమ్ రెగిడ్లసుమ్ మెలె, అమ్చితె తెంతో సగుమ్జిన్ బార్ జా తుమ్తె గెచ్చు కొడో సంగ తుమ్క మెన్పుతె బాద సేడవు, సిక్కు కెర అస్తి మెన సూన అస్సుమ్, అమ్చి సెలవ్ నెంతె దస్సి కెర అస్తి. 25 జాకయ్ ఆమ్ సబ కెర్లమ్, అన్నె ఎక్కి

కట్టు తెన్ ఉచర్లె, 'చెంగిల్' మెన అమ్క కిచ్చొ అజ్జ అయ్లి మెలె, 'అమ్చ ప్రేమ తిల బర్నబాచి పవులు తెన్ కబుర్ గెతు' మెన సగుమ్జినక నిసాన తుమ్తె తెద్రయ్లె చెంగిలి మెన అజ్జ అయ్లి. ²⁶ యేసుక్రీస్తు ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా ఈంజేవ్ దొగుల ఎదివాట్ సైమల్ నేడ అస్తి. ²⁷ యూదాక చి సీలయుక ఇనయింతెన్ తెద్రవ అస్సుమ్. ఇన్నె రెగిడ్డి రితి జేవ్ సొంత సంగుల.

²⁸ "దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అమ్క కిచ్చొ బుద్ది సంగితయ్ మెలె, అమ్క కి కిచ్చొ చెంగిల్ డీస్తయ్ మెలె, తుమ్క, 'కిచ్చొ కిచ్చొ అమ్చ ఆగ్గుల్ అలవాట్ కెర్తు' మెన అమ్ జాడు వయడ్లి రితి కెరుక బెదె నాయ్. 'ఎక్కి ముక్కిమ్క కెర్తు' మెన తుమ్క ఉచర్లసుమ్. ²⁹ బొమ్మల్క గట్ట దిలిసి కా నాయ్, లోయి కా నాయ్, టొట్టో మోడ లోయి నే గెచ్చయ్లి సిద్ర కా నాయ్, చి లంజెకమె కెర నాయ్. ఈంజేవ్ అలవాట్ కెర్లదు మెలె, తుమ్క చెంగిలి. చెంగిల్ తెన్ తా", మెన రెగ్గ తెద్రయ్ల.

³⁰ జేవ్ తెద్రయ్తికయ్, జేవ్ అంతియొకయతె ఉట్ట గెల, ఒత్త పాచ కెర, నంపజలన్క ఎక్కితె బుకారా కెర, జా ఉత్తమ్ దిల. ³¹ జేవ్ యూదుల్ నెంజిలన సదు కెర, బుద్ది సంగితి దయిరిమ్ కెర్రి జా కబుర్చి రిసా సర్లసంతోసుమ్ జల.

³² యూదా చి సీలయు, జలె, ప్రబుచి ఆత్మ సికయ్త కబుర్లు సంగితన జవుల, చి ఒత్తచ నంపజలన్క ఒగ్గర్ బోదన కెర, బుద్ది సంగ, దయిరిమ్ కెర్ల. ³³ సగుమ్ దీసల్ ఒత్త తా, ప్రబుచ కొడొ సంగ సంగ, దయిరిమ్ కెర కెర, జోవయించి ఒత్తచి కామ్ కేడయ్తికయ్, 'జోవయింక తెద్రయ్లనతె అన్నె ఉట్ట గెతు' మెన, జా పట్టుమ్చ జోవయింక "సెంతుమ్ తెన్ గెచ్చ" మెన, సర్ల తెన్ యెరూసలేమ్తె అన్నె తెద్రయ్ల. ³⁴ *సీలయు మాత్తుమ్, ఒత్త తంక చెంగిల్ మెన

* **15:34** 15:34 గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 34 నంబర్చి కోడు తయె నాయ్.

ఉచర్ణో. ³⁵ మదెనె, పవులు చి బర్నబా అంతియొకయతె తా, అన్నె ఒగ్గర్జిన్ తెన్ కి, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తె తిల.

బర్నబా, పవులు వేర వేరతె ఉట్ట గెలిసి

³⁶ సగుమ్ దీనల్ గెలి వడ్డె, “జొమ్మ, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సంగ ఆమ్ అగ్గె బోదన కెర్ల ఎత్తి పట్టలె అన్నె గెచ్చు, నంపజలన్తె గెచ్చు, జోవయింక ‘కీసి అస్తి గే’ దెకుమ” మెన, పవులు బర్నబాక సంగిలన్.

³⁷ బర్నబా, మాత్రుమ్, “మార్కు మెలో యోహానుక జేవ్చి తెన్ కడ నెమ” మెన ఇస్టుమ్ జలన్. ³⁸ గని, జా అగ్గెచి సుట్టు మార్కు జేవ్చి తెన్ బార్ జా తిలె కి, జా కామ్తె సరిగా నే బెదితె, జోక †ముల దా అన్నె ఉట్ట గెచ్చు తిలన్, చి ‘అప్పె కడ నిలె, దస్సి అన్నెములె దిలె కీసి’ మెన, పవులు సంగిలో.

³⁹ జాచి రిసా దొగుల దొన్ని మెన్నుల్ జా జట్టి జల చి, దొగుల దొన్ని పక్కలె ఉట్ట గెల. బర్నబా మార్కుక కడన, ఓడతె వెగ, సముద్రుమ్ జీన, కుప్ర, డిబ్బ దేసిమి ఉట్ట గెల. ⁴⁰ గని ‘అంచి తెన్ ఈంజో జెవున్’ మెన, పవులు సీలక నిసాన్లన్. అన్నె, ఒత్తచ నంపజలన ప్రార్దన కెర, చి కామ్చి రిసా జోవయింక ప్రబుచి అత్తి సార్ప కెర దెతికయ్, జేవ్ ఉట్ట గెల. ⁴¹ ఒండి సిరియ ప్రదేసిమి, చి ఒండి కిలికియ ప్రదేసిమ్త గెచ్చు కేనె నంపజలనచ సంగుమ్లతె గెచ్చు బోదన కెర డిట్టుమ్ కెర్తె తిల.

16

తిమోతి పవులు బోదన కెర్లిసి

¹ ఒత్త తెంతో, గలతీయ ప్రదేసిమ్చ లుస్త చి దెర్చే మెల పట్టుమ్లతె పవులు చి సీలయ్యు గెల. తిమోతి మెలో సిస్సుడు తిలన్. జో యూదుడుయి జలి అయ్యున్ తెన్, జోచి పట్టుమ్తె పవులు అగ్గె జా తిలిసి తెంతో ప్రబుక నంపజా అస్తి. తిమోతిచో అబ్బొసి, మాత్రుమ్, యూదుడు నెంజె, గ్రికు దేసిమ్చో, జో. ² జో

† 15:38 15:38 బారికుత్ 13:13.

తిమోతి చి రిసా, “నిదాసుమ్ తిలోసా” మెన లుస్త్ర చి ఈకొనియ పట్టుల్తెచ బావుడ్లు ఎత్కిజిన్ సంగితె తిల. ³ జాకయ్, “జో కి అమ్చి తెన్ చి కామ్తె బెదుస్” మెన పవులు సంగిలో. జో నాడుచో అబ్బోస్ ‘యూదుడు నెంజె! గ్రికు దేసిమ్చో మాన్సు జయెదె’ మెన, జో ‘పుత్తున్క యూదుల్చి గుర్తుచి సున్నతి కెర తయె నాయ్’ మెన, ఎత్కిజిన్ జాన్తి రిసా ‘జా సున్నతి తిమోతి నే కెరన తిలె, ఆమ్ గెతిన్తెచ యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకుల’ మెన, జోక పవులు జా సున్నతి కెర దిలన్. ⁴ జలె, ఒత్తచ పట్టుల్ ఎత్కితె గెచ్చు గెచ్చు, యెరూసలేమ్తెచ బారికుల్చి ఒత్తచి సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్కి సంగిలి తీర్పు నెరవెర్పుప కెర, మెన జేవ్ తీగ్ల నూనయ్ల. ⁵ జా ఒండి ప్రాంతుమ్తెచ సంగుమ్లుచ సుదల్ జలె, ప్రబుచి ఉప్పిర్చి నముకుమ్క అన్నె డిట్టుమ్ జల, చి రోజుక అన్నె మాన్సుల్ ప్రబుక నంపజా మార్పుప జా జోవయింతెన్ బెదిల.

పవులు మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్తె తెద్రయ్లిసి

⁶ ఒత్త తెంతో పవులు సీలయు చి తిమోతి, గలతీయ ప్రదేసిమ్ వాట్ చి పుగియ ప్రాంతుమ్ వాట్ గెల. “ఆసియా ప్రదేసిమ్తె సుబుమ్ కబుర్ నూనవుక పోన” మెన దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ సంగ తిలన్, ⁷ చి ఉత్తర పక్కచి వాటు గెచ్చు, ముసియ ప్రాంతుమ్తె పావెలె, బితునియ ప్రదేసిమి గెచ్చుక ఉచర్ల, గని జేవ్ ఒత్త గెచ్చుక కి యేసుచి ఆత్మ ఒప్పె నాయ్. ⁸ జాకయ్, ముసియ ప్రాంతుమ్ జీన, సముద్రుమ్ సాడిచి త్రోయ పట్టుమ్తె అయ్ల. ⁹ జేవ్ త్రోయతె నిద్ర తిలె, అందరె, ప్రబు దెకయ్లి సిప్ప పవులు దెకిలన్. మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్చో మాన్సు ఎక్కిలో టీవోజ, “అమ్చి మాసిదోనియ దేసిమి ఉట్ట జే, చి అమ్క రచ్చించుప కెరు” మెన బతిమాల్ప జా బుకార్లన్. ¹⁰ పవులు జా సిప్ప దెకిల్ బేగి, జేవ్తె జర్గు జలిసి *అమ్క సంగితికయ్, ఒత్తచ మాన్సుల్క సుబుమ్ కబుర్ నూనయ్తి రిసా ప్రబు అమ్క

* **16:10** 16:10 ఇన్నె తెంతో లూకా మెలో ఈంజ ‘బారికుల్’ చి వుస్తుకుమ్ రెగిడ్డోసా పావులింసి తెన్ సగుమ్ సుట్ల బులితె తిలో.

మాసిదోనియతె తెద్రయ్తయ్ మెన అమ్ చిన కెర, బేగి పెందలె మాసిదోనియతె గెచ్చుక బార్ జలమ్.

11 జా పెందలె, త్రోయతె ఓడతె వెగ సముద్దుమ్ జీన, సమొత్తాకె మెలి డిబ్బ దేసిమి పాచ నిద్ర తా, అన్నెక్ దీసి సముద్దుమ్ అన్నె జీన, మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్చి నెయపొలి రేవుతె పాచ ఉత్తిర్లమ్. 12 ఒత్త తెంతో మాసిదోనియక వెల్లి పట్టుమ్ జలి పిలిప్పితె ఇండ గెచ్చు, ఒత్త సగుమ్ దీసల్ తా గెలమ్. ముక్కిమ్క రోమ దేసిమ్చి ఒగ్గర్జిన్ తతె తిల. 13 జలె, †యూదుల్చి సెలవ్ కడన్లి దీసి, ‘ఒత్త ప్రార్దన కెర్తతి’ మెన, పట్టుమ్చి గుమ్ముమ్ ఒత్తల్తో బార్ జా, గాడు సొడి తిలిన్తె గెలమ్. గెలె, ప్రార్దన కెరుక మెన, తేర్బోదల్ సగుమ్జిన్ జా అస్తి. జేవ్ తిలిన్తె వెన, బోదన కెరుక దెర్లమ్.

లూదియ మెలి తేర్బోద ప్రబుక నంపజా మార్పుప జలిసి

14 ప్రార్దన కెరుక గెల జేవ్ తేర్బోదల్తె లూదియ మెలి ఎక్కి తిలి. జా సుది బట్టల్ గట్టచి రిసాచి ఊద రంగుచి బియ్యారి కెరెదె. ఆసియా ప్రదేసిమ్చి తుయత్తెర పట్టుమ్చి తేర్బోద, జా. జా అగ్గె తెంతో దేముడుక నిదానుమ్ జా జోక బక్తి కెర్తిసి. సూన్తి బుద్ది తిలిన్చి పెట్టి ప్రబు దెతికయ్, పవులు సంగిలి బోదన సూన, జా నంపజలి. 15 నంపజా, జేవ్చి గెర్చ ఎత్కిజిన్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్ల. “అంక ‘ప్రబుక నిజుమి నిదానుమ్ జా అస్సె’ తుమ్క రుజ్జు అయ్లి జలె, ఇన్నె బోదన కెర్తె తిలె ఎదిలి సేంపుక అమ్తె తా” మెన అమ్క బలవంతుమ్ కెర్తి.

గుర్మయ్ని జలి రితి తేర్బోద ఎక్కిచి రిసా జర్లు జలిసి

16 జలె, ఏక్ దీసి, ప్రార్దన కెర్తిసితె అమ్ గెతె తతికయ్, గొతిమాన్సు జతి ఉబెడి ఎక్కి దన్సుల్ జలి. జా గుర్మయ్ని జా సివ్వల్ జంక అలవాట్ జలిన్. జాచి జా బుద్దిచి రిసా, జాచ ఎజొమాన్లుక ఒగ్గర్ డబ్బుల్ లాబుమ్ దొర్కు జతె తయెదె. 17 జా పవులీంసిచి పట్టి జెంక దెర, కిచ్చొ

† 16:13 16:13 ఈంజ పుస్తకుమ్ రెగిణ్ణో లూకా యూదుడు నెంజె.

మొన కేకుల్ గల, జా తేర్బోద కిచ్చొ మొన సంగిలి మెలె, “ఈంజేవ్, ఎత్కిచి కంట వెల్లొ దేముడుచ సేవ కెర్తస. పరలోకుమ్తె గెతి రచ్చన దొర్కు జతి వాట్చి రిసా తుమ్క నూనవుక జా అస్తి” మొన కేకుల్ గల్తె తిలి. ¹⁸ ఒగ్గర్ దీసల్ దస్సి పట్టి జా కేకుల్ గల్తె తతికయ్, పవులు, జోచి పెట్టి ఒగ్గర్ దుకుమ్ జా, జాచి పక్క పసుల, జాక దెర్లి బూతుమ్ తెన్, “ఇన్నెచి పెట్టి తెంతొ బార్ జా, ఇన్నెక ములు, యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ తుక సంగితసి” మొన పవులు జా బూతుమ్క ఉదడ గెలన్. చి జయ్యి తెదొడి బూతుమ్ బార్ జా ముల దా గెలన్.

పవులుక చి సీలయుక జేల్తె గలిలిసి

¹⁹ ‘జా తేర్బోద గుర్మయ్ని జతి తిలి షొది అమ్ దొర్కు కెరంతి డబ్బుల్ లాబుమ్ అప్పె తెంతొ నాయ్’ మొన జాచి ఎజొమాన్లు దెక కెర, పవులుక చి సీలక దెర, సంతవీది వెసిత పట్టుమ్చ అదికారుల్తె ఒర్గొడ నిల. ²⁰ “ఈంజేవ్ మాన్సుల్, యూదుల్, అమ్చి పట్టుమ్తె జా కెర ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్తతి. ²¹ అమ్ రోమియుల్ జా అలవాట్ కెరుక కమొ నాయిమ్ నాయ్ మెలె కి, జోవయించ రితిచ అలవాట్ సికడ్తతి” మొన ఆరిచి నింద గలిల. ²² జనాబ్ ఎత్కి పవులీంసిచి ఉప్పిరి కోవుమ్ జల, చి అదికారుల్ జేవ్ దొగులచ పాలల్ దెర కడ, జమాన్లు సుదల్ జోవయింక డండల్ తెన్ పెటుక మొన ఆడ్త దిల. ²³ జోవయింక దస్సి ఒగ్గర్ దెబ్బుల్ పెట్టికయ్, అదికారుల్ జేల్తె గల, “జేవ్క జాగర్త దెక” మొన, రకితనక ఆడ్త దిల. ²⁴ రకితన జోవయింక తెడిచి గదితె గల కెర, జేవ్ నే విడ్డల్ జతి రితి, జోవయించ చట్టొక జాడు తిల బల్లల్క బెదితె డిట్టుమ్ బందిల.

²⁵ జలె నెడుమ్ అందరె, పవులు చి సీలయు ప్రార్దన కెర కెర, దేముడుక గనుమ్ గాయితె తతికయ్, అన్నె జేలి జలస ఎత్కిజిన్ నూన్తె తిల. ²⁶ తెదొడి బుయి కదుల్ జలి, చి వునాది తెంతొ ఒండి జేల్ కదుల్ జలి. బేగి కెప్పివొ ఎత్కి ఉగ్గి జల, చి జేలి తిలస ఎత్కిజిన్క బందిల గొల్పుల్ యిపె జల.

27 రకితోసా, జలె, చెద్దోయ్ జా, కెద్దోవో ఉగ్గి జలిసి దెక కెర, 'జేలి జలన ఎత్కిజిన్ ఉట్ట నిగ గెచ్చ తవుల' మెన బియఁ కెర, జోచి కత్తి కడన, జోక జొయ్యి అత్య కెరన్క తయార్ జలో. 28 గని "తుయి తుక కిచ్చొ అల్లర్ కెరను నాయ్. ఆమ్ ఎత్కిజిన్ ఇన్నె అస్సుమ్" మెన, పవులు కేక్ గల్తికయ్, 29 జో రకితోసా, దివ్వో లంబడ ఆన కెర, బమ్మ తెన్ జేవ్ తిలి గదితె పెన, బియఁ అద్దుర్ జా, పవులుచి సీలచి చట్టె సెర్ను సేడ, జొకర, 30 తిల జేలి తిలసక అన్నె డిట్టుమ్ బంద, పవులుక చి సీలక బార్ కెర, "బాబు ఇసి, ఆవ్ రచ్చించుప జా జతి రిసా ఆవ్ కిచ్చొ కెరుక?" మెన బతిమాల్పా జా పుసిలన్. 31 తెదొడి పావులీంసి, "ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరి తూయి నముకుమ్ తియ, తుయి తుచి గేరచ ఎత్కిజిని, రచ్చించుప జస్తె" మెన, 32 ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ జోవయింక బోదన కెర్ల. జోవయింక, పడ్డో ఒండి జోవయించి గేరచక సంగిలన్. 33 జేవ్ దొగులక జయి తెదొడి కడన, దెబ్బల్ పెట్టిన్చ గావ్వో ఎత్కి దోవ సుబుమ్ కెర్లి బేగి, జో, జోచి గేరచ ఎత్కిజిన్ బాప్తిసుమ్ నజన్ల. 34 జోచి గెరి కడన, జోవయింక అన్నిమ్ దా కెర, జేవ్ ఎత్కిజిని, దేముడుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిల చి ఒగ్గర్ సర్లసంతోసుమ్ జల.

పవులు చి సీలయి విడ్డల్ జాఁ పట్టుమ్ ములిలిసి

35 అన్నెక్ దీసి పెందలె, "జేవ్ మాన్సుల్క విడ్డల్ కెర" మెన, దెబ్బల్ పెట్ల జమాన్లుక సంగ, అదికారుల్ జేల్తె తెద్రయల. 36 అదికారుల్ సంగిలిసి నూన, "తుమ్క 'విడ్డల్ జా గెతు' మెన అదికారుల్ సంగ తెద్రవ అస్తి. జాకయ్, బార్ జా, అల్లర్ నెంతె సేంతుమ్ తెన్ గెచ్చ", రకితోసా పవులుక సంగిలన్. 37 గని పవులు జమాన్లుక, "ఎత్కిజిన్చి మొక్కె, రుజ్జుల్ నే నూన్తె, తీర్పు నే సంగితె, అమ్క పెట, జేల్తె గల అస్తి. ఆమ్ కి రోమియల్ జా అస్సుమ్చి రిసా అమ్క దస్సి, తీర్పు నే కెర్తె, సిచ్చ కెరుక నాయిమ్ నాయ్. అప్పె, కోయి సాచి నే జతె అమ్క విడ్డల్ కెరుక ఉచర్తసు, నెంజె. జేవ్ అదికారుల్ పూచి తెన్

సొంత జా కెర విడ్డల్ కెర బార్ కెర్తు” మెన, పవులు జబాబ్ దిలన్. 38 జమాన్సు, జలె, అదికారుల్తె అన్నె గెచ్చు, ఈంజేవ్ కొడొ ఎత్తి సంగ దిల, చి జేవ్ దొగులక, ‘జేవ్ కి రోమియుల్ జవుల’ మెన నూన కెర, “తప్పు కెర్లమ్” మెన బియఁ గెచ్చు, 39 అదికారుల్ జేల్తె జాఁ కెర, తప్పు ఒప్పన, జోవయింక బార్ కెర, “అమ్చి పట్టుమ్ ముల ఉట్ట గెచ్చు” మెన బతిమాల్పా జా సంగిల. 40 జేవ్ పవులుచి సీలయు, జలె, జేల్ తెంతో బార్ జా, లూదియచి గెరి గెచ్చు, బెర తిల బావుడ్డుక దన్నుల్ జాఁ, బుద్దిచి దయిరిమ్ సంగ కెర, ఉట్ట గెల.

17

పవులు చి సీలయు దెస్సలోనిక పట్టుమ్తె గెలిసి

1 పవులు, సీలయు, అంపిపొలి పట్టుమ్ వాట్ గెచ్చు, అపొల్లోనియ పట్టుమ్తె గెచ్చు, అన్నె బార్ జా, ఒండి మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్క వెల్లి జలి దెస్సలోనిక పట్టుమ్తె ఉట్ట అయ్ల. ఒత్త, యూదుల్చి నబగేరు ఏక్ అస్సె. 2 పవులు, కేన్ పట్టుమ్తె అయ్లె, యూదుల్చి నబగేరి గెచ్చుక అలవాట్ కెరన అస్సె. చి ఒత్త కి, తిన్ని నెలవ్ కడన్లి దీనల్ వర్న తెన్ నబతె గెచ్చు, దేముడుచి కొడొతె తిలిసి రుజువు దెకవ దెకవ బోదన కెర్లన్. 3 కిచ్చొ ముక్కిమ్క బెదయ్లన్ మెలె,

“దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా జతో క్రిస్తుక దేముడు తెద్రయెదె. తెద్రయ్లె, జో మొర అన్నె జిఁక అస్సె”

దేముడుచి కొడొ తెన్ పూర్గమ్ రెగ్గిలిసి సంగ, “ ‘యేసుయి, దేముడు సంగిలొ క్రిస్తు మెన’ తుమ్క ఆవ్ సంగితసి” మెన పవులు సంగిలన్.

4 సగుమ్జిన్ నంపజా, పవులు చి సీలయు తెన్ బెదిల. దేముడుక నంపజా నిదానుమ్ తిల గ్రిసు దేనుమ్చ ఒగ్గర్జిన్, పడ్డొ ఒత్తచ వెల్లొ సుదల్ తేర్బోదల్ కి ఒగ్గర్జిన్ నంపజల.

5 యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్, మాత్రమ్, గోస జా, పట్టుమ్చ మూర్కుడ్డు సగుమ్జిన్క దెర, జనాబ్ ఒగ్గర్జిన్క సికడ, జా ఒండి పట్టుమ్తె గగ్గల్ కెరయ్ల. పావులీంసి కచితె జితె తిల మెలె,

యాసోను మెలో ఎక్కిలోతె. తెదొడి, “పావులీంసిక దెర బార్ కెర ఎత్కిజిన్చి మొక్కి తీర్పు కెరుమ” మెన, జేవ్ వెల్లో సుదల్, జనాబ్, జోచి గెరి గెచ్చు, అల్లర్ కెర్ల, ⁶ గని పవులీంసి డీస్తి నాయ్, చి యాసోనుక చి అన్నె బావుడ్లు సగుమ్జిన్క దెర, పట్టుమ్చ అదికారుల్తె ఒగ్గొడ నిల. “ఒండి బూలోకుమ్క మార్పుప కెర్ల జేవ్ దొగుల ఇన్నె కి జా కెర, అమ్కయ్ కి మార్పుప కెరుక ఉచర్తతి. ⁷ ఈంజొ యాసోను జోవయింతె బెద, జోవయింక టాన్ దా అస్సె. ‘అన్నెక్లో రానొ జా అస్సె’, ‘యేసు జో’ మెన ప్రైజల్క సికడ, అమ్చొ *కైసర్ రానొచి విలువ కడ, కైసర్ సంగిల ఆగ్గుల్క నే బెదిత రకుమ్లు సికడ్తతి” మెన, కేకుల్ గల. ⁸ ప్రైజల్ ఎత్కి, పట్టుమ్చ అదికారుల్ కి, జా కొడొ సూన, బమ్మ జా, ⁹ “జేవ్ దొగుల అన్నె అల్లర్ నే కెర్తి రితి తుయి పూచి జా,” మెన, యాసోనుక బలవంతుమ్ కెర, విడ్డల్ కెర్ల.

బెరయ పట్టుమ్తె పవులు సీలయు బోదన కెర్తిసి

¹⁰ తెదొడి, అందర్ జెతికయ్ బావుడ్లు బేగి పవులుక చి సీలయుక ఒత్త తెంతొ ఇదిల్ దచ్చెన పక్కచి బెరయ పట్టుమ్తె వట్టె తెద్రయ్ల. జేవ్ ఒత్త పావ, యూదుల్చి సబగేరి గెల. ¹¹ ఒత్తచ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్, జలె, దెస్సలోనికతెచ యూదుల్చి కంట అమ్మయికుమ్ మాన్సుల్ జవుల. చి సర్ల తెన్ నుబుమ్ కబుర్ సూన, రోజుక, సత్తిమ్బుద్ది తెన్, ‘పావులీంసి సంగితిసి దేముడుచి కొడొతె తిలిన్ తెన్ దస్సె అస్సె గే నాయ్ గె?’ మెన, రుజ్జు కెరంతి రిసా, దేముడుచి కొడు నిదానుమ్ పరిచ్చు కెర్తె తిల. ¹² దస్సి కెర, ‘నిజుమ్’ మెన, జోవయింతె ఒగ్గర్జిన్ యూదులు యేసుక నంపజల. నంపజలస గ్రికుదేసిమ్చ వెల్లెల సుదల్ చి తేర్బోదల్ సగుమ్జిన్, చి మున్నుబోదల్ కి ఒగ్గర్జిన్ నంపజల.

* **17:7** 17:7 ‘కైసర్ రానొక’ ‘సీజరు రానొ’ కి ‘వెల్లో రానొ’ కి మెనుల; ‘కైసర్’ మెలి గ్రికు బాస తెన్ బెదితయ్, ‘సీజరు’ మెలి ఇంగ్లీస్ తెన్ బెదితయ్, ‘వెల్లో రానొ’ మెలి తెలుగు తెన్ బెదితయ్.

13 గని, దెస్సలోనీక మెలి పవులీంసి అగ్గె గెచ్చ తిలి పట్టుమ్చ కోపుమ్ జల యూదుల్, పవులుక, 'ఒత్త బెరయ పట్టుమ్తె కి †నుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తయ్' మెన సూన తా, బెరయతె ఉట్ట జా, జోవయించి సొంత పట్టుమ్తె కెర్లి రితి, ప్రెజల్చి జనాబ్క సికడ అల్లర్ కెరవుక ములితి నాయ్. 14 'అల్లర్ సేడ్పు నాయ్' మెన, "సముద్రుమ్ పక్క ఉట్ట గో" మెన పవులుక బావుడ్లు తెద్రయ్ల. సీలయు, తిమోతి తెన్ జా పట్టుమ్తె తా గెలో.

15 మదెనె, పవులుక బోడోవ దెతస జోవయింక సముద్రుమ్ సొడిచి ఏదెన్సు మెలి పట్టుమ్ ఎద కడ నిల, చి ఒత్త పాచ, "బే బేగి అంచితె ఉట్ట జా" మెన, పవులు సీలయుక చి తిమోతిక కబుర్ రెగిడ్డికయ్, "న దెమ్దె" మెన జోవయింక బోడోవ దా తిలస జా ఉత్తమ్ నజ, జోవయించి దెస్సలోనీక పట్టుమ్తె బుల గెల.

ఏదెన్సు పట్టుమ్తె పవులు కెర్లి బోదన

16 పవులు ఏదెన్సు తా, సీలయుక చి తిమోతిక రకితె తా, 'దేముడ్లుచ బొమ్మల్ ఇన్నె ఒగ్గర్ అస్తి' మెన దెక తా, 'తప్పు కెర్తతి' మెన, పెట్టి ఒగ్గర్ దుకుమ్ జా, 17 యూదుల్చి ఎత్కి నబగెరి గెచ్చ యూదుల్ తెన్ చి దేముడుక నిదానుమ్ తిల వేర మాన్సుల్ తెన్ లట్టబ లట్టబ బోదన కెర్తె తా. అయ్తర్ తెంతో సుక్తర్ ఎద, రోజుక పట్టుమ్చి సంతవీదె గెచ్చ, ఒత్త దస్సుల్ జల సుదల్ తెన్ లట్టబ లట్టబ బోదన కెర్తె తిలన్.

18 ఒత్త సంతవీదె ఏక్ దీసి, ఎపికూరీయు చి స్ట్రాయిక్ మెల అలవాట్చ పండితుల్ సగుమ్జిన్ జో తెన్ దస్సుల్ జల. జోవయింతె సగుమ్జిన్ కిచ్చో మెల మెలె "ఈంజో బుల్తోసా కిచ్చో తెల్వొచి సంగెదె గే నాయ్ గే దెకుమ" మెన ఉచర్ల. అన్నె సగుమ్జిన్, "వేర దేసిమ్చ దేముడ్లు చి రిసా సికడ్డయ్" మెల. జేవ్ కిచ్చోక ఇసి మెల మెలె, పవులు యేసుచి రిసా, జో మొర అన్నె జీవ్ జలిన్చి రిసా సికడ్డె తిలో.

† 17:13 17:13 నెంజెలి 'ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్'.

19 తెదొడి పవులుక దెర, 'అరేయొపాగు' మెలి జోవయించి నబ కెర్తి టాన్తె జోవయింక కడన కెర, "తుయి కెర్తి బోదనచి రిసా అమ్క పూర్తి అర్దుమ్ సంగు. 20 అమ్ నేన్ల కొణొ అమ్క నూనయ్తసి, చి జా అర్దుమ్ నూనుక ఇస్టుమ్ జతసుమ్" మెన సంగిల. 21 జా ఏదెన్ను పట్టుమ్చ, చి ఒత్త గోతు జెతనచి అలవాట్ కిచ్చొ మెలె, నొవ కొణొ, నొవ కబుర్లు సంగుక జవున్, నూన్తె తంక జవున్, జోవయింక ఆన. ఎత్కి ములుల, గని జయ్యి అలవాట్ జోవయింక ముక్కిమి.

'అరేయొపాగు' సబతె పవులు కెర్తి బోదన

22 పవులు 'అరేయొపాగు' మెలి కెర్తి టాన్తె నెడిమి టీవొజ, "ఓ ఏదెన్ను పట్టుమ్చ మాన్సుల్, దేముడ్లు మెలనచి రిసా తుమ్ ఒగ్గర్ ఉచర్తసు మెన, ఆవ్ దెకితసి. 23 ఆవ్ జెతికయ్ వట్టె తుమ్ జొక్కర్ గుడివొ గట్ట దెకిలయ్. ఎత్కివాట్ అస్తి. జేవ్ గుడివొ మొత్తుమ్తె కేన్ దేముడుక పూజ కెర్తి టాన్ తిలిసి ఏక్ దెకిలయ్ మెలె, 'అమ్ నేన్లొ దేముడుచి పూజ కెర్తి టాన్ ఈంజ' మెన ఏక్తె రెడ్ల అస్సున్. తుమ్ అర్దుమ్ నేన్తె జొక్కర్ జో దేముడుచి రిసా తుమ్క నూనయిందె.

24 "జో దేముడు కేన్ దేముడు మెలె, ఈంజ లోకుమ్ జెర్మవ కెర, లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్కి కి జెర్మయిలోసా. జో పరలోకుమ్క బూలోకుమ్క వెల్లొ, ప్రబు, చి మాన్సుల్ తెయార్ కెర్ల గుడివొతె జో తయె నాయ్. 25 అమ్ మాన్సుల్ జోక కిచ్చొ తెయార్ కెర్లె జోక లాబుమ్ నాయ్. జోక కిచ్చొ కొత్కు నాయ్. ఎత్కిక జీవ్ దెతోసా, ఎత్కిక జియడ్తోసా జో, దొర్కు జతిసి ఎత్కి దొర్కు కెర్లొసా జొయ్యి. 26 ఎత్కి దేసిమ్లుచ మాన్సుల్క ఎక్కి రితి, ఎక్కి మొదొల్ తెంతో జో జెర్మవ అస్సె. జో ఉచర, వేర వేర కాలుమ్లు దా, 'ఈంజేవ్ మాన్సుల్ ఇన్నె జితు, జేవ్ మాన్సుల్ ఒత్త జితు' మెన, ఈంజ బూలోకుమ్తె ఎత్కిజిన్క జితి టాన్, జొయ్యి దా అస్సె. 27 ఎత్కిజిన్క 'అంక ఆన జా చజుతు, అంచి తెన్ బెదుతు' మెన జో పరలోకుమ్చొ ఎత్కి జెర్మవ కెర్లొ దేముడు అవ్కాసుమ్ దా అస్సె. గని ఎత్కి మాన్సుక జో పాసి

అస్సె, జేవ్ నేన్లె కి, జాన్లె కి. 28 ఆమ్ జితి సెక్తి, ఆమ్ ఇండితి సెక్తి, ఆమ్ జెర్మితి సెక్తి, కచితె మెలె, జో తెయి.

‘ఆమ్ నిజుమి జోవయించ బోదల్’ మెన తుమ్చ సొంత పండితుల్ సగుమ్జిన్ కి రెగ్గ అస్తి.

29 “పరలోకుమ్చొ ఎత్తి జెర్మయిలో దేముడుచ బోదల్ జమ్దె జలె, జో కిసి బజార్ పొలిక గే, వెండి పొలిక గే, పత్తురు పొలిక గే, మాన్సు కెర్లి కేన్ పొలిక గే, మాన్సు తెయార్ కెర్లి కేన్ పొలిక గే, జయెదె? జయె నాయ్.

30 “అగ్గె మాన్సు నేన్లి పొది దస తప్పుల్ కెర్లిన్చి పాపుమ్ జో దేముడు వయడె నాయ్. గని ‘ఒండి లోకుమ్చ మాన్సుల్ అప్పె జోవయించి పాపుమ్ ఒప్పున, జేవ్ కెర్ల పాపల్క పెట్టి దుకుమ్ జా మార్పుప జతు’ మెన జో ఆడ్ర దా అస్సె. 31 కిచ్చొక మెలె దేముడు టీవొ కెర్లొ మాన్సుచి అత్తి ఒండి లోకుమ్చ ఎత్తిక ‘సత్తిమ్ జా అస్తి గే పాపుమ్ తెన్ని అస్తి గే’ మెన జో సత్తిమ్ తెన్ తీర్పు కెరుక ఏక్ దీన్క నిసాన అస్సె. మొర్ల మాన్సు తెంతో జోక ఉట్టయ్లి రిసా జా నంపజంక మెన అమ్క రుజువు దా అస్సె.” 32 ఎక్కిలోక ‘మొర్లె కి అన్నె జియ అస్సె’ మెన సూన, సగుమ్జిన్ ఆసిల. గని అన్నె సగుమ్జిన్, “అన్నెక్ సుట్టు ఇన్నెచి రిసా అమ్క బోదన కెర్లొ జలె, సూనుమ్దె” మెల.

33 తెదొడి పవులు జేవ్చి నెడమె తెంతో ఉట్ట గెలన్. 34 గని సగుమ్జిన్ జోచి పట్టి గెచ్చు ప్రబుక నంపజల. జోవయింతె అరేయిపాగీగు మెలి ఒత్తచి సబతె వెసితో దియొనూసియు, పడ్డె, నంపజలి ఎక్కి కొన్ని మెలె, దామరి మెలిసి. జోవయింతెన్ అన్నె సగుమ్జిన్ కి నంపజల.

18

కొరిండ్ పట్టుమ్తె పవులు కెర్తి బోదన

1 ఒత్త తెంతో ఏదెన్ను పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా, పవులు కొరిండ్ పట్టుమ్తె అన్నె ఉట్ట గెలన్. 2 ఒత్త పాచ, అకుల మెలొ యూదుడు

ఎక్కిలో తెన్ దస్సుల్ జలో. జో పొంతు ప్రదేసిమి జెర్మిలోసా. జో, ప్రిస్కిల్ల మెలి తేర్ని తెన్, దొగుతెర జా దొరతి ఇటలీ దేసిమ్చి రోమ పట్టుమ్ తెంతో ఉట్ట జా అస్తి. యూదుల్ ఎత్కిజిన్ అమ్చి రోమ పట్టుమ్ ముల ఉట్ట గెతు, ఒత్త ఏలుప కెర్తో క్లాదియ రానో ఆడ్ర దా అస్సె. పవులు జేవ్ దొగుతెరచి గెరి గెలన్, చి జోవయింతెన్ లట్టబ్లన్. ³ పవులు, అకుల ఎక్కి కామ్ కెర్తన జవుల, చి రిసా, పవులు జోవయింతెన్ బన జలో, చి జేవ్ బెద కామ్ కెర్తె తిల. జేవ్ టంబుగుడ్డల్ తున తెయార్ కెర్తిసి. ⁴ జా పొదుల్, ఎత్కి సెలవ్ కడన్లి దీసి, పవులు యూదుల్చి సబగేరి గెచ్చు, దేముడుచి కొడెతె తిలిసి రుజు దెకవ యేసుక్రీస్తుచి రిసా యూదుల్క కి గ్రీసు దేసుమ్చ సుదల్క కి బోదన కెర్తె తిలో.

⁵ సీలయు చి తిమోతి మాసిదోనియ తెంతో ఉట్ట అయ్లి పొది, పవులు కిచ్చో కెర్తె తిలో మెలె, “దేముడు ‘తెద్రయిందె’ మెన సంగిలో రచ్చించుప కెర్తెసా జతో క్రీస్తు, యేసుయి.” మెన సాచి జా రుజుల్ బెదవ దస్సి యూదుల్క బోదన కెర్తె తిలో. ⁶ యూదుల్, మాత్తుమ్, జా బోదన సూనుక నెన కెర, ఒప్పితి నాయ్, చి జోక దూసుప కెర్ల. జేవ్ దస్సి జతికయ్, “తుమ్ నాసెనుమ్తె గెలె తుమ్చి పూచి. తుమ్క సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక అంచి పూచి, కుట్టవన అస్సి అంచి పూచి నాయ్. అప్పె తెంతో యూదుల్ నెంజిలసతె గెచ్చ సుబుమ్ కబుర్ సూనయిందె” మెన, ‘ఇన్నెచి దూడి కి లంబుస్ నాయ్’ మెలి గుర్తుక, జోచ పాలల్ పంప్ల కెర, ⁷ సబగేర్ ముల బార్ జా “ఇన్నెయి బోదన కెర్తె తయిందె” మెన, సబగేర్ సాడిచి గెరి గెలన్. జా గేర్, తీతియు యూస్తు మెలో యూదుడు నెంజిలో రోమియుడుచో గేరు. గని దేముడుక జో నంపజా జోకయ్ బక్తి కెర్తయ్. ⁸ జా పొదులె, యూదుల్చి సబగేర్చో ఎజోమాని జలో క్రీస్తు యేసుప్రబుక నంపజలో. జో, జోవయించి గెర్చ ఎత్కిజిని, ప్రబుక నంపజల జా కొరింద్ పట్టుమ్చ యూదుల్ నెంజిల మాన్సుల్ ఒగ్గర్జిన్ కి, నంపజా, బాప్తిసుమ్ నజన్ల.

9 ఏక్ రాతి, ప్రబు సిమ్మ తెన్ పవులుక, “తుయి బి నాయ్. అంచి సుబుమ్ కబుర్ తుయి సూనయ్తె తా. తుక్లె తంక నాయ్. 10 ఆవ్ తుక తోడ్ అస్సి, చి కో తుక కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ కెర్తి నాయ్. ఈంజ పట్టుమ్చ మాన్సుల్ ఒగ్గర్జిన్ అంచి రిసా సూన నంపజంక అస్సె” పవులుక ప్రబు సంగిలన్. 11 ఒత్త తెంతో వెర్నెక్ ఆదు ఎద పవులు జా కొరింద్ పట్టుమ్తె తా, దేముడు దిలి యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ తిలిసి ఎత్కి ప్రజల్క సికయ్తె తిలన్.

12 జా ఒండి అకయ ప్రదేసిమ్క గల్లియోను మెలోసా అదికారి జా తతికయ్. యూదుల్ ఎక్కి గోసతెన్ పవులుక దెర, అదికారిచి గెరి ఆన, 13 “అమ్చొ దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె తిలి రితి దేముడుక బక్తి కెర్తినె నాయిమి నెంజిలి అలవాట్ బెదయ్తి ప్రజల్క ఈంజొ సికయ్తయ్” మెన, నింద కెర్త.

14 పవులు జబాబ్ దెంక ఉచర్లొ, గని బేగి గల్లియోను యూదుల్క, “ఈంజొ మాన్సు కిచ్చొ జవున్ నేరిమ్ కెర్తొ జలె, తుమ్ యూదుల్ సంగితి తీర్పు సూనుక బెదితి, 15 గని, ఈంజ కిచ్చొ నేరిమ్చి నెంజె. తుమ్ యూదుల్చొ దేముడుక జొకర్తి అలవాట్చి రిసాచి తగు ఈంజ, రిత కొణొచ అర్దల్చి తగు. ఇస తగుల్ అవ్ సూనుక నెసి” మెన, 16 తీర్పు కెర్తి టాన్ తెంతో జోపయింక ఉదర్లన్. 17 ఒత్త బెర తిల జనాబ్ యూదుల్చి సబక అదికారి జలొ సొస్తానేసుక దెర, తీర్పు కెర్తి టాన్చి పురెతో జోక దెబ్బల్ పెట్ట. గని గల్లియోను అదికారి తుక్లె తిలొ.

ప్రిస్కిల్ల చి అకుల తెన్ పవులు ఎపెసు పట్టుమ్ ఎద గెలిసి

18 పవులు అన్నె ఒగ్గర్ దీసల్ ఒత్త తా, బావుడ్లుతె సెలవ్ నజన, సిరియ ప్రదేసిమి గెచ్చుక మెన బార్ జలొ. జో తెన్ ప్రిస్కిల్ల చి అకుల, దొగుతెర, గెల. వట్టె గెచ్చ, కెంక్రేయ పట్టుమ్తె పవులు సెండి ఉత్తవన్లొ, దేముడుక ఆతు ఉక్కుల గడియ సెండి ముల తిలన్చి రిసా. 19 జలె, కెంక్రేయతె ఓడతె వెగ, సముద్రుమ్ జీన, ఎపెసుచి రేవుతె పాచ, ప్రిస్కిల్లక చి అకులక ముల దిలన్. జో యూదుల్చి సబ గెరి గెచ్చ, యూదుల్ తెన్ లట్టబ యేసుచి రిసా ‘జొయ్యి దేముడు

తెద్రయ్ లో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా' మెన రుజ్జుల్ దెకవ సికణ్ణో.
 20 "అన్నె నగుమ్ దీసల్ అమ్చి తెన్ తా", మెన, జోక బలవంతుమ్ కెర్ల గని "దస్సె నే జయె." మెలన్. 21 గని, బార్ జలి పొది, "దేముడుచి సెలవ్ తిలె, కెయ్యళ జవున్ తుమ్తె అన్నె జెయిందె" మెన సంగ, ఓడతె అన్నె వెగ, ఎపెసు పట్టుమ్ ముల ఉట్ట గెలో. 22 వెల్లి నముద్దుమ్ జిన, యూదయ ప్రదేసిమ్చి కైసరియ రేవుతె బుల జా, ఓడ తెంతో ఉత్త జా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ఇండ గెచ్చు, ఒత్తవ బావుడ్లు తెన్ దస్సుల్ జా, బుల జా, ఓడతె అన్నె వెగ, సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయ పట్టుమ్తె ఉట్ట గెలో.

23 ఒత్త నగుమ్ దీసల్ తా, అన్నె బార్ జా, దూరి దూరి బుల వేర వేర పట్టుమ్లుతె గెచ్చు, జో అగ్గె గెచ్చు తిలి గలతీయ ప్రదేసిమి చి వ్రుగియ ప్రాంతుమ్లుతె గెచ్చు, సిస్సుల్క అన్నె సికడ సికడ బోదన కెర్తికయ్, జేవ్ అన్నె నిదానుమ్ దయిరిమ్ జల.

అపొల్లో ఎపెసుతె బోదన కెర్తిసి

24 మదెనె, ఐగుప్తు దేసిమ్చి అలెక్సంద్రియ పట్టుమ్చొ అపొల్లో మెలో యూదుడు ఎక్కిలో, ఆసియా ప్రదేసిమ్చి ఎపెసు పట్టుమ్తె ఉట్ట జా అస్సె. బోదన కెరుక, జలె, కొడొ చెంగిల్ బెదెదె, చి దేముడుచి కొడొతె తిలిసి చెంగిల్ జానె. 25 అగ్గె తెంతో, యేసు ప్రబుతె రచ్చున జతిన్చి బోదన నూన నంపజా అస్సె, చి 'వేర మాన్సుల్క నూనయిందె' మెన, ఒగ్గర్ ఆస జా అస్సె. యేసుచి రిసా దేముడుచి కొడొతె సంగిలిసి చెంగిలి సరిగా బోదన కెరెదె. గని బాప్తిసుమ్చి కోడు, జలె, ఎక్కి యోహాను పానితె బాప్తిసుమ్ దెతె తిలి అలవాట్ జో జానె, గని యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ చి జోచి ఆత్మ తెన్ చి బాప్తిసుమ్చి రిసా, కో జోవయింక సంగుక నేతయ్.

26 జో, యూదులేచి నబగేరి దయిరిమ్ తెన్, యేసుచి రిసా 'దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా జలో క్రీస్తు జయెదె' మెన బోదన కెరుక దెర్లన్. గని ప్రిస్కిల్ల చి అకుల నూన కెర, జోవయింక గెరి కడన కెర దేముడు దొర్కు కెర్లి రచ్చున వాటుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్తె జో నేన్లిసి ఎత్కి.

సొస్టుమ్ గ సికడ్ల. 27 జో అకయ ప్రదేసిమ్ తె గెచ్చుక ఇస్టుమ్ జలన్, చి 'చెంగిలి' మెన, ఎపెసుచ బావుడ్లు ఒప్పన, "గో" మెన సంగ, "ఇన్నెక బెదవన" మెన అకయ తెచ సిస్సుల్ క ఉత్తుమ్ రెగ్గ, జోచి అత్తి తెద్రయ్ ల. పడ్డో, జో నముద్దుమ్ జీన ఒత్త పావ, దేముడుచి దయచి రిసొ యేసుక నంపజలనక జో ఒగ్గర్ తోడు కెర్లన్. 28 యూదుల్ వేర సంగిలే కి, ఎత్కిజిన్ నూన్ తి రితి, దేముడుచి కొణొతెచ తిలిసి కొణొ వెంట కెర, "యేసుయి దేముడు తెద్రయ్ లో దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్లొసొ" మెన రుజ్జుల్ దెకయ్ లో.

19

పవులు ఎపెసుతె ఉట్ట అయ్ లిసి

1 అపొల్లో ఒత్త అకయ ప్రదేసిమ్ చి కొరింది పట్టుమ్ తె తతికయ్ పవులు, డొంగుర్ దేసిమ్ వాల్ ఉట్ట జా, ఎపెసు పట్టుమ్ తె అయ్ లన్. నగుమ్ జిన్ సిస్సుల్ తెన్ పవులు దస్సుల్ జలన్, 2 అన్సె, జోవయింక, "తుమ్ నంపజలి పొది, దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్తు తుమ్ చి పెట్టి జెతికయ్ నజ్లదు గె?" మెన పుసిలన్. జేవ్, "నాయ్. జో ఆత్తు 'అస్సె, మాన్సుక దొర్కు జయెదె' మెన ఆమ్ కెయ్య నూనుమ్ నాయ్" మెన సంగిల. 3 జలె పవులు, "దస్సి జలె, కేన్ బాప్తిసుమ్ నజ్లదు?" మెన పుసిలన్. 4 "యోహాను బోదన కెర్లి బాప్తిసుమ్" మెన, జబాబ్ దిల. జాకయ్, పవులు జోవయింక, "యోహాను బాప్తిసుమ్ కెర్లిసి కిచ్చొచి రిసొ మెలె, తుమ్ కెర్ల పాపల్ చి రిసొ పెట్టి దుకుమ్ జా, అంచి పడ్డో జెతోసొక నంపజా బోదన కెర్లె తిలన్. జా బుద్ది మార్సుప జతి గుర్తుకయ్ బాప్తిసుమ్ దెతె తిలన్. కచి రిసొ 'అంచి పడ్డో జెతోసొ' సంగితె తిలొ మెలె, యేసుచి రిసొయి" మెన పవులు సంగిలన్. 5 జేవ్ సిస్సుల్ నూన, యేసుప్రబుచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజ్ల. 6 పడ్డో పవులు జోవయింక ఎక్కెక్క బోడి చడ ప్రార్దన కెర్లన్, చి దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్తు జోవయించి పెట్టి అయ్ లిచి రిసొ, జేవ్

అగ్గె నేన్ల వేర వేర బాసల్ తెన్ లట్టబ్బ, చి చోండి పుట్టవ, ప్రబుచి ఆత్మ సికడ్ల కబుర్లు సంగుక దెర్ల. ⁷ జేవ్ రమారమి బారజిన్ తిల.

⁸ పడ్డో పవులు యూదుల్చి సబగేరి గెచ్చుక దెర, తిన్ జొన్నో ఎద దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితిన్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సబతె బోదన కెర కెర, దేముడుచి కొడొతెచ కొడొ రుజ్జుల్క బెదవ, దయిరిమ్ తెన్ బోదన కెర్తె తిలన్. ⁹ యూదుల్తె సగుమ్జిన్ రాడ్ జీవ్చ తిల, చి సత్తిమ్ సూనుక నెన కెర, పట్టుమ్చ ప్రెజల్చి మొక్కె 'యేసుక్రీస్తు దొర్కు జలి రచ్చన వాల్ జలో' మెన ఒప్పున్తి చి రిసా 'అబద్దుమ్' మెన, సికడ్తె తిల. జాకయ్ యూదుల్క సికడుక ముల దా, యేసుక నంపజత సిస్సుల్క అజయి కడన, తూరన్ను మెలో ఎక్కిలోచి వెల్లి గేరుతె రోజుక గెచ్చ, దేముడుచి కోడు బెదవ బెదవ, పవులు బోదన కెర్తె తిలన్. ¹⁰ దొన్ని వెర్పుల్ ఎద, పవులు ఒత్త ఎవెసుతె సికడ్తె తిలో, చి జా ఒండి ఆసియా ప్రదేసిమ్చ మాన్సుల్, ఇస్టుమ్ తిల యూదుల్ కి, గ్రీసు దేసిమ్చక కి, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూన్ల. ¹¹ పడ్డో, పవులుచి అత్తి దేముడు అద్బుతుమ్చ వెల్లెల కమె జర్లు కెర్తె తిలన్. ¹² మాన్సుక జొర్జొల్ తిలె, కో గే పవులు దెర తిల రుమాలు జలెకు, కచ్చెలివో జలెకు, జేవ్ జొర్జొ తిల మాన్సుల్క నా దిలె, జొర్జొ తిలె గెచ్చెదె, బూతుమ్ దెర తిలె, ములెదె.

¹³ జా పొదొలె బుల బుల, బూతల్ ఉదడ్త యూదుల్ సగుమ్జిన్ అవ్వి కెర యేసుప్రబుచి నావ్ దెరుక దెర, "పవులు బోదన కెర్తె యేసుచి నావ్ తెన్ బార్ జా గో!" మెన బూతల్క ఉదడ్తుక దెర్ల. ¹⁴ జోవయింతె సగుమ్జిన్, స్కెవ మెలో యూదుడు ఎక్కిలోచొ సత్తుజిన్ పుత్తర్పులు. స్కెవ, ఎత్కిక వెల్లో పూజరి జయెదె.

¹⁵ జేవ్ సత్తుజిన్ జోవయించ పుత్తర్పులు, దస్సి యేసుచి నావ్ దెర ఏక్ బూతుమ్ ఉదడుక దెర్లె, బూతుమ్ జబాబ్ దా జోవయింక, "యేసుక జాని, పవులుక జాని గని తూమ్ కొన్న?" మెలన్. ¹⁶ చి బూతుమ్ దెర్లొ జో మాన్సు జేవ్ ఉదడుక ఉదర్లనచి ఉప్పిరి నిగ జా, సేడవ, జిన్లన్, చి జేవ్ సత్తుజిన్ దెబ్బల్క, జో గేర్ తెంతొ డుమ్డయ్ నిగ గెల.

17 జా ఎపెసు పట్టుమ్చ ఎత్తిజిన్ యూదుల్క, గ్రీసు దేసిమ్చక, జా జర్గు జలిసి జాన్సి, చి 'యేసుచి నావ్ వెల్లి, ఆరి దెరుక నెంజె' మెన చిన, బియఁ గెల. 18 పడ్డె, జోవయింతె నొవర్ నంపజలస ఒగ్గర్జిన్ జా కెర, జేవ్ కెర్ల పాపల్ ఎదార్డుమ్ ఒప్పున్ల. 19 జోవయింతె ఒగ్గర్జిన్ అగ్గె తెంతో సయ్తాన్చ మాయకమొ కెర్తస జా తిల. జేవ్ అప్పె జోవయించ పుస్తకమ్లు గట్ర ఆన కుడవన, ఎత్తిజిన్చి మొక్కె డయ గెల. జేవ్ డయ గెల పుస్తకల్ మొత్తుమ్చి విలువ లెక్క కెర్ల, కెర్దిచ జల మెలె, యాబయ్ వెయిలు వెండి బిల్లల్ చి విలువ జల. 20 దస్సి, ఒండి జా ప్రాంతుమ్తె సుబుమ్ కబుర్ నూనయ్ జలి, చి ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ ప్రబుక నంపజా మార్పువ జల.

21 ఈంజ ఎత్తి జర్గు జలి పడ్డె, ప్రబుచి అత్తు జోవయించి పెట్టి సికడ్డికయ్, "మాసిదోనియచి వాటు, పడ్డె అకయ వాటు గెచ్చె యెరూసలేమ్తె గెచ్చిందె, చి ఒత్త గెలె, రోమ్తె కి ఆవ్ గెచ్చుక అస్సె" మెన పవులు ఒప్పున్లె.

22 జా పొదులె, పవులుచి కామ్తె బెదితె తిల తిమొతి చి ఎరస్తు జత మాన్సుల్క జోక అగ్గె మాసిదోనియతె తెద్రవ, పవులు ఆసియా ప్రదేసిమ్చి జా ఎపెసు పట్టుమ్తె అన్నె గడియ తా గెలో.

క్రీస్తుక నంపజతి రిసా అరైమి దేవిక జొకర్తస అల్లర్ జలిసి

23 జా పొదులె, యేసుక్రీస్తుక నంపజా రచ్చన జతి *వాటుచి రిసా తగు జలి. 24 కిచ్చొక మెలె, సరాబు జలో దేమేత్రి మెలోసా అరైమి దేవిక జొకర్త బొమ్మల్ వెండి సామన్క తెయార్ కెర్తయ్, చి జోవయింక, జోవయించి కామ్తె బెదితి సరాబుల్క లాబుమ్ ఒగ్గర్ దొర్కు జతె తయెదె. 25 జో ఏక్ దీసి జోతె కామ్ కెర్తసక ఎక్కితె బుకారా కెర, అన్నె సరాబుల్క బుకారా, జోవయింక, "ఈంజ అమ్చి కామ్చి రిసా అమ్క లాబుమ్ చెంగిల్ దొర్కు జతయ్, చి చెంగిల్ జితసుమ్. 26 గని అమ్చి ఎపెసుతె కి అమ్చి ఒండి ఆసియా దేసిమి కి, మాన్సుల్ తెయార్

* 19:23 19:23 మెలె యేసుక నంపజతికయ్ పరలోకుమ్తె గెచ్చుక జయెదె మెలె జోదన.

కెర్ల దేముడ్లు బొమ్మల్ దేముడ్లు నెంజితి, మెన, ఈంజో పవులు సికడ అస్సె, చి అమ్చి అలవాట్ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ ముల్తి రితి జో మార్పువ కెర అస్సె మెన తుమ్ దెకితను, సూన్తను. ²⁷ జలె, ఈంజ అల్లర్ నే పిట్టయ్లె, అమ్చి కామ్ నిస్టోరుమ్ జయెదె. జా, దస్సి అన్నె, అమ్చి వెల్లి అరైమి దేవిక ఒండి ఈంజ ఆసియా దేసిమ్చ, ఒండి లోకుమ్చ జోకర్తతి. ఇన్నెచి గుడి ఆరి పాడ్ జలె, ఇన్నెచి విలువ గెచ్చెదె” మెన సికడ్లన్. ²⁸ జేవ్ సరాబుల్ సూన, ఒగ్గర్ కోపుమ్ జా, “అమ్చి ఎపెనుచి వెల్లి అరైమి దేవిక జెయ్యి, జెయ్యి!” మెన, కేకుల్ గలిల. ²⁹ దస్సి, ఒండి పట్టుమ్ గగ్గోల్ జా గెలి. జా పట్టుమ్క నచ్చగావితె టాన్ మెన, వెల్లి నబ తిలి. గాయియు చి అరిస్తార్కుక మాసిదోనియచ మాన్సుల్, జలె, పవులు తెన్ ఉట్ట జా తిల. జలె, సరాబుల్చి వచ్చెన గెల జా పట్టుమ్చి జనాబ్ జేవ్క దెర, జా నచ్చగావితె టాన్ తెడిక ఒగ్గోడ నిల. ³⁰ “జేవ్క తోడ్ గెచ్చిందె” మెన, పవులు నచ్చగావితె టాన్ జనాబ్ తిలిసితె పెనుక ఉచర్లన్, గని ఒత్తచ సిన్సుల్ ఒప్పితి నాయ్. ³¹ వడ్డో, పవులుచ గోతుల్ జల జా ఆసియా ప్రదేసిమ్చ అదికారుల్ సగుమ్జిన్, “పోని, జా నచ్చగావితె టాన్తె పెను నాయ్, ప్రమాదుమ్” మెన, బతిమాల్పా జా కబుర్ తెద్రయ్ల.

³² జా ఒండి బెర తిల జనాబ్తెచ, జలె, సగుమ్జిన్ ఏక్ కోడు, సగుమ్జిన్ వేర కోడు, కేకుల్ గల్తె తిల. జోవయింక ఎక్కి ఉద్దెనుమ్ నాయ్, సిక్కు జా అస్తి. జేవ్ బెర అయ్లిసి కిచ్చొక గే, జోవయింతె ఒగ్గర్జిన్ నేన్తి. ³³ యూదుల్ జలె, అలెక్కంద్రు మెలో జోవయించో మాన్సు ఎక్కిలోక పురై తెద్రయ్ల, చి జనాబ్తె అన్నె సగుమ్జిన్ కి జోవయింక సికడ్డికయ్, జో పురై జా, ‘సూన’ మెన సయ్న కెర, దెర్ను సేడ్ల జేవ్ దొగులచి వచ్చెనచి తిర్పు సంగితో. ³⁴ గని ‘యూదుడుయి జో’ మెన అరైమిక జోకర్తన చిన కెర, ఎక్కి అవాడ్ కెరన, దొన్ని గంటల్ పూర్తి, “అమ్చి వెల్లి దేవిక జెయ్యి, జెయ్యి!” మెన, కేక్ గలుక ములితి నాయ్.

³⁵ పట్టుమ్క అదికారి, కన్సనె జనాబ్క ముద్దో కెర, “అమ్చి ఎపెను

పట్టుమచ ప్రజల్, తూమ్ నూన. వెల్లి అరైమి దేవిచి గుడి అమ్చి ఎపెసుతె అస్సె మెన ఒండి లోకుమ్చ జాన్తి. పడ్డై, ఆగాసుమ్ తెంతో సేడ్డి బొమ్మపత్తుర్ ఇన్నాయి అస్సె మెన ఎత్తిజిన్ జాన్తి. జేవ్ దొన్ని అమ్మి రకితనుమ్. ³⁶ జలె, ఈంజ సత్తిమ్క కో 'అబద్దుమ్' మెనుక నెత్తిచ్చి రిసా తుమ్ కిచ్చొక గగ్గొల్ జతను? బుద్ది నెంజిలితె కిచ్చొ బమ్మ కామ్ తుమ్ కెర నాయ్. సేంతుమ్ కెరన. ³⁷ ఈందె తుమ్ కడ ఆన్ల ఈంజేవ్ మాన్సుల్ అమ్చి గుడిచి కిచ్చొ చడితి నాయ్, పాడ్ కెర్తి నాయ్, చి అమ్చి దేవిక దూసుప కెర్తి నాయ్.

³⁸ "జలె, కచి రిసా గే ఈంజొ దేమేత్తి, జోవయింతెన్ తిల సరాబుల్ 'దావ దెమ్దె' మెన ఉచర్తతి, అదికారిచి సబతె నూనవుక జయెదె, అమ్క తీర్పు కెర్తన అస్తి. ఎక్కిలోచి ఉప్పిరి ఎక్కిలో నాయిమ్ తెన్ని తగు కెర్తు, జలె, ³⁹ గని, అన్నె వేర బాదల్ అస్తి మెలె, మాములుమ్ తీర్పు కెర్తనతెన్, అమ్చి పట్టుమ్చి సబతె తగు నూనవయ్ తీర్పు కెరుక అస్సె.

⁴⁰ "జాగర్ల! ఆజి జర్గు జలిన్చి రిసా, ఎపెసు పట్టుమ్చ ప్రజల్ ఇసి గగ్గొల్ జా ప్రబుతుమ్చి మరియాద కడ్ల, మెన, తుమ్చి రిసా నేరిమ్ వయడుక జయెదె. అమ్క ఏలుప కెర్తన అమ్క పుసిలె, ఆజిచి తగు కిచ్చొ బెదితిసి సంగుక నెత్తుమ్" మెన, పట్టుమ్చొ అదికారి జనాబ్ క సంగిలన్. ⁴¹ సంగ, బెర తిల జనాబ్ ఎత్తిక గెరి తెర్తయలన్.

20

పవులు గ్రీకు దేసిమ్తె కెర్లి ప్రబుచి కమె

¹ జా పట్టుమ్చి గగ్గొల్ కెడ్డికయ్, ఒత్తచ సిస్సుల్క బుకారా, జోవయింక "దయిరిమ్ తా నిదానుమ్ తెన్ తా" మెన సంగ కెర, పవులు జోవయింతె సెలవ్ నజన, మాసిదోనియ ప్రదేసిమి గెచ్చుక, ఓడతె వెగిలన్. ² సముద్దుమ్ జిన, మాసిదోనియతె పాచ, జా ప్రదేసిమి బుల బుల, ఎత్తిజిన్క బోదన కెర, దయిరిమ్ సంగ, జా ప్రదేసిమ్ ఒత్తల్తో జిన గ్రీకు మెన అన్నెక్ నావ్ తిలి అకయ ప్రదేసిమి పావెలన్. ³ ఒత్త తిన్ జొన్నొ తా కెర, "ఓడతె వెగ

సిరియ ప్రదేసిమి అన్నె ఉట్ట గెచ్చిందె” మెన సంగిలె, యూదుల్ జోక అల్లర్ కెరుక కుట్ట కెర అస్తి మెన జో నూన తా, జా వాటు గెచ్చుక ముల, అన్నె మాసిదోనియ వాట్ బుల గెలన్. 4 జోచి తెన్ అన్నె, బెరయ పట్టుమ్చొ పుర్తుచొ వుత్తుసి సోపత్తు, పడ్డొ దెస్సలోసిక పట్టుమ్చ, అరిస్తారుక్, చి సెకుందు. పడ్డొ గలతీయ ప్రదేసిమ్చి దెర్చే పట్టుమ్చ, గాయియు చి తిమోతి, పడ్డొ ఆసియా ప్రాంతుమ్చ తుకికు, చి త్రోపిము ఈంజేవ్ కి గెల. 5 జేవ్, అమ్క అగ్గె గెచ్చ సముద్దుమ్ జిన, ఆసియా ప్రదేసిమ్చి త్రోయ రేవుతె గెచ్చ, *అమ్చి రిసా రకితె తిల. 6 గని మాసిదోనియచి పిలిప్పి పట్టుమ్తె అమ్ పాఠ, నే పులయల పోడియొ కతి పండుగు కేడ్డికయ్, ఓడత వెగ, పాఠ్ పొదుల్ ప్రయానుమ్ కెర, త్రోయ రేవుతె ఉత్త, సత్తు పొదుల్ ఒత్త జా పట్టుమ్తె తా గెలమ్.

7 జా †అయ్తర్ దీసి, సంజె సంగుమ్ సుదల్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ తతి గుర్తుచి అన్నిమ్ బెద కా యేనుచి ఆగ్ బలి జలి గుర్తుచి పోడియొ కా, జా రస్సుమ్ పింక మెన, తిన్ని మెట్లుచి ఏక్ గేరుచి ఉప్పిర్చి మెట్లుచి గదితె బెద తిలమ్, చి ‘కలిక ఉట్ట గెచ్చిందె’ మెన తా, ఒత్త బెర తిలనక పవులు బోదన కెర కెర, సొక్కు ఎద సికడై తిలన్. 8 అమ్ బెర తిలి జా గదితె, ఒగ్గర్ దివ్వొ లగితె తిల. 9 ఐతుకు మెలో ఉబెడొ ఎక్కిలో కిట్టి ఉప్పిర్ వెస తిలన్. ఒత్త వెసిలె, పవులు అన్నె ఒగ్గర్ సేపు బోదన కెరై తతికయ్, జో ఉబెడొ జుమ కెర, పూర్తి నిజ గెలన్. వెసుక నెత్త కెర, జా ఉప్పిర్ తిలి మెట్లుచి కిట్టివాట్ ఎట్టో సేడ్డన్, చి జోక ఉక్కుల్క గెలె, మొర గెచ్చ అస్సు.

10 పవులు, ఉత్త గెచ్చ, వంపొ జా అత్తో తెన్ అమ్డ కెర ఉబెడొక గుండెతె పెలన, తిల మాన్సుల్క దెక, “తుమ్ బియఁ నాయ్. జోచి జీవు జోచి పెట్టి అస్సు” మెన దయిరిమ్ సంగిలన్. 11 తెదొడి పవులు, తిల మాన్సుల్ తెన్ జా గదితె అన్నె వెగ, జా పోడియొ కా జా రస్సుమ్

* 20:5 20:5 ‘అంక’ మెలె, ఈంజ ‘బారికుల్’ పుస్తకుమ్ రెగిణ్ణొ లూకా. ఇన్నె తెంతో పవులు తెన్ జో అన్నె బులుక దెరెదె. † 20:7 20:7 సత్తు పొదుల్తె అగేచి దీసి

పియ, జా ప్రేమ అన్నిమ్ కెర తా, కుకుడో వానెనె ఎద బోదన కెర్లన్, చి పెందలె ఉట్ట గెలన్. 12 జో ఉబెడో, మాత్తుమ్, చెంగిల్ జలన్, 'మొర గెలోసా జీవ్ జలన్' మెన, ఒగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్ తెన్ జోక గెరి నిల.

ఎపెసుతెచ సుదల్తె సెలవ్ కడన్సిసి

13 అస్సు రేవు ఎద గెచ్చుక మెన, బార్ జలమ్. పవులు, మాత్తుమ్, "ఇండ గెచ్చిందె" మెంతికయ్, 'ఒత్త అస్సుతె ఒడతె వెగడుమ్దె' మెన, ఆమ్ ఒడతె వెగిలమ్. 14 పవులు ఇండ జా అమ్చి తెన్ అస్సుతె దస్సుల్ జతికయ్, జోవయింక ఒడతె వెగడ, మితులేనీ మెలి వెల్లి డిబ్బతె అయ్లమ్. 15 ఒత్త తెంతో ఒడతె అన్నె బార్ జా, అన్నెక్ దీసి, కీయొసు మెలి డిబ్బ ఒత్తల్తో పావ, అన్నెక్ దీసి ఆసియా ప్రదేసిమ్చి మిలేతు రేవుతె ఉత్తిర్లమ్.

16 ఎపెసుతె గెచ్చుమ్ నాయ్, పవులు నెసిలన్. ఒత్త గెలె, జా ఆసియా ప్రదేసిమి సగుమ్ దీసల్ తంక జలె, యెరూసలేమ్తె పావుక వాయిద జయెదె. తెర్లె, పెంతెకొస్తు పండుగు దీసి యెరూసలేమ్తె పావ తయిందె మెన, పవులు ఆస జా అస్సె.

17 జాకయ్, మిలేతుతె తా, 'ఎపెసు పట్టుమ్చ సంగుమ్చ వెల్లెల మాస్సుల్ ఇత్తల్ జెతు' మెన, కబుర్ తెద్రయ్లన్. 18 జేవ్ జోచి పురె జెతికయ్ పవులు జోవయింక ఇసి మెలన్. "ఆవ్ తొలితో ఆసియాతె ఉట్ట అయ్లీసి తుమ్ ఏద కెర్తె. జా కెర, తుమ్చి తెన్ జితె తా గెలయ్. 19 ఒత్త తా, కిచ్చొ బడాయ్ నే ఉచరంతె, 'ప్రబుక నంపజతు' మెలి ఆసక ఏడ ఏడ, యూదుల్చ కుట్టల్చి రిసా సైమల్ సేడ సేడ ప్రబుచి సేవ కెర్తె తిలిసి తుమ్ జాస్సు. 20 గని దస బాదల్ సేడ్లె కి, కామ్క జెతికయ్ కిచ్చొ జలెకి, నే ముల్తె నిదానుమ్ తెన్ తుమ్క సికడై తిలయ్, చి సబగేరి ఎదార్దుమ్ కి, గెరల్ గెరల్ బుల కి, బోదన కెర్తె తిలయ్. 21 దస్సి, యూదుల్క కి గ్రిసు దేసిమ్చ సుదల్క కి, 'తుమ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా, దేముడుక నిదానుమ్ జంక, చి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక నంపజంక ముక్కిమ్' సాచి సంగితె తిలయ్.

22 “అప్పె, ఒత్త కీసి జయిందె గే నేని, గని ప్రబుచి ఆత్మ అంక పెట్టి కచితుమ్ సంగిల్ రిసా, ఆవ్ యెరూసలేమ్తె ఉట్ట గెతసి. 23 గని కిచ్చొ జాని మెలె, ఒత్త గెలె, జేలి జతిసి, సైమల్, అంక పిట్టె నాయ్ మెన, ఆవ్ కేన్ పట్టుమ్తె గెలె కి, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అంక సికయ్తయ్. 24 గని, ఆవ్ జిలె కి మొర్లె కి బాద నాయ్. అంచి జీవుక విలువ దెకి నాయ్. ముక్కిమ్క అంక కిచ్చొ ఆస మెలె, దేముడు కెర్రి దయచి రిసాచి చి సాచి సంగితె తా మెన” యేసుప్రబు అంక కామ్ దా అస్సె. జలె, కెల్క కెల్తినె జీసుక మాన్సుక కీసి పూర్తి ఆస తయెదె గే, దస్సి జో ప్రబు దిలి కామ్ పూర్తి నిదానుమ్ కెర కేడవుక అంచి ఆస.

25 “పడ్డె, ఈందె, తుమ్ ఎత్కిజిన్ ఆవ్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లస అప్పె తెంతో అంక అన్నె దెకున్ నాయ్ మెన ఆవ్ జాని. 26 జాకయ్, తుమ్ ఎత్కిజిన్చి మొక్కె, తుమ్ ఎత్కిజిన్ సాచి జతి రితి, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెన సాచి సంగితసి మెలె, తుమ్చి రచ్చునచి రిసా అంక అన్నె కిచ్చొ పూచి నాయ్. అంచి జా పూచి కుట్టవన అస్సి. 27 దేముడు అంక సికడ్డిసి ఎత్కి తుమ్క బోదన కెర అస్సి, కేన్ కి ఆవ్ లుకడన్క నాయ్.

28 “తుమ్చి పూచి కిచ్చొ మెలె, ప్రబుచి ఇస్టుమ్ తెన్ జాగర్త ఇండ, తుమ్ చెంగిల గొవుడ్లు జా, జోచి మంద జల, యేసుక నంపజలన ఎత్కిజిన్క చెంగిల్ దెకితె తా, సికడ్డె తంక. జోచొ సొంత పుత్తున్చి లోయి సువడ, జోవయింక కి ప్రబు గెనన అస్సె. తూమ్ జోక దెకితి రిసా, జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి జో దా అస్సె. 29 ఆవ్ ఉట్ట గెలె, క్రూరుమ్చ డుర్కో జత రిత మాయమాన్సుల్ తుమ్చి నెడమె జా కెర, ప్రబుచి మంద జల, జోక నిదానుమ్ తిలసక అల్లర్ కెరుక పిట్టితి నాయ్. 30 ‘యేసుచ సిస్సుల్ అమ్చి పట్టి జా జోవయింక పచ్చుత్’ మెన, తుమ్చితె తెంతొచ సగుమ్జిన్ కి సత్తిమ్ మార్పువ కెర్ల కొడొ సంగ సంగ సికడుల. 31 జాకయ్, జేవ్చి రిసా తుమ్ జాగర్త తెన్ తా. అప్పె కీసి జలయ్? కస్టుమ్ సేడ సేడ తిన్ని వెర్సుల్ పూర్తి, రాతి మెద్దెనె, రోజుక నే పిట్టె, తుమ్క జోవయింక సికడ్డె తిలయ్. జా తుమ్

పచ్చ నాయ్. ³² అప్పె దేముడుచి అత్తి తుమ్క ఆవ్ సొర్పు కెర దెతసి. జో దయ కెర్లిసి ఎత్కిచ కొణొ ఉచరుక ముల నాయ్. జయ్యి నిదానుమ్ పెట్టి తియన్లదు మెలె, తుమ్క అన్నె డిట్టుమ్ కెరెదె, చి జోచ సొంత మాన్సుల్ జంక జో నిసాన్లసక దిలి వాటచ తుమ్క పిట్టె నాయ్.

³³ “ఆవ్ ఇన్నె బుల్లె తిలి పొది, కచి వెండి కచి బజరి, కచి పాలల్క ఆస జయి నాయ్. ³⁴ ఆవ్ అంచ సొంత అత్తో తెన్ కామ్ కెర కెర, అంచి రిసా, అంచి తెన్ కామ్ కెర్తసచి రిసా కి సరిపుచుప జతిసి దొర్కు కెరన జితె తిలయ్, మెన తుమ్ జాన్సు. ³⁵ ‘నజితి కంట, దెంక చెంగిలి’ మెన, యేసుప్రబు సంగిలి కోడు నే పచ్చితె, దస్సి, సొంత అత్తో తెన్ కామ్ కెరయి, నెత్తిర్లసక తోడు కెరై తా, ‘దస్సి కెరై చెంగిల్’ తుమ్క వాట్ దెకయ్లయ్”, పవులు బోదన కెర్లన్.

³⁶ ఇసి నంగ కేడవ, పవులు మొగ్రల్ టెక సెర్కు సేడ, జేవ్ ఎత్కిజిన్ తెన్ ప్రార్దన కెర్లన్. ³⁷ జేవ్ ఎత్కిజిన్ దుకుమ్ జల. అంకివొతె ఆసునొ సూయి జలి, చి జోవయించి గుండెతె ఎక్కెక్ల పెలన గివెడె దెర అమ్డ చుంబ, ³⁸ కిచ్చొక ఒగ్గర్ దుకుమ్ జల మెలె, “తుమ్ అంక అన్నె దెకుస్ నాయ్” మెన జో తెదొడి సంగిలి కోడుచి రిసా, తెదొడి బార్ జా ఓడతె పాచితి ఎద, జోక వట్టె బొడొవ దిల.

21

¹ జేవ్ మాన్సుల్తె సెలవ్ నజన, ఓడతె వెగ, ఓడ సొగ జినవ, కోసు మెలి డిబ్బతె పాచ నిద్ర తా, అన్నెక్ దీసి రోడెన్ డిబ్బతె పాచ, ఒత్త తెంతొ సముద్దుమ్ జిన, పతర రేవుతె పాచిలమ్. ² ఒత్త పతరతె ఉత్త, పేనికే ప్రదేసిమ్తె గెతి ఓడ దొర్కు జతికయ్, వెగ బార్ జలమ్.

³ జా ఓడతె పాచ్ పొదుల్ గెచ్చు గెచ్చు, కుప్త డిబ్బ అమ్చి డెబ్బి పక్కయ్ తతి రితి జిన, సిరియ ప్రదేసిమ్ పక్క పాచ, తూరు రేవుతె ఉత్తిర్లమ్. ఓడతె సావుకర్లు దువార్లి సామన్ ఒత్త ఉత్తవుక తిలి.

⁴ ఒత్తచ నంపజల సిన్సుల్క చజ, సత్తరెక్ జోవయింతె తా గెలమ్. జేవ్, జర్గు జంక తిలిసి ప్రబుచి ఆత్మసెక్కిక చిన కెర, పవులుక, “యెరూసలేమ్తె గెలె తుక ప్రమాదుమ్, పొని” మెన సంగిల. ⁵ జలె,

సత్తు పొదుల్ గెతికయ్, అన్నె బార్ జంక దెర్లమ్. జా తూరు పట్టుమ్చ నంపజలన్ ఎత్తిజిని, తేర్నివొతెన్ బోదల్ తెన్, పట్టుమ్చ గుమ్మల్ ఇత్తల్తో అమ్క బోడొవ దా, సముద్రుమ్చి ఒడ్డుతె పావడ్ల, చి అమ్ ఎత్తిజిన్ ఒత్త మొగ్రల్ టెక సెర్పు సేడ ప్రార్లన కెర, ఉట్ట, అమ్తె జోవయింతెన్ సెలవ్ నజన, ⁶ అమ్ ఓడతె వెగిలమ్, జేవ్ గెరి ఉట్ట గెల.

కైసరియ పట్టుమ్తె పావిలిసి

⁷ తూరు పట్టుమ్క ముల అన్నె ప్రయానుమ్ కెర, తొలెమాయి రేవుతె ఉత్త, ఒత్తచ బావుడ్లు తెన్ దస్సుల్ జా జోవయింతె ఎక్కి దీసి తా, ⁸ అన్నెక్ దీసి ఓడతె గెచ్చ, యూదయ ప్రదేసిమ్చి కైసరియ పట్టుమ్చి రేవుతె ఉత్త, సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తో పిలివ్చి గెరి గెలమ్. ‘బీద సుదల్క దెకుత్’ మెన అగ్గెయి యెరూసలేమ్తెచ యేసుచ బారికుల్ సత్తుజిన్క నిసాన తిల. పిలివ్, జేవ్ సత్తుజిన్తె ఎక్కిలో. జోచి గెరి, సగుమ్ దీసల్ తా గెలమ్.

⁹ పిలిప్పుక చెత్తర్జిన్ వెండ్లి నే జల దువిసివొ తిల. ప్రబుచి ఆత్మ జోవయించి వెట్టి కిచ్చొ సికడెదె గే, జా కోడు ఈంజేవ్ ఉబెడివొ సంగుల. ¹⁰ పడ్డొ, అమ్ ఒత్త తిల పొదుల్, ప్రబుచి ఆత్మ సికడ్డ కబుర్లు సంగితో అగబు మెలో యూదయచి అన్నెక్ పక్క తెంతో కైసరియ పట్టుమ్తె ఉట్ట అయ్లో.

¹¹ జో అమ్తె జా కెర, పవులుచి కెరాంటి బందంతి వాలి నజ, గుర్తుక జోచ సొంత అత్తో చట్టో బందన, “దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కిచ్చొ కోడు సంగితయ్ మెలె, ఆవ్ కిసి అప్పె బందన అస్సి గే, దస్సి, ఈంజ వాలిచొ మాన్సుక యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ యూదుల్ బంద, యూదుల్ నెంజిల అదికారుల్తె సొర్పు కెర దెవుల” మెన ప్రబుచి కబుర్ సంగిలన్.

¹² జా కోడు సూన, జా పట్టుమ్చ నంపజలన, అమ్ కి, “యెరూసలేమ్తెచయి, తుయి గో నాయ్!” మెన బతిమాల్పా జా సంగిలమ్. ¹³ జలె పవులు జోవయింక, “కిచ్చొక దస్సి ఏడ అంక

పెట్టితె దుకుమ్ కెరయ్తను? అంక బందిలె బందుత్, జేలి కెర్తు, అన్నె, ఆవ్ మొర్లె యేసుప్రబుక గవురుమ్ జెయెదె మెలె, మొరిందె కి” మెన సంగిలన్. 14 “ఆమ్ కెడ్డి సంగిలే కి, జోక జయి మెన్ను” మెన, ఆమ్ చిన, “దస్సి జలె, ప్రబుచి ఇస్తుమ్ జర్గు జవున్!” మెన, తుక్లె జలమ్.

యెరూసలేమ్తె ఉట్ట గెలిసి

15 జా పడ్డె, జేవ్ పొదుల్ గెతికయ్, అమ్చి సామన్ సర్దు కెర, దెర, యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక బార్ జలమ్. 16 అమ్చి తెన్, కైసరియ పట్టుమ్చ సిస్సుల్ జల నంపజలన సగుమ్జిన్. అగ్గెయి తెంతో సిస్సుడు జలో కుప్ర డిబ్బ దేసిమ్చొ మ్నాసానుచి గెరి నిద్ర తతి రిసా ఒత్త అమ్క కడ నిల.

17 ఆమ్ యెరూసలేమ్తె పావితికయ్, బావుడ్లు సర్దు తెన్ అమ్క బెదవన్న. 18 అన్నెక్ దీసి, పవులు అమ్చి తెన్ యాకోబుతె గెలమ్. ఒత్త సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ ఒత్త బెర తిల. 19 జోవయింతెన్ దస్సుల్ జా, యూదుల్ నెంజిలనతె జో బుల్తె తిలి పొది జోవయింతెన్ దేముడు జోచి అత్తి జర్గు కెర్లిసి ఎత్కి, వర్న తెన్, పవులు సాచి సంగిలన్.

20 జేవ్, సూన కెర సర్దు జా, “దేముడు జా ఎత్కి జర్గు కెర అస్సె” మెన, జో దేముడుచి గవురుమ్ సంగిల, గని పవులుక కిచ్చొ మెల మెలె, “ఓ, బావొ, ఇన్నె, అమ్చ యూదుల్తెయి, లచ్చల్జిన్ ప్రబుక నంపజా అస్తి మెన తుయి దెకితసి. మోసేచి అత్తి పూర్లుమ్ దిల ఆగ్గుల్ రితి నిదానుమ్ కెర్తతి. 21 తుచి రిసా కిచ్చొ మెన సూన అస్తి మెలె, తుయి యూదుల్ నెంజిలనచ దేసిమ్లుతె గెచ్చు, ‘మోసే పూర్లుమ్చొచి అత్తి దేముడు దిలిసి ఆగ్గుల్ తుమ్ పచ్చు, తుమ్చ పుత్తర్లుక అమ్చి గుర్తుచి సున్నతి కెరుక ముల, జా అలవాట్ విడ్డల్ ముల’, తుయి అమ్చ యూదుల్క సికడ్డిసి. 22 జాకయ్, అమ్క కిచ్చొ బాద మెలె, తుక ‘ఉట్ట జా అస్సె’ మెన కచితుమ్ సూనుల. 23 జాకయ్, తుయి కిచ్చొ కెర్లె చెంగిల్ మెన తుక అమ్ కిచ్చొ సంగితసుమ్ మెలె, అమ్తె చెత్తర్జిన్ ‘సెండి ఉత్తవుమ్దె’ మెన, దేముడుక ఆతు ఉక్కుల అస్తి.

24 బలె, జేవ్ చెత్తర్జిన్ తెన్ తుయి సుద్ది కెరన, దేముడుచి గుడితె గెచ్చు, జేవ్ సెండి ఉత్తయ్తి కర్చు ఎత్తి తూయి దేసు. తుయి దస్సి కెర్లది మెలె, తుచి రిసా జేవ్ నూన్లిన్క తప్పు మెన చిన, జో కి అమ్చ ఆగ్గుల్ రితి సత్తిమ్ ఇండితయ్ మెన నంపజలస అమ్చ యూదుల్ ఎత్కిజిన్ దెకుల. 25 గని, యేసుక నంపజల యూదుల్ నెంజిలసక బాద నాయ్. జోవయించి రిసా జోవయింక కిచ్చొ తీర్పు రెగ్ల తెద్రయ్లమ్ మెలె, బొమ్మల్క దిలిసి తుమ్ కా నాయ్, లోయి కా నాయ్, టొట్రో మోడ లోయి నే గెచ్చయ్లి సిద్ర కా నాయ్, చి లంజెకమె కెర నాయ్, మెన, జా ఎక్కి ఆడ్ర దిలమ్” మెన పవులుక యెరూసలేమ్చ సంగుమ్ వెల్లెల మాన్సుల్ సంగిల.

26 జాకయ్, అన్నెక్ దీసి, పవులు జేవ్ సంగిల చెత్తర్జిన్ తెన్ సుద్ది మెన యూదుల్ సంగితి జా కామ్ కెరన, జోవయింక దేముడుచి గుడితె కడన, “సత్తు పొదుల్ గెలె, అమ్చి సుద్ది జతి కామ్ కేడ్లె, దొర్కు జలి అర్చితుమ్ దెమ్దె” మెన, బప్పన్ల.

27 జా కామ్చి జేవ్ ఒప్పన్ల సత్తు పొదుల్ కుట్టిసి పాసి జా, పూర్తి నే జతె అగ్గె, ఆసియా ప్రదేసిమ్చ యూదుల్చ వెల్లెల సుదల్ జా కెర, పవులుక దేవులుమ్తె తిలిసి దెక కెర, పైజల్ ఎత్కిక సికడ్ల, చి జోక దెర్ల. 28 “ఓ అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ ఎత్కిజిని, తోడు జా, ఈంజో మాన్సు కేనె గెలె కి, ఆమ్ యూదుల్చి రిసా, అమ్చ ఆగ్గుల్చి రితి, ఈంజ దేముడుచి గుడిచి రిసా, విరోదుమ్ సికడ్లయి. అన్నెక్ కిచ్చొ తప్పు కెర అస్సె మెలె, ఈంజ దేముడుచి గుడి తెడి గ్రీసు దేసిమ్చ సుదల్క కడ ఆన, ఈంజ సుద్ది తిలి టాన్ గార్ కెర అస్సె” మెన పైజల్క సికడ్ల. 29 కిచ్చొక ఈంజ ఆకర్చి కోడు సంగిల మెలె, అగ్గె ఏక్ సుట్టు, ఎపెసు పట్టుమ్చొ యూదుడు నెంజిలో త్రోపిము మెలొసా తెన్ పవులు పట్టుమ్తె బుల్తె తిలిసి దెక తిల, చి పవులుక, ‘జోవయింక దేముడుచి గుడి తెడి కడ నిలో, కిచ్చొగె’ మెన ఉచర తిల.

30 ఆసియా ప్రదేసిమ్చ యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల సుదల్, పైజల్క దస్సి సికడ్కియ్, పట్టుమ్చ యూదుల్ ఎత్కిజిన్ కోపుమ్ జా, నిగ జా,

పవులుక దెర, దేముడుచి గుడి తెంతో ఒర్గొడ నిల. చి బేగి అదికారుల్ దేముడుచి గుడిచ కెచ్చివొ డంకిల. ³¹ పవులుక బార్ కెర, మార గెల్ల, గని ఏలుప కెర్తి రోమ్ దేసిమ్చి జమాన్ సుదల్చి గెరి దేముడుచి గుడిక పాసి తిలి, చి 'ఒండి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ జనాబ్ గగ్గొల్ జతతి' మెన జమాన్చో అదికారి దెక కెర, ³² సగుమ్జిన్ జమాన్లుక చి జోవయించ పుంజెక్ జిన్క వెల్లొక కడ ఆన, జేవ్ జనాబ్ బెర తిలిన్తె నిగ గెల. జేవ్ జనాబ్, జలె, జమాన్లుక చి జోవయించో అదికారిక దెక కెర, పవులుక పెటుక ముల దిల.

³³ తెదొడి జమాన్లుచో అదికారి పాసి జా, పవులుక దెర, దొన్ని గొల్సుల్ తెన్ జోక బందయ్లన్. “ఈంజొ కొన్సొ? కిచ్చొ కెర అస్సె?” మెన పుసిలన్. ³⁴ జనాబ్చ సగుమ్జిన్ ఏక్ కోడు అస్సె, సగుమ్జిన్ వేర కోడు సంగ, కేకుల్ గల్తె తిల, చి జా గగ్గొల్క జో అదికారి కిచ్చొ రుజ్జు సూసుక నెత్త కెర, “అమ్చి గెరితె ఇన్నెక కడన” మెన జమాన్లుక ఆడ్ర దిలన్.

³⁵ పవులుక దెరన జా గెరిచి మేడచి గుమ్ముమె పావిత పీనెల్తె జమాన్లు వెగుక దెర్లె, జనాబ్ ఒగ్గర్ కోపుమ్ జా, జోచి ఉప్పిరి పెలపెలి జతె తిల చి రిసా, జమాన్లు పవులుక ఉక్కుల వయిల. ³⁶ జనాబ్ ఒగ్గర్ కోపుమ్ తెన్ పట్టి జా, “జోక మొరవ, మొరవ” మెన కేకుల్ గల్తె తిల.

పవులు వైజల్ తెన్ కొణొ జలిసి

³⁷ పవులుక జమాన్లు జోవయించి మేడతె కడ నెత్తె తా, పీనెల్ వెగ గుమ్ముమ్ పాసి పావిలి పొది, “తుక ఆచ్ ఏక్ కోడు సంగుక సెలవ్ దెస్సె గే?” మెన గ్రికు బాస తెన్ జోవయించో అదికారిక పవులు పుసిలన్. “గ్రికు బాస జాన్సి గే? ³⁸ జా పొదులె, ఐగుప్తు దేసిమ్చో ఎక్కిలో ఈంజ దేసిమి జా కెర, ఈంజ దేసిమ్చక ఆక్రమించుప కెరుక ఉచర, చెత్తర్ వెయిల్జిన్ కత్తివొ దెరన్త మాన్సుల్క ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ సికడ, బయిలు దేసిమి పట్టి కడన తిలొ, తూయి జో, కిచ్చొగె” మెన అదికారి సంగిలన్. ³⁹ పవులు జోవయింక జబాబ్

దిలన్, “ఆవ్ యూదుడుయి, కిలికియ ప్రదేసిమ్చి తార్పు పట్టుమ్తె జెర్మిలయ్, చి నాయిమ్క *వెల్లి పట్టుమ్చొ జయిందె, ఆవ్ ప్రెజల్క ఏక్ కోడు సంగుక దయ కెర అంక సెలవ్ దె” మెన అదికారిక సంగిలన్. 40 జో అదికారి సెలవ్ దిలన్, చి పవులు, పీనెల్చి ఉప్పిరి టీవో జా కెర, ప్రెజల్క నయన కెర్లన్. జేవ్ పూర్తి తుక్లె జతికయ్, జోవయించి ఎబ్రీ బాస తెన్ సంగుక దెర్లన్.

22

గగ్గోల్ జల యూదుల్క పవులు సంగిలిసి

1 కిచ్చొ మెన యూదుల్చి ఎబ్రీ బాస తెన్ పవులు యూదుల్క సంగిలన్ మెలె, “బావుడ్లు, వెల్లో సుదల్, తుమ్ కెర్లి నిందక జబాబ్ సంగిందె. నూన” మెన, 2 ఎబ్రీ బాస తెన్ సంగిలన్. ‘ఆమ్ యూదుల్చి బాస’ మెన నూన, అన్నె తుక్లె జల. జాకయ్ జోచి జబాబ్ జో సంగుక దెర్లన్. 3 ఆవ్ యూదుడుయి, కిలికియ ప్రదేసిమ్చి తార్పు పట్టుమ్తె జెర్మిలయ్, గని, ఈంజయి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె వడ్డ, వెల్లో జలో అమ్చొ గమలీయేల్తె సదు కెర్లయ్. జో సికయ్తికయ్, అమ్చ పూర్గుల్చ ఆగ్గుల్ రితి నిదానుమ్ సిక కెర్తె తిలయ్, చి తూమ్ అప్పెక కిసి అస్సున్ గే, ఆవ్ కి దేముడుచి సేవ నిదానుమ్ తెన్ కెర్తె తిలయ్. 4 జాకయ్, యేసుతె రచ్చన జతి ఈంజ వాట్క నంపజలసక పూర్తి విరోదుమ్ జా, దెర బంద, మున్నుబోదల్క, తేర్బోదల్క జేల్తె గలయ్లయ్. సగుమ్జిన్క *మార్లిన్తె బెదిలయ్. 5 జా కోడుక ఎత్కిక వెల్లో పూజరి కి, సబతె వెసిత వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ కి సాచి జా ఆస్తి. ‘యేసుక నంపజల ఒత్తచ మాన్సుల్క దెర, బంద, సిచ్చ కెరవుక’ మెన సెలవ్ నజన, దమస్కు పట్టుమ్తెచ వెల్లెల మాన్సుల్క దెకయ్తి రిసా, ఇన్నెచ ఎత్కిక వెల్లో పూజరితె ఉత్తల్ నజిలయ్.

* 21:39 21:39 ‘వెల్లి పట్టుమ్’ మెలె, రోమ్ పట్టుమ్క సంగ తయెదె.
22:4 బారికుల్ 8:1, 9 అద్యయిమ్ తెంతో.

* 22:4

6 “ప్రయానుమ్ గెతె తా, దమస్కుక పాసి అయ్లి పొది, రమారమి మెద్దెనె, పరలోకుమ్ తెంతో చి వెల్లి ఉజిడి అంచి సుట్టునంత డీసిలి. 7 ఆవ్ బుయ్యె సెర్ను సేడ. ఏక్ అవాడ్ అంక సంగిలిసి ఆవ్ సూన్లయ్, ‘సావులు, సావులు, అంక కిచ్చొక అల్లర్ కెర్తసి?’ మెన సంగిలన్. 8 ‘తుయి కొన్సొ, ప్రబు?’ మెన జబాబ్ దిలయ్, చి జో అంక, ‘తుయి అల్లర్ కెర్తొ నజరేతు గవ్విచొ యేసు ఆవ్’, మెన అంక సంగిలన్.

9 “అంచి తెన్ తిలన, జలె, జా ఉజిడి దెకిల, గని అంచి తెన్ లట్టబ్బొసాచి అవాడ్ సూన్తి నాయ్. 10 తెదొడి, ‘ఆవ్ కిచ్చొ కెరుక, ప్రబు?’ మెన, ప్రబుక పుసిలయ్, జో అంక, ‘తుయి ఉట్ట, దమస్కు పట్టుమ్తె గో, చి తుయి కిచ్చొ కెరుక అస్సె గే తుక ఒత్త సూనయిందె’, మెన, అంక సంగిలన్. 11 జలె అంకి అందర్ ఉజిడిచి రిసా, ఆవ్ గుడ్డి జతికయ్, అంచి తెన్ అయ్లన అంక ఆతు దెర, అంక వాట్ దెకయ్ల, చి దమస్కు పట్టుమ్తె పావిలయ్.

12 “ఒత్త, అననీయ మెలో ఎక్కిలో తిలో. కీసా మాన్సు మెలె, అమ్చొ దేముడుచ ఆగ్గుల్ రితి నిదానుమ్ కెరెదె, ఒత్తచ యూదుల్ ఎత్తిజిన్ జోక ‘చెంగిల్ మాన్సు’ మెనుల. 13 జో, అంచితె జా కెర, అంచి పాసి టీవొజ, ‘సావులు, బావొ, తుచ అంకివొ డీసుల’ మెన సంగిలన్, తెదొడి అంకివొ చెంగిల్ జా జోక దెకిలయ్. 14 తెదొడి, జో, ‘అంచి ఇస్టుమ్ జో సికున్, పరలోకుమ్చి పున్నిమ్ తిలో క్రిస్తుక దెకున్, జోచి అవాడ్ సూన్సు.’ మెన, అమ్చ పూర్గుల్చొ దేముడు తుకయ్ నిసాన అస్సె. 15 చి తుయి దెకిలిన్, తుయి సూన్సిచి రిసా, జోచి రిసా, ఎత్తిజిన్ మాన్సుల్క సాచి సంగెదె. 16 అల్లె, కిచ్చొక రకితసి? ఉట్ట జిచి నావ్ దెర బాప్తిసుమ్ నజన, తుయి కెర్ల పాపల్ దోయి జా గెతి రిసా, జోచి రచ్చన నజను., మెన అననీయ అంక సంగిలన్.

17 “ఆవ్ యెరూసలేమ్తె అన్నె బుల అయ్లి పొది, ఏక్ దీసి, దేవులుమ్తె గెచ్చ ప్రార్దన కెర్తె తిలె, ప్రబుతె అంచి మెన్సు పూర్తి తా, 18 ‘బే బేగి యెరూసలేమ్ ముల ఉట్ట గో. ఇన్నె అంచి రిసాచి తుయి సంగితి సాచి నంప కెర్తి నాయ్.’, మెన ప్రబు అంక సంగిలన్. 19 ఆవ్

జోక, ప్రబువ, అవ్ అగ్గె అమ్చ యూదుల్చి కేన్ సబగేరి గెలె కి, తుక నంపజలనక చజ, జేల్తె గలిలయ్, పెటయ్లయ్. ²⁰ పణ్ణొ, తుచి సాచి జలో సైవనుక మార్లిన్తె అవ్ కి పాసి టీవోజ, 'చెంగిల్' మెంతె తిలయ్, జోక మార్లసచ సొక్కల్ గట్ట దెర తిలయ్. ఈంజ ఎత్తి జేవ్ అదికారుల్ కి జాన్తి. అవ్ ఇన్నె తాఁ గెలె చెంగిల్ కిచ్చొగె మెన, ప్రబుక ఆవ్ సంగిలయ్. ²¹ జలె, అంక జో కిచ్చొ మెలన్, మెలె, ఉట్ట, గో. కిచ్చొక మెలె, తుయి దూరి గెచ్చు యూదుల్ నెంజిలనక సుబుమ్ కబుర్ నూనవుక మెన, అవ్ తెద్రయ్తసి మెన, ప్రబు అంక సంగిలన్.", మెన పవులు జేవ్ యూదుల్క సంగిలన్.

పవులు సంగితికయ్ జనాబ్ కోపుమ్ జలిసి

²² జా కోడు సంగితె ఎద తుక్లె తా, జోవయింక జేవ్ యూదుల్ సూన్తె తిల. గని, యూదుల్ నెంజిలనచి రిసాచి కోడు సూన, కోపుమ్క గట్టిజ ఒర్న, కిచ్చొ మెన కేకుల్ గల మెలె, "కిసా మాన్సు, ఈంజొ! ఈంజ లోకుమ్తె ఈంజొ కిచ్చొక జింక! ఇన్నెక మార గెల!" మెన జేవ్ కేకుల్ గల. ²³ జోవయించి ఒగ్గర్ కోపుమ్క, జోవయించ సొక్కల్ గట్ట కడన దెర పెట్టి రితి సయ్న కెర, మత్తి కి వెంట కెర గల్తె తతికయ్, ²⁴ జమాన్లుచొ అదికారి కిచ్చొ కెరుక నేన కెర, "జోక కమె కెర్తి గేర్తె కడన కొర్డల్ తెన్ పెట పరిచ్చు కెర, కిచ్చొ నేరిమ్ జోక వయడ్తతి గే చి జోచి రిసా కిచ్చొక దస్సి మెన ఒర్న దిల గే జానుక" మెన, జమాన్లుక ఆడ్ర దిలన్.

పవులు రోమియుడు మెన జాన్సుప జలిసి

²⁵ గని జేవ్ జోవయింక కొర్డల్ తెన్ పెటుక మెన బందితికయ్, పాసి టీవోజ తిలొ పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లోక పవులు ఏక్ కోడు సంగిలన్. "సాచి నే సూన్తె, నే తీర్పు జలొ రోమియుడుక పెట్టి సిచ్చు దెంక నాయిమ్ గే?" మెన పుసిలన్. ²⁶ జా కోడు పుసితికయ్, జో పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో సూన, వెయి జమాన్లుక వెల్లోతె గెచ్చు, "అమ్ కిచ్చొ కెరుక గే? ఈంజొ మాన్సు రోమియుడు" మెన సంగితికయ్, ²⁷ జో అదికారి పవులుతె జా కెర, "తుయి రోమియుడు

గే?” మెంతికయ్, “ఆవ్ రోమియుడుయి” మెన పవులు సంగిలన్.
 28 జాకయ్, జో అదికారి, “రోమియుడు జతి రిసా ఆవ్ ఒగ్గర్
 డబ్బుల్ దిలయ్” మెన పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో సంగిలన్. “గని
 ఆవ్ రోమియుడు జా †జెర్మిలయ్” మెన, పవులు జబాబ్ సంగిలన్.
 29 బేగి, జోవయింక పెట పరిచ్చ కెరుక ఉచర్లస బియఁ కెర బార్ జల,
 చి పవులుక, జో రోమియుడు మెన, చి రుజ్జు నే నూన్తె రోమియుల్క
 సిచ్చ కెరుక, బందుక, నాయిమ్ నాయ్ మెన, ‘తప్పు కెర్లయ్’ మెన
 పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో బియఁ గెలన్.

యూదుల్చ అదికారుల్క సబ వెసయ్లిసి

30 అన్నెక్ దీసి, పెందలె, “యూదుల్ కిచ్చొక జోక నింద కెర
 అస్తి గే సత్తిమ్ నూనిందె” మెన, జోక బందిల గొల్పుల్ యిప కెర,
 “వెల్లెల పూజర్లు, యూదుల్చి సబతె వెసితన ఎత్తిజిన్ జెతు, చి
 సబ వెసయిందె” మెన పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో ఆడ్ర దిలన్.
 జేవ్ యూదుల్ జెతికయ్, పవులుక ఎట్టోతో జోవయింతె కడ ఆన,
 జోవయించి మొక్కె టీవో కెలన్.

23

1 పవులు, జలె, నే బితె సబ వెసిలనక దెక, “ఓ బావుడ్లు, ఆజి
 ఎద అమ్చో దేముడుక సత్తిమ్ ఆవ్ ఇండితసి.”, మెన, మొదోల్
 సంగిలన్. 2 అననీయ మెలో ఎత్కిక వెల్లో పూజరి, “జోక చోడి
 పెట” మెన పవులుక పాసి తిలనక ఆడ్ర దిలన్. 3 తెదొడి, పవులు
 జోవయింక, “చున్నుమ్ దెరవ ముర్కి లుంకణ్ణి కూడు జలో రితో తుయి
 మాయమాన్సుక దేముడు తుకయ్ పెటెదె! దేముడు మోసే తెన్ దిలి
 ఆగ్గుల్చి నాయిమ్ తెన్ అంచి రిసాచ రుజ్జుల్ నూన్తి రిసా సబతె
 వెస అస్సున్, గని నాయిమ్ నెంతె అంక పెటయ్తసి. తుక కిచ్చొ
 సత్తిమ్?!” మెన, సంగిలన్. 4 పాసి తిలన, “దేముడుచో ఎత్కిక

† 22:28 22:28 పవులు యూదుల్చి సెకుమ్చో జలెకి, అబ్బుదింసిచి కాలుమ్
 తెంతో ‘రోమియులు ఈంజేవ్’ మెన నాయిమ్ తెన్ రుజ్జుల్ దెకయ్త కాగ్గల్ జోవయించి
 కుటుంబుమ్చక తిల.

వెల్లో పూజరిక దస్సి దూసుప కెరుక జయె నాయ్.” మెన సంగిల,
 5 చి, “బావుడ్లు, జోక ‘ఎత్కిక వెల్లో పూజరి జయెదె’ మెన ఆవ్ నేని.
 జాన్తయ్, జలె, దస్సి లట్టబ్తయ్ నాయ్. ‘తుమ్చ అదికారుల్క
 దూసుప కెరుక జయె నాయ్’ మెన, దేముడుచి కొణ్ణతె రెగ్గ అస్సె”
 మెన పవులు జబాబ్ దిలన్.

6 పడ్డె, ‘సబ వెసితసతె సద్దూకయ్యులు చి పరిసయ్యుల్ మెల
 పండితుల్ ఇన్నె అస్తి’ మెన పవులు దెక కెర, సబతె కిచ్చొ మెన
 కేకే గలో మెలె, “ఓ బావుడ్లు, ఆవ్ పరిసయ్యుడుం. అంచ
 పూర్గుల్ కి పరిసయ్యుల్, ‘మొర్లె అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుమ్దె’ మెన
 ఆవ్ పరిసయ్యుడు దయిరిమ్ తెన్ అస్సిచి రిసా, అంక నింద కెర
 పరిచ్చ కెరయ్తతి.”, మెన సంగిలన్. 7 జో దస్సి సంగిల్ రిసా,
 పరిసయ్యుల్ చి *సద్దూకయ్యులు గగ్గోల్ జల. 8 మాన్సుల్ మొర్లె అన్నె
 జితి నాయ్, దూతల్ తతి నాయ్, ఆత్మల్ బూతల్ డుంబల్ గట్ర తతి
 నాయ్ మెన సద్దూకయ్యులు సికడ్తతి. పరిసయ్యుల్, ‘మొర్లె జిమ్దె,
 దూతల్, ఆత్మల్ బూతల్, డుంబల్ గట్ర అస్తి’ మెన బవున్తతి, చి
 రిసా, దొన్ని జట్టు జా ఒగ్గర్ గగ్గోల్ జల. 9 తెదొడి, పరిసయ్యుల్ చి
 జట్టుతెచ సగుమ్జిన్ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తన టీవ
 కెర, “ఈజొ మాన్సుతె కిచ్చొ తప్పు డిసె నాయ్. ఏక్ వేల కేన్ జవున్
 ఆత్మ జవున్, దూత జవున్ ఇన్నెతెన్ లట్టబ్ణ్” మెన సంగిల. 10 జా
 కోడు నూన కెర సద్దూకయ్యులు ఒగ్గర్ కోపుమ్ జల, చి జేవొజ జట్టు
 జలన అన్నె ఒగ్గర్ గగ్గోల్ జతికయ్, జమాన్లుచొ అదికారి, ‘యాదుల్
 పవులుక ఎక్కె దడి దొన్ని పక్కలె దెర చిర మారుల’ మెన బియఁ కెర
 “తుమ్ జోవయింతె ఉత్త గెచ్చ, జోక జోవయించి నెడిమి తెంతొ ఉర్ల
 కడ దెర జా అమ్చి జమాన్లు గెరిచి మేడతె ఆన జోక రక” మెన,
 జమాన్లుక ఆడ్ర దిలన్.

పవులుక ప్రబు దయిరిమ్ సంగిలిసి

* 23:7 23:7 మాన్సుల్ మొర్లె అన్నె జితి నాయ్, దూతల్ తతి నాయ్, ఆత్మల్ బూతల్
 డుంబల్ గట్ర తతి నాయ్ మెన సద్దూకయ్యులు సికడ్తతి

11 జా రాతి, యేసుప్రబు పవులుచి పాసి టీవోజ కెర, “తుయి బి నాయ్. ఈంజ యెరూసలేమ్తె తుయి కీసి అంచి రిసా సాచి సంగ అస్సిన గే, దస్సి, తుమ్క ఏలుప కెర్తి రోమ పట్టుమ్తె కి అంచి రిసా సాచి సంగితె” మెన ప్రబు జోక సంగిలన్.

పవులుక మారుక మెన యూదుల్ కుట్ర కెర్తిసి

12 అన్నెక్ దీసి పెందలె, యూదుల్ కుట్ర కెర, “పవులుక మార్తె ఎదక చువ్వె తన్నె తమ్దె” మెన ఆతు ఉక్కిల. 13 కెత్తిజిన్ జా కుట్ర కెర్ల మెలె, దొన్ని విసాజిన్చి కంట అన్నె ఒగ్గర్జిన్. 14 జేవ్ వెల్లెల పూజర్లు చి సబచ వెల్లెల మాన్సుల్తె గెచ్చ, ఇసి మెల, “ పవులుక అమ్ మార్తె ఎదక చువ్వె తన్నె తమ్దె” మెన ఆతు ఉక్కుల అస్సుమ్. 15 జాకయ్, తూమ్, సబ వెసితన ఎత్కిజిన్ తెన్, రోమచ జమాన్లుచొ అదికారితె అప్పె గెచ్చ, ‘పవులుక అన్నె సరిగా పరిచ్చ కెర తీర్పు సంగుమ్దె. జోక కడ ఆను’ మెన జో అదికారిక సంగ. జో కడ ఆన్లె, జో పవులు తీర్పు కెర్తి గెరి పాసి నే జెతె అగ్గె, మారుమ్దె” మెన, కుట్ర కెర్ల.

16 జలె, పవులుక వట్టె దెర మార్తి కుట్రచి రిసా పవులుచి బేన్నిచొ పుత్తుసి సూన తా, జమాన్లు తతిన్తె గెచ్చ, తెడి పెన, పవులుక సంగిలన్. 17 పవులు పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో ఎక్కిలోక బుకారా కెర, “జమాన్లుచొ అదికారితె ఈంజొ నాడుక కడ నే. ఏక్ కబుర్ ఈంజొ ఆన అస్సె” మెన సంగితికయ్, 18 అదికారితె కడన కెర, “జేలి జలో పవులు అంక బుకారా కెర, అదికారితె ఈంజొ నాడుక కడ నే. జోక కబుర్ ఆన అస్సె, మెన తెద్రయ్లన్”, మెన, పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో సంగితికయ్, 19 అదికారి జో నాడుచి ఆతు దెర, జో తెన్ గెర్చి తెడి పెన గెచ్చ, కో నే సూన్తె, “అంక తుయి సంగితి కబుర్ కిచ్చొ?” మెన పుసిలన్. 20 “యూదుల్ కుట్ర కెర అస్తి. ఆరిక, పవులుక అన్నె సరిగా పరిచ్చ కెర తీర్పు కెర్తి రితి జా, తుక, ‘కలిక సబతె కడ ఆన్ను’ మెన తుక కబుర్ తెద్రవుక ఉచర అస్తి. 21 గని పోని. పవులుక వట్టె దెర మారుమ మెన, దొన్ని విసాజిన్చి కంట అన్నె ఒగ్గర్జిన్ రకితతి. జోక మార్తె ఎదక చువ్వె తన్నె తమ్దె మెన జేవ్ ఆతు ఉక్కుల అస్తి.

తుక 'ఆమ్ ఉచర్లి ఆడ్ర దెవున్' మెన, రకితె అస్తి", పవులుచొ బేన్సిచొ పుత్తుసి జమాన్లుచొ అదికారిక సంగిలన్.

22 జాక జో అదికారి, "అంక తుయి ఈంజ కబుర్ సంగిలిసి కక్క సంగు నాయ్" మెన నాడుక ఆడ్ర దిలన్. 23 తెదొడి జమాన్లుచొ అదికారి, దొగుల పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లోక బుకారా కెర, "దొన్ పుంజోజిన్ మాములుమ్ జమాన్లుక, గోడల్తె వెగిత డబ్బయ్జిన్ జమాన్లుక, దొన్ పుంజోజిన్ ఈంటెల్ దెర్త జమాన్లుక ఆడ్ర దేసు. నొవ్వు గంటల్ రాతిక తెయార్ జా తత్తు. కైసరియ పట్టుమ్ ఎదక జేవ్ క తెద్రయిందె. 24 వడ్డె, పవులు వెగ గెతి రిసా, గోడలు దొర్కు కెరు. జో కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ నే జతె పేలిక్సతె తుమ్ జోక బొడవ దాన" మెన, జేవ్ దొగుల పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లోక ఆడ్ర దిలన్. 25 పేలిక్సక దెతి ఉత్తుమ్ రెగిడ్డె.

26 "వెల్లో అదికారి జలో పేలిక్సక ఆవ్ క్లొదియ లూసియ తెద్రయ్తి ఉత్తుమ్. 27 తుచితె ఆవ్ తెద్రయ్తో ఈంజో మాన్సుక యూదుల్ దెర, మారిత, గని ఆవ్, అంచ జమాన్లు తెన్ జా కెర, దెక, జోక 'రోమియుడు' మెన సూన, రచ్చించుప కెర్లయ్. 28 జోక 'కిచ్చొ నేరిమ్ వయడ్తతి గే సూనిందె' మెన, జోవయించి నబతె టీవో కెలయ్, 29 'మొర్తి సిచ్చ జవున్, జేల్తె గల్తి సిచ్చ జవున్ ఆనన్తి కిచ్చొ నేరిమ్ కెరె నాయ్, గని ఎక్కి జోవయించి దేముడుచి నముకుమ్క బెదెతిసి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్చి అలవాట్ పిట్టయ్తయ్ జోక నింద కెర్తతి' మెన, అంక రుజ్జు అయ్లి. 30 తెదొడి, 'జోక మారుక కుట్ట కెర అస్తి' మెన, సూన్లయ్, బేగి తుచితె తెద్రయ్తసి, జోక నింద కెర్లసక, 'జేవ్ కి తుచి తీర్పు కెర్తి టాన్తె గెచ్చ, జేవ్ వయడ్డి నేరిమ్చి రిసా తుచి మొక్కె జెచ్చి సాచి సంగుత్' మెన ఆడ్ర దా అస్సి" పేలిక్స అదికారిక జమాన్లుచొ అదికారి ఉత్తుమ్ రెగిడ్డన్. 31 జాకయ్, జమాన్లుచొ అదికారి సంగిల్ రితి, జమాన్లు జా రాతి అంతిపత్తి మెలి పట్టుమ్ ఎద పవులుక బొడవ దా కెర, 32 అన్నెక్ దీసి పెందలె 'జోక కైసరియ పట్టుమ్ ఎద బొడవ దెతు' ఎక్కి గోడల్తె వెగిల జమానుక

ముల, తిల జమాన్సు యెరూసలేమ్తె అన్నె బుల గెల.

33 పవులుక బోడోవ దిలన, జోవయింతెన్ క్షెసరియతె పాచ కెర, అదికారిక ఉత్తమ్ దా కెర, పవులుక జోచి పుర్రె టీవో కెలన్. 34 తెదోడి అదికారి, జా ఉత్తమ్ సదు కెర, “తుయి కేన్ ప్రదేసిమ్చో మాన్సు?” మెన పవులుక పుసిలన్. “కిలికియ ప్రదేసిమ్చో ఆవ్” మెన పవులు జబాబ్ దిలో. 35 “దస్సి జలె, తుక నింద కెర్తస ఇన్నె పాచ అయ్లె, తుచి తగు నూనిందె” మెన సంగ కెర, “హెరోదు రానిచి మేడతె ఇన్నెక కడన రకుత్” మెన పేలిక్స్ అదికారి ఆడ్ర దిలన్.

24

1 పాచ్ పొదుల్ గెతికయ్, ఎత్కిక వెల్లో పూజరి అననీయ, నబతెచ వెల్లెల సుదల్ తెన్, పవులు కెర్తి నింద వయడ్డికయ్ తెర్తుల్లు మెలో ఎక్కిలో తెన్, ఉట్ట అయ్ల. అదికారిచి గెరితె జా కెర, పవులుచి రిసా జేవ్ సంగిలి నింద వయడ్డ. 2 తెదోడి, అదికారి పవులుక కడ ఆనయ్తికయ్, జో కెర్తి నిందచి తగు సంగుక మెన, తెర్తుల్లు సంగిలన్. “తూయి ఏలుప కెర్తికయ్, వెల్లో పేలిక్స్ అమ్చి ఒండి ప్రదేసిమ్క సేతుమ్, చి తుచి దయచి రిసా, అమ్చి దేసిమ్చ కస్టల్ నస్టల్ మార్సుప జా అస్తి. 3 జాకయ్, తుచి ఎదివాట్ తోడుచి రిసా, అమ్చి సర్దసంతోసుమ్ తుక నూనయ్తసుమ్. 4 తుక ఒగ్గర్ కామ్ తయెదె, చి తుక ఒగ్గర్ కొడో నూనవ అల్లర్ కెరుక నెసుమ్, గని దయ కెర దొన్ని కొడో జవున్ నూను. 5 ఈంజో మాన్సు బలే అల్లర్ కెర్తయ్. ఒండి లోకుమ్చ అమ్చ యూదుల్తె గెచ్చ, ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెర్తి రితి సికడ్తయ్. పడ్డె నజరేతు గవ్విచో యేసుచి అలవాట్ కెర మార్సుప జలనచి జట్టుతె జో ముక్కిమ్. 6 ఈంజ నెంతె అన్నె అమ్చి దేముడుచి గుడిక గార్ కెరుక ఉచర్లొ, గని జోక దెర పిట్టయ్లమ్. * అమ్చ ఆగ్గుల్ రితిచి అలవాట్తె కెర్తి రితి జోక తీర్పు కెర్తమ్, 7 గని

* 24:6 24:6 గ్రికు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితో రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 6 నంబర్చి ఆకర్ కోడుచి 7 నంబర్చి కోడు తయె నాయ్; మెలె, ‘అమ్చ’ తంతో ‘దిలన్’ ఎద.

జమాన్లుచో అదికారి జలో లూసియ జా కెర, అమ్చి అత్తి తెంతో జోక ఉర్ల కడన కెర, నేరిమ్ వయడ్తన పేలిక్స్ అదికారిచి తీర్పు కెర్తి టాన్తె గెతు., మెన ఆడ్ర దిలన్. ⁸ తూయి సొంత జో మాన్సుక పరిచ్చు కెర్లె, అమ్ వయడ్డి నేరిమ్ ఎత్కిచి రిసా తూయి నూన, రుజ్జుల్ దెకితె”. ⁹ యూదుల్ ఎత్కిజన్ “సరిగా” మెన, జోచి సాచి బెదవ జేవ్ నేరిమ్లు వయడ్త.

పవులు జబాబ్ దిలిసి

¹⁰ తెదొడి, ‘తుయి జబాబ్ దేసు’ మెన, పవులుక అదికారి సయ్న కెర్లన్, పవులు సంగిలన్. “తుయి ఒగ్గర్ వెర్నులు ఈంజ దేసిమి ఏలుప కెర్లె అస్సినచి రిసా దయిరిమ్ తెన్ ఆవ్ జబాబ్ దెతసి. ¹¹ అప్పెక బార పొదుల్ జంక నేతయ్, దేముడుచి గుడితె బక్తి కెరుక మెన, ఆవ్ యెరూసలేమ్తె గెలయ్. తుక రుజ్జు కావలె మెలె, సాచుల్ అస్తి.

¹² “ఆవ్ ఒత్త తా, దేముడుచి గుడితె జవున్, సబ గెరలె జవున్, పట్నుమ్తె జవున్, ఆవ్ కిచ్చో వేర కోడు సికడ్లిసి దెక అస్తి గే? ఆవ్ పైజల్క అల్లర్ కమె సికడ్లిసి దెక అస్తి గే? నాయ్! ¹³ పడ్డో, అంచి రిసా జేవ్ అప్పె నింద కెర్తినక కిచ్చో రుజ్జు దెకవుక నెత్తిర్తి. ¹⁴ గని తుచి మొక్కె ఆవ్ కిచ్చో ఒప్పున్తసి మెలె, ‘తప్పు’ మెన జేవ్ సంగితి ‘యేసుక్రీస్తు దొర్కు జలి రచ్చున వాట్’ మెన ఒప్పున్తి నాయ్. సుబుమ్ కబుర్క నంపజా ఆవ్ ఇండ, అమ్చ †మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెడ్డయ్ల ఆగ్గుల్ జలెకు, పూర్ణుల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లుతె తిలిసి ఎత్కి, జో దేముడుచ కబుర్లు రెగిడ్లిసి ఎత్కి, ఆవ్ నంప కెర్తసి. ¹⁵ ఈంజేవ్ ఒప్పున్తిసి ఆవ్ కి దయిరిమ్ తెన్ పూర్తి నంప కెర్తసి, సత్తిమ్ ఇండిలన అబద్దుమ్ ఇండిలనకి మొర్లె కి, జివ్ జా

† **24:14** 24:14 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రద్దయ్లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొణ్ణో ఎత్కి బైబిల్తె అగేచి పాచ్ పుస్తకుమ్తె రెడ్డయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రద్దవ అస్సి.

ఉట్ట గెచ్చుల. 16 జాకయ్, దేముడుక కి, మాన్సుల్క కి కిచ్చొ పాపుమ్ నే కెర్తి రిసా, ఆవ్ జాగర్త దెకన్తసి.

17 “ఒగ్గర్ వెర్సుల్ గెతికయ్, యూదుల్చ బీద సుదల్క తోడు దెంక మెన, ఒత్తచ మాన్సుల్ దిలి డబ్బుల్ దెరన అయ్లయ్, చి అమ్చొ దేముడుక కానుక దెంక మెన, దేముడుచి గుడితె గెలయ్.

18 సుద్ది జతి కారిమ్ కెరన ఆవ్ దేముడుచి గుడితె దస్సి బక్తి కెర్తె తతికయ్, ఆసియా ప్రదేసిమ్చ అమ్చ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ అంక దెకిల. గని కేన్ జనాబ్ గగ్గోల్ గుగ్గిల్ జలిసి కిచ్చొయ్ నాయ్.

19 అంచి రిసా ఆసియాచ యూదుల్ కిచ్చొ నేరిమ్ వయడుక ఇస్టుమ్ జతతి, జెచ్చొ అప్పె ఇన్నె తుచి మొక్కె సాచి జంక జలె చెంగిల్ తత్తి.

20 గని జేవ్ నాయ్, చి ఈంజేవ్ యెరూసలేమ్చ మాన్సుల్ సబ కెర్లిన్తె ఆవ్ నింద జలి షాది, ఆవ్ కిచ్చొ తప్పు కెర్లిన్చి రుజ్జు దెకిల గే, సూన్ల గే, సంగుతు. 21 ఎక్కి కోడుచి రిసా జేవ్ సంగుక జయెదె.

జోవయించి నెడిమి ఆవ్ టీవోజ తా, ‘మొర్లె కి జీవ్ జా ఉట్టుమ్దె’ మెన ఆవ్ సంగితసిచి రిసా అంక ఆజి నింద కెర్తతి.” దస్సి పవులు అదికారిక సంగిలన్.

పవులుక తీర్పు నే జతె జేల్తె రకితె తిలిసి

22 అదికారి జలో పేలిక్స్, యేసుక సంపజతి చి రిసా ఇదిల్ ఒగ్గర్ జానె, చి తీర్పు వాయిద కెర్తి రితి, “జమాన్లుచొ అదికారి జలో లూసియ ఇత్తల్ ఉట్ట అయ్లె, తుక వయడ్తి నేరిమ్చి తగు సూనిందె” మెన, పవులుక సంగిలన్.

23 పడ్డొ, ఒత్త తిలో పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లిక, “ఈంజొ మాన్సుక జేలి కెర, గని బంద గట్ట నాయ్, గదితె డంక నాయ్, చి జోచ గోతుసుదల్తె కో గోత్ అయ్లె కి, జోక దొర్కు జలిసి కిచ్చొ ఆన్లెకి, అడ్డు కెర నాయ్” మెన పేలిక్స్ ఆడ్డ దిలన్.

24 సగుమ్ దీసల్ గెలి పడ్డొ, పేలిక్స్ అదికారి యూదుడుయి జలి ద్రుసిల్ల మెలి తేర్పిక కడ ఆన, పవులు జేలి తిలిన్తె అయ్ల. పవులుక “జెవున్” మెన పేలిక్స్ సంగ తెద్రయ్తికయ్, అయ్లో. యేసుక్రీస్తుచి

ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలిన్చి బోదన సూన్ల. 25 పవులు బోదన కెర కెర, కిచ్చొచి రిసా సంగుక దెర్లన్ మెలె, పున్నిమ్చి రిసా, ఆస కెరంతి రిసా, చి ఆకర్ దీసిక లోకుమ్చ మాన్సుల్క యేసుప్రబు పరిచ్చ కెర †తిర్పు కెరుక తిలిన్చి రిసా సంగిలన్, చి పేలిక్స్, సొంత కెర్త తప్పుల్క ఉచర లాజ్ జా బియఁ కెర, “అప్పెచి మట్టుక ఉట్ట గెచ్చ తా. అంక అవ్కాసుమ్ తిలె, తుక కెయఁక గే అన్నె బుకారిందె” మెన జోక తెద్రయలన్. 26 పడ్డొ, పేలిక్స్ అన్నె కిచ్చొచి రిసా ఉచర్తె తిలొ మెలె, ‘విడ్డల్ జతి రిసా ఏక వేల పవులు లంచుమ్ దెయెదె’ మెన ఆస జా తిలొ. జాకయ్ ఒగ్గర్ సుట్టు జోక బుకారా బుకారా, జో తెన్ లట్టబ్బొ. 27 గని పవులుక ఒత్త జేలి కెర దొన్ని వెర్పుల్ గెతికయ్, పేలిక్స్ అదికారి వేరతె మార్పుప జలొ, చి పొర్కియన్ పెస్తున్ అదికారి జలొ. మార్పుప జలి పొది, యూదుల్క పులవుక మెన పవులు జేల్తె దస్సే తతి రితి పేలిక్స్ ముల దిలొ.

25

పవులుచి రిసా యూదుల్ అన్నె అల్లర్ ఉచర్రిసి

1 ఏలుప కెరుక మెన, పెస్తున్ యూదయ ప్రదేసిమి ఉట్ట జా తిర్తి గెలి పడ్డొ, జోవయింబి మేడ తిలి కైసరియ తెంతొ బార్ జా, యెరూసలేమ్తె గెలొ. 2 వెల్లెల పూజర్లుచి యూదుల్చ అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ జోతె జా కెర, పవులుచి రిసా సంగిల. 3 అన్నె, “దయ కెర పవులుక యెరూసలేమ్తె తెద్రవు” మెన, బతిమాల్పా జా సంగిల. జో అయ్లె, వట్టె లుంక దెర మారుక మెన ఉచర్తతి. 4 పెస్తున్, “పవులు ఒత్త కైసరియతె జేల్తె అస్సె, చి ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె ఆవ్ ఒత్త అన్నె గెచ్చిందె” మెన సంగ. 5 “ఆవ్ ఒత్త గెచ్చుక బార్ జలె, తుమ్చ అదికారుల్ అంచి తెన్ బెద జెతు, చి జో మాన్సు కిచ్చొ నేరిమ్ కెర తిలె, రుజ్జు దెకవుతు!” మెన సంగిలన్.

† 24:25 24:25 కిచ్చొ తిర్పు మెలె, జోవయింక సంపజా సత్తిమ్ జలనక వరలోకుమ్తె కడ నెతిసి, గని సంప నెంజ అబద్దుమ్తె తాఁ గెలనక సిచ్చతె గల్తిసి.

పెస్తున్ పవులుచి తగు అన్నె సూన్లసి

6 పెస్తున్ ఎక్కి అట్టు గే దెస్సు గే పొదుల్ ఒత్త యెరూసలేమ్తె తా కెర, కైసరియతె అన్నె ఉట్ట అయలన్, చి అన్నెక్ దీసి పవులుచి తగుచ రుజ్జుల్ సూనుక వెన, పవులుక “జెవున్” మెన ఆడ్ర దిలో. 7 పవులు యెరూసలేమ్ తెంతో అయల. యూదుల్ జోవయించి సుట్టునంత టీవొజ కెర, కిచ్చొ కిచ్చొ వెల్లెల నేరిమ్లు ఒగ్గర్ సంగిల, గని రుజ్జుల్ దెకవుక నెతిర్ల. 8 తెదొడి పవులు “యూదుల్చ ఆగ్గుల్ రితి కెర్తినచి అలవాట్ ఉచర్లె కి, కిచ్చొ నేరిమ్ కెరి నాయ్, దేముడుచి గుడిచి రిసా కి కిచ్చొ నేరిమ్ కెరి నాయ్, చి అమ్క ఏలుప కెర్తో *కైసర్చి రాజిమ్క కి కిచ్చొయ్ ఇదిలిసి నేరిమ్ కి కెరి నాయ్” మెన, జబాబ్ దిలన్.

9 పెస్తున్, మాత్తుమ్, యూదుల్క పులవుక మెన, పవులుక, “యెరూసలేమ్తె గెచ్చు ఈంజేవ్ అంక సూనయల నేరిమ్లుచి రిసా తీర్పు కెరవనుక ఇస్టుమ్ జతసి గే?” మెన పుసిలన్. 10 గని పవులు జబాబ్ దిలన్, “†కైసరు వెల్లో రానొ ఏలుప కెర్తి రితిచి గెరితె తీర్పు జంక మెన ఇన్నె ఆవ్ టీవొజ అస్సి. ఇన్నెయి అంచి తగు తీర్పు సరిగా జంక. యూదుల్క ఆవ్ కిచ్చొ తప్పు కెరి నాయ్. తుయి కి జా కోడు జాస్సి. 11 ఆవ్ తప్పు కెర్తయ్ జలె, మొర్తి సిచ్చుచి ఎదిలి నేరిమ్ కెర్తయ్ జలె, ఆవ్ మొర్లె కి బాద నాయ్. గని ఈంజేవ్ వయడ్ల నేరిమ్లు ఆరిచ జలె, అంక యూదుల్చి రితి తీర్పు కెర సిచ్చు కెరుక మెన ఇన్నెచి అత్తి అంక కో సొర్పు కెర దెంక నాయిమ్ నాయ్. కైసర్ వెల్లో రానొ సొంత అంచి తగు సూన తీర్పు కెర్పు” మెన, సంగిలన్. 12 తెదొడి, పెస్తున్, జోవయించి సబచ అదికారుల్ తెన్ వెన లట్టబ్బ, చి పవులు, “ †కైసరు సొంత అంచి తగు సూన తీర్పు కెర్పు’ మెన ఇస్టుమ్ జలది. ఈంజ తగు జా సెలవ్ దెతయ్. కైసరుచి గెరి గో” మెన తీర్పు సంగిలన్.

పెస్తున్ పవులుచి రిసా పెస్తున్ అగ్రిప్ప రానొక సంగిలిసి

* 25:8 25:8 వెల్లో రానొచి, రానొచి. † 25:10 25:10 సీజరు వెల్లో రానొ, మెలె వెల్లో రానొ, రోమ్ పట్టుమ్తె తా ఈంజ ‘బారికుల్’ చి పుస్తకుమ్తె సంగిల ప్రదేసిమ్లు ఎత్తిచి ఉప్పిరి ఏలుప కెర్తయ్. రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క వెల్లో, జో.

13 సగుమ్ దీనల్ గెతికయ్, 'పెస్తుస్ నొవర్ ఏలుప కెర్తయ్' మెన, ఇదిల్ ఉత్తర పక్కచో రానొ జలో అగ్రిప్పు, బేన్సి జలి బెర్నికే తెన్, కైసరియతె గోత్ అయ్ల. 14 ఒగ్గర్ దీనల్ ఒత్త తతికయ్, పవులుచి తగుచి రిసా పెస్తుస్ జో రానొక సంగిలన్. పేలిక్స్ ఏలుప కెర్లి తెంతో జేలి జలో ఎక్కిలో ఇన్నె అస్సె. 15 జలె, ఆవ్ యెరూసలేమ్తె గెచ్చు తిలి పొది, ఇస దస నేరిమ్లు కెర అస్సె, మెన వెల్లెల పూజర్లు చి యూదుల్చ అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ సంగ, తీర్పు కెర సిచ్చు కెరు మెన, అంక సంగిల.

16 "జేవ్ యూదుల్ దస్సి సంగితికయ్. నేరిమ్ వయడ్డస నేరిమ్ వయిలోసా ఎక్కితె తీర్పు కెర్లి టాన్తె జా తగు సూనవుక నే టీవోజతె అగ్గె, నేరిమ్ వయిలోసా జేవ్ నింద కెర్లిన్క జబాబ్ సంగుక అవ్కానుమ్ నే దెతె అగ్గె, అమ్చ రోమియుల్చి అలవాట్ తెన్ జోక కచి అత్తి సార్పు దెంక జయె నాయ్, మెన, జబాబ్ దిలయ్. 17 జాకయ్, జేవ్ ఇత్తల్ ఉట్ట అయ్లి బేగి, వాయిద నే కెర్లి, అన్నెక్ దీసి తగు సూనవుక మెన తీర్పు కెర్లిన్తె వెన, జోక జెవుస్ మెన, కడ ఆనయ్లయ్. 18 నేరిమ్ వయడ్డస టీవో జలి పొది, కిచ్చో విలువచ నేరిమ్లు వయడ్డి నాయ్. 19 జేవ్ కిచ్చోచ నిందల్ జోక సంగితె తిల మెలె, జోవయించో దేముడుచి అలవాట్చి కమొచి రిసా, పణ్ణో యేసు మెలో ఎక్కిలోక 'మొర అన్నెజిలో' మెన పవులు సంగిలిన్క గగ్గోల్ జతె తిల. 20 జాకయ్, దస్సు తగులు తీర్పు కెరుక నేన కెర, ఈంజేవ్ సంగిత నిందల్చి రిసా యెరూసలేమ్తె గెచ్చు తగు సూనవ తీర్పు కెరవనుక ఇస్టుమ్ జతసి గె? మెన పుసిలయ్. 21 గని, వెల్లో రానొ జలో కైసరు సొంత తీర్పు కెర్పు, మెన మదెనె ఇన్నె జేలి తయిందె మెన పవులు ఇస్టుమ్ జతికయ్, కైసర్తె ఆవ్ తెద్రయ్తి ఎదక జోక రకితె తత్తు మెన, జేలితె అన్నె గలిలయ్," మెన పెస్తుస్ సంగిలన్.

22 జాకయ్ అగ్రిప్పు రానొ, ఆవ్ సొంత జోచి తగు సూనుక అంక ఇస్టుమ్, మెన సంగిలన్, చి "దస్సి జలె, కలిక జోక సూన్తె" మెన, పెస్తుస్ సంగిలన్.

అగ్రిప్ప రానో పవులుచి తగు సూన్లసి

23 జలె, అన్నెక్ దీసి, అగ్రిప్ప రానో, బెర్నీకే మెలి బేన్సి తెన్ బార్ జా, జమాన్లుచ అదికారుల్ తెన్, చి పట్టుమ్చ వెల్లో సుదల్ తెన్, గెరితె ఒగ్గర్ గవురుమ్ తెన్ జా కెర, వెసిల. పవులుక కడ ఆన మెన పెన్సున్ ఆడ్ర దెతికయ్, కడ ఆన్ల.

24 తెదొడి, బెర తిలనక పెన్సున్ “ఓ రానో జలో అగ్రిప్ప, ఇన్నె అయ్లన ఎత్కిజిన, ఈంజో మాన్సుక తుమ్ దెకితను. ఇన్నెచి రిసా జా సుట్టు యూదుల్ ఎత్కిజిని, యెరూసలేమ్తె కి ఇన్నె కి, అంక బలవంతుమ్ కెర, జో అన్నె జింక కిచ్చొక? మొర్పు! మెన, కేకుల్ గల్తె తిల. 25 గని, ‘మొర్తి సిచ్చ జతి కేన్ నేరిమ్ కెరె నాయ్’ మెన అంక డీసిలి, చి ఈంజో, క్షెనరు వెల్లో రానో సొంత అంచి తగు, సూన తీర్పు కెర్పు, మెన కోర్ప జతికయ్, దస్సి జలె, జో తెయి రోమ్తె తుక తెద్రయిందె మెన, ఇన్నెక ఒప్పున్లయ్. 26 గని, ఇన్నెచి రిసా అంచొ క్షెనరు ప్రబుక దెతి రిసా కిచ్చొ నేరిమ్ రెగుడుక నేన అస్సి; కిచ్చొ నేరిమ్ వయడ్డిసి నాయ్ చి రిసా ఎత్కిచి మొక్కె, ముక్కిమ్క తుచి మొక్కె, ఓ అగ్రిప్ప రానో, జోక టీవో కెర అస్సి. కిచ్చొ మెన మెలె, ‘జేవ్ జోచి కొడొ సూన్లె, ఆమ్ ఇన్నెక పరిచ్చ కెర్లె, ఇన్నెచి రిసా కిచ్చొ జవున్ రుజ్జు అమ్చొ వెల్లో రానో క్షెనరుక రెగుడుక జయెదె’. 27 జలె, జేలి జలో కేన్ మాన్సుక ఆరి, కిచ్చొ నేరిమ్ వయడుక నేన్తె తెద్రవుక బెదితయ్ నాయ్, మెన ఆవ్ ఉచర్లసి” మెన ఇసి సంగిలన్.

26

అగ్రిప్ప రానోచి మొక్కె పవులు సాచి సంగిలిసి

1 తెదొడి, అగ్రిప్ప రానో పవులుక, “తుయి సొంత జబాబ్ దెంక తుక సెలవ్ దెతసి” మెలన్, చి పవులు ఆతు తెన్ సయ్న కెర, ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్.

2 “ఓ అగ్రిప్ప రానో, యూదుల్ కెర్లె నిందల్ ఎత్కిచి రిసా తుచి మొక్కె ఆవ్ జబాబ్ దెంక సెలవ్ దొర్కు జలిచి రిసా అంక సర్ల. 3 యూదుల్ కెర్లె రకల్ ఎత్కి, యూదుల్చ తగుల్ ఎత్కి, తుయి జాన్సి. జాకయ్,

తుయి 'బమ్మ నెంతె అంచి సాచి సరిగా సూసుక' మెన, ఆవ్ తుక జొకర్తసి. ⁴ ఆవ్ బాల తతె తెంతొ, అమ్చ సొంత మాన్సుల్తె కి ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె కి, ఆవ్ కీసి జిలయ్ గే యూదుల్ ఎత్కిజిన్ జాన్తి. ⁵ అమ్చి మొత్తుమ్చ ఆగ్గుల్ ఎత్కిజిన్చి కంట నిదానుమ్ కెర్త ఆమ్ పరిసయ్యుల్ బక్తికెర్తి రితి ఆవ్ ఇండిలిసి మెన జేవ్ అగ్గెయ్ తెంతొ జాన్తి. జేవ్ సత్తిమ్ సాచి సంగుక ఇస్టుమ్ ఒత్త జలె, ఇసి సంగిత. ⁶ అప్పె, జలె, కిచ్చొక అంక తగు కెర అస్తి మెలె, అమ్చ పూర్గుమ్చక అమ్చొ దేముడు సంగిలి కోడు ఆవ్ నంపజా దయిరిమ్ తెన్ తిలి రిసాయి. ⁷ జా కోడు సంగిలిన్క 'అమ్క జెయిమ్ జవున్!' మెన, అమ్చ బార సెకుమ్లుచ యూదుల్ రోజుక అందరె మెద్దెనె నిదానుమ్ తెన్ బక్తి కెర్తతి. జేవ్ కోర్ప జిత్సిచి ఆసచి రిసా మెన ఆవ్ నంపజతసిచి రిసా, ఓ రానొ, అంక నింద కెర్తతి. ⁸ 'మొర్లసక దేముడు జియడ్డయ్' మెన సంగిలె, కిచ్చొక తుమ్ ఎత్కిజిన్ నంప కెరుక నెత్తిర్తసు?

⁹ "అగ్గెయి, జలె, నజరేతు గవ్విచొ యేసుక 'జొయ్యి దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసా' మెన మాన్సుల్ సంగిలె, 'అబద్దుమ్' మెన, మెన్సు నిదానుమ్ ఉచర, ఆవ్ అగ్గె నంపజలన్క జలె అల్లర్ కెర్తె తిలయ్. ¹⁰ యెరూసలేమ్తె జోవయింక *అల్లర్ కెర్లయ్. కీసి మెలె, వెల్లెల పూజర్లుచి సెలవ్ నజన, ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్క జేల్తె గలిలయ్, చి 'మొర్తి సిచ్చ జతు' మెన, ఆవ్ ఒప్పున్లయ్. ¹¹ ఎత్కి నబగేరి గెచ్చ జోవయింక సిచ్చల్ కెర్తె తిలయ్, చి 'యేసుక రచ్చించుప కెర్తొసా జతో క్షీస్తు నెంజె మెన సంగ జోవయింక దూసుప కెర్తు' మెన, జోవయింక అల్లర్ కెర్లయ్. జోవయించి రిసా అంక వెర్తి కోపుమ్చి రిసా, వేర దేసిమ్లుచ పట్నల్తె గెచ్చ కి, జోవయింక అల్లర్ కెర్తె తిలయ్.

¹² "దస్సి, ఏక్ సుట్టు, 'నంపజలన్క అల్లర్ కెరిందె' మెన, వెల్లెల పూజర్లుచి సెలవ్ తెన్ జోవయించి అదికారుమ్ తెన్ ఏక్ దీసి దమన్సు పట్టుమ్తె గెతి వట్టె గెతె తతికయ్, ¹³ ఓ రానొ, మెద్దెనె, పరలోకుమ్

* **26:10** 26:10 బారికుల్ 9 అధ్యయిమ్.

తెంతో చి ఏక్ వెల్లి ఉజిడి దెకిలయ్. పొద్దుచి ఉజిడ్చి కంట వెల్లి ఉజిడి. అంచి సుట్టునంత, అంచి తెన్ ప్రయానుమ్ కెరై తిలనచి సుట్టునంత డీస లగిలి. 14 జా దెక, ఆమ్ ఎత్కిజిన్ ఎట్టో సేడ్డికయ్, అమ్చి ఎబ్బీ బాస తెన్ ఏక్ అవాడ్ సంగిలిసి సూన్లయ్, 'సావులు, సావులు, అంక కిచ్చొక అల్లర్ కెర్తసి? ఆవ్ సికడ్డిసి తుయి నెస కెర, తుకయి తూయి నొప్పి కెరంతసి?', మెన సంగిలన్. 15 'తుయి కొన్సొ, ప్రబు?' మెన పుసిలయ్, 'తుయి అల్లర్ కెర్తొ యేసు అవ్వి. 16 తుయి ఉట్ట, టీవొజ. కిచ్చొక తుక అప్పె డీస అస్సి మెలె, అంచ కమొ కిచ్చొ దెక అస్సిన్ గే అన్నె కిచ్చొ అంచ కమొ తుయి దెకితె గే, జా ఎత్కిచి రిసొ తుయి సాచి సంగుక మెన, తుక ఆవ్ నిసాన తెద్రయ్తసి. 17 యూదుల్చి అత్తి కి, యూదుల్ నెంజిలనచి అత్తి కి, తుయి అల్లర్ సేడ్లె కి, ఆవ్ తుక రచ్చించుప కెరిందె. యూదుల్ నెంజిలనతె తుక తెద్రయ్తసి. 18 జేవ్ గుడ్డి జల రిత జా తిలె కి, దెక, అందర్బుద్ది ముల, ఉజిడ్ బుద్ది జా, నయ్తాన్చి సేవ కెరుక ముల, దేముడుచి సేవ కెర్తు' మెన, 'జేవ్ కెర్ల పాపల్ పుంచి జతు చి అంక నంపజా సుద్ది జల అన్నె మాన్సుల్ తెన్, జోవయింక కి టాన్ దొర్కు జవున్' మెన తుక 'జొయ్యి అంచి సాచి సంగున్' మెన, తుకయ్ ఆవ్ తెద్రయ్తసి.', మెన అంక ప్రబు తెదొడి సంగిలన్.

19 "జాక, ఓ అగ్రిప్ప రానొ, పరలోకుమ్చొ ప్రబు జా దీసి దెకయ్లిన్క సూనయ్లిన్క నే పిట్టయ్తె నిదానుమ్ కెర, 20 తొలితొ దమస్కుతె, పడ్డొ యెరూసలేమ్తె, పడ్డొ ఒండి యూదయ ప్రదేసిమి, పడ్డొ యూదుల్ నెంజిలనచ దేసిమ్లతె గెచ్చ, ఒత్త కి, తుమ్ కెర్ల పాపల్చి రిసొ పెట్టి దుకుమ్ జా ముల, దేముడుక తుమ్ నంపజా మార్పువ జలిన్క రుజ్జు జతి రితి సత్తిమ్ ఇండ మెన, బోదన కెర్తె తిలయ్. 21 జాకయ్, యూదుల్ దేముడుచి గుడితె అంక దెర, అంక మారుక కుట్ట కెర్ల.

22 "అజి ఎదక కి, దేముడు అంక తోడు తత్తయ్చి రిసొ, బాల వెల్లొ ఎత్కిజిన్చి మొక్కె ఈంజ సాచి ఆవ్ సంగితసి. 'జర్గు జయెదె'

మెన దేముడుచ కబుర్లు సంగిలస సంగిలిసి తెన్ మోసే పూర్ణమ్చొచి అత్తి దేముడు సంగిలిన్తెన్ బెదితి సాచి ఆవ్ సంగితసి. కిచ్చొ వేరచి నెంజె. ²³ జేవ్ కిచ్చొ సంగిలిన్చి రిసా ఆవ్ సంగితసి మెలె, సైమల్ సేడ క్రిస్తు మొరుక అస్సె, చి అన్నె జివ్ జా ఉట్టితసక జో మొదొల్ సుదొ జయెదె, చి అమ్చ యూదుల్క కి, యూదుల్ నెంజిలసక కి జోచి ఉజడి జో దెకయెదె, మెన, పూర్ణల్ సంగిలి కోడు” మెన పవులు సాచి సంగిలన్.

పెస్తున్, పవులు, అగ్రిప్ప లట్టబ్లిసి

²⁴ పవులు దస్సి సాచి సంగితె తతికయ్, పెస్తున్ గట్టిజ అవాడ్ కెరన, “పవులు, తుయి వెర్రి జా అస్సిన్. తుయి ఒగ్గర్ నదు కెర్లిసి తుక వెర్రి కెర మార్పుప కెర్తయ్” మెన సంగిలన్. ²⁵ “తుక జోబర, వెల్లో పేస్తున్. ఆవ్ వెర్రి నెంజి! ఆవ్ సంగితిసి సత్తిమ్. ²⁶ రానొక పుసు. ఈంజ ఎత్తి జోక ఎర్కె, చి దయిరిమ్ తెన్ జోపయించి మొక్కె ఆవ్ సంగితసి. ఈంజ ఎత్తి కిచ్చొ గుట్టుచి నెంజె. జో కి ఈంజ ఎత్తి కచితుమ్ సూన తయెదె” మెన, పవులు సంగ, ²⁷ రానొచి పక్క పన్ల, “రానొ జలో ఓ అగ్రిప్ప, ‘జర్గు జయెదె’ మెన అమ్చొ దేముడుచి కబుర్లు సంగితస పూర్ణమ్ రెగ్గయ్ల కొణొ తుయి నంపజతసి గే? తుయి ‘నంపజతయ్’ మెన జాని” మెన, పవులు సంగిలన్. ²⁸ అగ్రిప్ప పవులుక, “అంక బే బేగి మార్పుప జా నంప జవున్, మెన తుయి ఉచర్తసి గే?” మెన పుసిలన్, ²⁹ పవులు, “బే బేగి జవున్, ఆల్సిమ్ జవున్, గని ఎక్కి తుకయి మెని నాయ్. ఆజి అంచి కోడు సూన్తస ఎత్తిజిన్ కి ‘ఈంజేవ్ గొల్పుల్క పిట్టవ, అంచి రితి జా మార్పుప జతు!’ మెన ఆస తెన్ దేముడుక ఆవ్ ప్రార్దన కెర్తసి” మెన, పవులు రానొక సంగిలన్.

³⁰ తెదొడి రానొ, పేలిక్స్, బెర్నీకే, చి జోపయింతెన్ వెన తిలస ఎత్తిజిన్ ఉట్ట, కెర, ³¹ బార్ జా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కిచ్చొ మెల మెలె, “ఈంజొ మాన్సు కిచ్చొ మొర్తి సిచ్చచి ఎదిలి తప్పు జవున్, జేలి జతిన్చి ఎదిలి తప్పు జవున్, కిచ్చొయ్ కెరె నాయ్” మెన సంగిల.

32 చి పెన్తున్ క అగ్రిపు రానో, “కైసరు వెల్లో రానో సొంత అంచి తగు నూన్ సు మెన ఈంజో మాన్సు సంగితో నాయ్ జలె, ఇన్నెక విడ్డల్ కెరుక జతి!” మెన సంగిలన్.

27

రోమ పట్టుమ్ తె పావులీంసి ప్రయానుమ్ గెచ్చుక దెర్లిసి

1 అమ్ ఇటలీ దేసిమి ప్రయానుమ్ గెచ్చుక మెన అదికారుల్ సంగితికయ్, పవులుక చి అన్నె జేలి తిలనక, ఔగుస్తు వెల్లో రానోచి మెలి జమాన్లుతె, పుంజెక్ జీన్ జమాన్లుక వెల్లో యూలి మెలో ఎక్కిలోచి అత్తి సార్ప కెర్ల. 2 తెదొడి, వేర దేసిమ్ చి అద్దముత్తియ పట్టుమ్ చి ఓడ ఆసియా ప్రదేసిమ్ చ రేవుల్ వాట్ గెచ్చెదె మెన, జా ఓడతె వెగ బార్ జలమ్. అన్నె మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్ చి దెస్సలొనీక పట్టుమ్ చొ అరిస్తార్కు అమ్ చి తెన్ తిలో.

3 ఉత్తర పక్క గెచ్చు గెచ్చు, అన్నెక్ దీసి సీదోను రేవుతె ఉత్తిర్లమ్, చి యూలి, పవులుక చెంగిల్ దెక, జోచ ఒత్తచ గోతుసుదల్ త జో గోత్ గెచ్చ ఇదిల్ వుండ సుక్కుమ్ జంక మెన, సెలమ్ దిలన్. 4 వుండ, ఓడతె అన్నె వెగ, ఒత్త తెంతో అన్నె ఉత్తర పక్క గెచ్చు, తెదొడి వడమర పక్క గెచ్చు, కుప్ర డిబ్బుక జిన్లమ్. కుప్రక వేర పక్క గెత్తమ్, జలె, వాదు అల్లర్ కెర్లి. 5 ఒత్త తెంతో, కిలికియ చి పంపూలియా ప్రదేసిమ్ లు సొడి ఓడ తెన్ గెచ్చు గెచ్చు, లుకియ ప్రదేసిమ్ చి మూర రేవుతె ఉత్తిర్లమ్. 6 ఇటలీతె గెతి అలెక్కుంద్రియ పట్టుమ్ తెంతో చి ఓడ ఒత్త తతికయ్, జా ఓడతె వెగ గెచ్చుక జయెదె మెన పుంజెక్ జీన్ జమాన్లుక వెల్లో జాన కెర, అమ్ క వెగయ్ లన్. 7 సగుమ్ దీసల్ తిరీమ్ తిరీమ్ ఓడ తెన్ గెలమ్, గని తెదొడి వాదు అల్లర్ కెర్లి, చి క్షీదు రేవు పాసి అయ్ లి పొది, అన్నె వడమర పక్క గెచ్చుక ఉచల్లె వాదు పూర్తి అడ్డు కెర్లికయ్, దచ్చెన పక్క గెచ్చు, క్రేతు డిబ్బుచి సల్మోనే మెలి కొన్సుక కన్వెన జీన, 8 క్రేతుచి లాసేయ పట్టుమ్ చి పాసి తిలి ‘నూటి రేవుల్’ మెలి టాన్ తె పావెలమ్.

వెల్లి వాదు అల్లర్ కెర్తిసి

9 ఒత్త సగుమ్ దీసల్ తిలమ్, చి చువ్వె తతి అమ్చి పండుగు కేడ్డికయ్, చల్లి పొది పాసి జెతయ్, చి జా పొదిచి వాదుక ఒత్త ఓడతె గెచ్చుక ప్రమాదుమ్చి రిసా, 10 “గోతుసుదల్, అమ్ అప్పె బార్ జలె, ఓడక, సామన్క, చి అమ్క ప్రమాదుమ్, ఒగ్గర్ నస్టుమ్ జమ్దె మెన దెకితసి” మెన, పవులు జాగర్త సంగిలన్. 11 గని పవులు సంగిలిన్క పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో విలువ నే దెకితె, ఓడ ఇండయ్తసచో ఎజొమాని, అన్నె ఓడచో ఎజొమాని దొగులచి కోడు నూన్లన్, చి 12 “ఈంజ రేవుతె వాదు సరిగా అడ్డు జయె నాయ్ చి రిసా ప్రమాదుమ్” మెన ఓడతె తిల మాన్సుల్ ఎత్తిజన్ సంగ, “ఏక్ వేల క్రేతు డిబ్బుచి పీనిక్స్ మెలి అన్నెక్ రేవుతె పావితె, ఇదిల్ వేర దిక్కుక మొక్కె జతయ్ మెలె, నైరుతి దిక్కుకచి వాయవ దిక్కుకచి చల్లి పొది ఒత్త రకిలె చెంగిల్ కిచ్చొగె” మెన సంగిల.

13 తెదొడి, దచ్చెన పక్క తెంతో ఉల్లువుల్లుల్లు వాదు కెర్తికయ్, ‘అప్పె బార్ జలె చెంగిల్ కిచ్చొగె’ మెన, ఓడక టీవొ కెర్తి లంగరు మెలి ఇనుము సామన్ సముద్రుమ్ తెంతో కడ కెర, ఇండవుక దెర, క్రేతు డిబ్బుచి గట్టుక పాసి గెచ్చ తా, ఇండయ్తె తిల. 14 గని ఈసాన్యమూల పక్క తెంతో జెతికయ్ వెల్లి వాదు బుఁయి పక్క తెంతో వీరుక దెర్లి, 15 చి జా వాదుక నెత్త కెర, ఓడ పసుల, వాదు గెతి దిక్కుతె పెల్లి జలి. 16 తెదొడి, కీసి గే, కౌద మెలి ఇదిలిసి డిబ్బుచి గట్టుతె జా కెర, ఓడ పడ్డొ కడ దొనిక కస్తనె ఓడతె వెగడ్లమ్. 17 డిట్టుమ్ జవున్ మెన, డిట్టుమ్ వాలివొ తెన్ ఒండి ఓడక బందిల. తెదొడి, సూర్తి మెలి ఇన్సు డిబ్బుతె ఓడ పెల్లి జలె టక్కున దెరన గెలెదె మెన బియఁ కెర, ఓడ తిరీమ్ ఉట్ట గెన్ను మెన, జేవ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ తెరల్ గట్ట ఉత్తయ్ల.

18 గని, వాదు కెర్తల్ ఒగ్గర్ కెర, ఓడక ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్తికయ్, అన్నెక్ దీసి, ఓడతె దువార్తె తిలి సామన్ సముద్రుమ్తె గలుక దెర్ల, ఓడ సుల్కన జవున్ మెన. 19 గని వాదు తగువ జయె నాయ్, చి తిర్తత్క ఎత్తిజిని, బాల వెల్లో, సొంతయ్ బెద, ఓడ ఇండయ్తి సామన్ కి

ఉక్కుల సముద్రుమ్తె గలిలమ్. 20 ఒత్త తెంతో, వాదు పాని గట్టిజ జతికయ్, ఒగ్గర్ దీసల్ జలి పొద్దు డీసె నాయ్, సుక్కల్ డీస్తి నాయ్, చి రచ్చించుప జతి దయిరిమ్ ఎత్తిజిన్క పూర్తి గెలి.

21 జేవ్ మాన్సుల్ ఒగ్గర్ దీసల్ చువ్వె తతికయ్, పవులు జోవయించి నెడిమి పురై జా, “ఆవ్ తెదొడి సంగిలిసి సూన్తద్ జలె, క్రేతు తెంతో బార్ జతద్ నాయ్, ఈంజ నస్టుమ్ కస్టుమ్ సేడ్డద్ నాయ్. 22 ఈంజ ఓడ పాడ్ జా గెచ్చెదె, గని కేన్ మాన్సు మొర్సు నాయ్, అప్పె తుమ్ దయిరిమ్ తెన్ తా మెన ఆవ్ తుమ్క సంగితసి. 23 క్రీసి జాని మెలె, ఆజి రాతి, ఆవ్ నంపజలో దేముడుచి దూత ఎక్కిలో జా కెర, అంచి పాసి టీవ, 24 అంక, ‘పవులు, తుయి బి నాయ్. తుయి కచితుమ్ *కైసర్చి పాసి టీవ జా జోక తుచి తగు సూనయ్తె. వడ్డొ, ఈందె తుచి తెన్ ఓడతె గెతన కి తుచి తెన్ రచ్చించుప జతు దేముడు తుక వరుమ్ దా అస్సె మెన,’ దూత అంక సంగిలన్. 25 జాకయ్, గోతుసుదల్, తుమ్ దయిరిమ్ తా. అంక కబుర్ సంగిల్ రితి కచితుమ్ జర్గు జయెదె మెన ఆవ్ నంపజతసి. 26 గని మదెనె, కేన్ జవున్ డిబ్బతె ఓడ పెల్లి జంక అస్సె” ఇసి పవులు సంగిలన్.

ఓడ డిబ్బచి గట్టుతె పెల్లి జలిసి

27 చొవ్ల పొదుల్ గెతికయ్, అందరె, అద్రియ సముద్రుమ్తె అమ్చి ఓడ ఇండ నే ఇండిలి రితి జా తిరీమి గెతె తతికయ్, ‘అమ్ బుయిక్ పాసి జెతసుమ్ కిచ్చొగి’ మెన, ఇండయ్తనక అజ్జ అయ్లి. 28 చి ‘సముద్రుమ్ కెద్ది దీగ్ అస్సె గే దెకుమ’ మెన కొల్త దెకిలె, పుంజెక్ విస్సెక్ అడుగుల్ దీగ్ అస్సె. అన్నె ఇదిల్ దూరి గెచ్చొ కొల్త దెకిలె, తొబయ్ అడుగుల్ దీగ్ జా అస్సె. 29 తెదొడి, “పత్తల్తె పెల్లి జలె అల్లర్ జమ్దె” మెన బియఁ కెర, ‘ఓడ టీవొ కెర’ మెన, ఓడచి పడ్డొ పక్క తెంతో చెత్తర్ లంగర్లు సముద్రుమ్తె బుడ్డవ తా, “కెదొడ్క రాతి పాయదె.” మెన ప్రార్దన కెర్తె తిల. 30 మదెనె, ‘ఓడక ముల దొనితె వెగ బయిలె బార్ జమ’ మెన ఓడ ఇండయ్తన, ఆరిక “ఓడచి పురైతోచ

* 27:24 27:24 వెళ్లొ రాసెచి.

లంగర్లు బుడ్డయితనుమ్” మెన సంగ, లుంకచోరు ఓడచి దోని ఉత్రప దిల. ³¹ జా పవులు దెక కెర, పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లోక చి జమాన్లుక, “ఈంజేవ్ మాన్సుల్ ఓడతె తిలెకయ్ రచ్చించుప జస్తె” మెన సంగిలన్. ³² చి దోనిచ వాలివో జమాన్లు సుదల్ సింద, దోని ములయ్ల.

³³ కుకుడో వానెనె, “అప్పె చొవ్ల పొదుల్ జయెదె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ బియః తా చువ్వె అస్సున్. ³⁴ జాకయ్, అన్నిమ్ కా సత్తు జా. తుమ్ కిచ్చోయ్ నస్తుమ్ నే జస్తె రచ్చించుప జస్తె, చి తుమ్క నెక్తి తయెదె. జేవ్క కి పవులు బలవంతుమ్ కెర, ³⁵ పొడియె దెర, ఈంజ అన్నిమ్ దా దయ కెర్లచి” మెన, దేముడుక జొకర కెర, ఏక్ గండ మోడ కంక దెర్లన్. ³⁶ జేవ్ దెక, దయిరిమ్ జా, జేవ్ కి కంక దెర్ల. ³⁷ జా ఓడతె మొత్తుమ్ దొన్ పుంజో డబ్బయ్ సొవ్వు జిన తిల. ³⁸ జలె, ఎత్తిజిన్ సరిపుచుప జలిసి కయ్లి పడ్డో, ఓడక ‘అన్నె సుల్కన జవున్’ మెన, సేసిలి గోదుమ్ ఎత్తి సముద్రుమ్తె గలిల.

³⁹ †పొద్దు బార్ జతికయ్, ‘ఈంజ కేన్ దేసిమ్చి బుయి గె?’ మెన చినితి నాయ్, గని ఏక్ రేపు తిలిసిచి ఇన్కు తిలి సదూనుమ్చి ఒడ్డు దెకిల, అన్నె, “ఒత్త పావెలె, ఓడ ఒడ్డుతె ఒర్గొడ నెంక జయెదె” మెన, ఉచర్ల. ⁴⁰ జాకయ్, జేవ్ బుడ్డవ తిల లంగర్లుచ వాలివో యిప సముద్రుమ్తె ముల, దిక్కు దెకయ్త చట్టుచ వాలివో బొడుగ కెర, ఓడక పురె తతి ఇదిలిసి తెర వెగడ, ఒడ్డు పక్క గెచ్చుక దెర్లమ్. ⁴¹ సముద్రుమ్ తెడిచి ఏక్ డిబ్బతె ఓడ పెల్లి జా, దెరన గెలి. పురెతో పక్క టక్కున డిబ్బతె వెన గెలి, పడ్డో పక్క కెర్లల్ పెట్టికయ్, ఓడ బద్దల్ జా గెలి.

⁴² “ఏక్ వేల ఒడ్డుతె పుంగ్ర ఉట్ట నిగుల” మెన, జేలి తిలసచి రిసా జమాన్లు సుదల్ ఉచర, మారుక ఉచర్ల, గని, ⁴³ ‘పవులుక మొరుక జయె నాయ్’ మెన, పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో అడ్డు కెర్లొ. “పుంగ్రితన, సముద్రుమ్తె డేవ ఒడ్డుతె పుంగ్ర, చి ⁴⁴ పుంగ్రుక నేన్లన

† 27:39 27:39 రాతి పాయితికయ్

ఓడచ డండల్ బల్లలు దెర, ఒడ్డుతె పాచ" మెన ఆడ్ర దిలన్, చి కో నే పిట్టె, ఎత్కిజిన్ ప్రమాదుమ్ తెంతో ఒడ్డుతె జిన్గమ్.

28

పవులుక అయి చడ్లెకి చెంగిల్ తిలిసి

1 ఆమ్ ఎత్కిజిన్ ప్రమాదుమ్ నెంతె బుయ్యె పావెలె, జా డిబ్బుక మెలితే డిబ్బు మెన చినిలమ్. 2 మెలితే డిబ్బుచ మాన్సుల్, జలె, అమ్క ఎత్కిజిన్క చెంగిల్ మరియాద కెర, 'పాని జా చల్లి కెర్తికయ్', అమ్క ఆగి లావ దిల.

3 జా ఆగిచి రిసా పవులు దొన్ని దారు కుడవ ఆగితె గల్తె తతికయ్, ఒగ్గర్ విన్సుమ్ దెతి అయి వేడిక బార్ జా, పవులుచి అత్తి చడ టక్కున జలి.

4 జోచి ఆతు తెంతో అయి ఒడోయ్ జా అస్సె మెన జేవ్ మెలితే డిబ్బుచ మాన్సుల్ దెక కెర, "ఒహో, ఈంజో మాన్సు అత్య కెర్తొసా జా తయెదె. సముద్దుమ్తె నే మొర్లె కి, ఇన్నెచి పాపుమ్క మొరుక అస్సె, కిచ్చొగె" మెన సంగిల. 5 పవులు, మాత్తుమ్, ఆతు వీర దెతికయ్, అయి ఆగితె సేడ్డి, చి పవులు కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ జయె నాయ్. 6 "ఈంజో పుల గెచ్చు టక్కున జా సేడ మొర గెచ్చెదె" మెన ఉచర్ల, గని ఒగ్గర్ సేంపు రకిలకి, కిచ్చొ జయె నాయ్ మెన దెక కెర, "ఒహో, ఈంజో దేముడు జా తయెదె" మెన ఉచర్ల.

7 ఒత్త అమ్ తిలిన్క పాసి, జా డిబ్బు దేసిమ్క వెల్లో జలో పొఫ్లి మెలోసాక బుయి తిలి. జో పొఫ్లి తెన్ దన్సుల్ జతికయ్, అమ్క తిర్తితి ఒగ్గర్ మరియాద కెర్లన్. 8 జోచొ అబ్బొన్క జొర్ణొ, చి పెట్టి దెర తిలిచి రిసా పవులు జోతె గెచ్చు ప్రార్దన కెర జోక బోడి చడితికయ్, జో చెంగిల్ జలన్. 9 దస్సి జర్లు జతికయ్, జా డిబ్బు దేసిమ్చ జొర్ణొ తిల మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ పవులుతె జా కెర, చెంగిల్ జల. 10 జాకయ్ అమ్క ఒగ్గర్ గవురుమ్ కెర్ల, చి తిన్ని జొన్నొ గెలె, ఆమ్ అన్నె ఓడతె బార్ జంక దెర్లి పొది, అమ్క దొర్కు జలిసి ఎత్కి ఓడతె బెరయ్ల.

రోమ్ పట్టుమీతే పావులీంసి పావిలిసి

11 జా తిన్ని జొన్నొ గెతికయ్, ఒండి చల్లి పొది జా డిబ్బతె తిలి ఏక్ ఓడతె వెగ, బార్ జలమ్. జా ఓడ అలెక్కంద్రియ పట్టుమ్ చి. జా ఓడచి బోడితె 'కల్వల్ దేవతల్' మెన బొమ్మల్ తిల. 12 జలె, జా ఓడతె సురకూసు రేవు ఎద ఉత్ర, తిర్రతి తిలమ్. 13 ఒత్త తెంతో ఇదిల్ వంకిడి వాటు బుల, రేగియు మెలి రేవుతె పావిలమ్. ఏక్ దీస్ గెతికయ్, దచ్చెన పక్క తెంతో చి వాదు కెర్లి, చి అన్నెక్ దీసి పొతియిలీ రేవుతె పావిలమ్. 14 ఒత్త ఉత్తిరై, నంపజల బావుడ్లు తిల, చి "సత్తు పొదుల్ అమ్చి తెన్ తా" మెన బుకార్ల. జా సత్తు పొదుల్ గెతికయ్, బార్ జా, రోమ్ పట్టుమీతే గెలమ్.

15 ఒత్త రోమక పాసి అయ్లె, నంపజల బావుడ్లు అమ్క "జా అస్తి" మెన సూన తా, దస్సుల్ జంక మెన, రోమక రమారమి దొన్ని విసా తిన్ని మయిలు దూరి తిలి అప్పీయా మెలి ఏక్ సంతవీది ఎదక, సగుమ్జిన్ అయ్ల. అన్నె సగుమ్జిన్ తిన్ని నిజితి గేర్లు మెలి రోమక ముప్పయ్ పాచ్ మయిలు దూరి తిలి గవ్వి ఎదక అయ్ల. జోవయింక దెక కెర, పవులు అమ్చొ దేముడుక జోచి సర్ల సంగిలన్, చి దయిరిమ్ జలన్. 16 తెదొడి, ఆమ్ రోమతె పావిలి పొది, పవులుక జేల్తె గల్లి నాయ్, గని ఇస్టుమ్ అయ్లిన్తె జో జింక సెలవ్ దా, జమాన్ ఎక్కిలోక రకయ్ల.

17 తిర్రతి గెతికయ్, పవులు ఒత్తచ యూదుల్చ వెల్లి సుదల్క, అదికారుల్క జోతె బుకార్లొ. జేవ్ ఒత్త ఎక్కితె బెదితికయ్, పవులు జోవయింక, "ఓ బావుడ్లు, అమ్చ యూదుల్క కిచ్చొ అల్లర్ కెరి నాయ్, అమ్చ పూర్గుల్చ విదల్ పిట్టవుక మెన ఆవ్ కిచ్చొ కెరి నాయ్, గని యెరూసలేమీతె అంక జేలి కెర, రోమియుల్చి అత్తి అంక సొర్లు కెర దిల. 18 రోమియులు అంక పరిచ్చ కెర, అంచి తగు సూన, 'కిచ్చొ మొర్తి సిచ్చ అనన్తి తప్పు కెరె నాయ్' మెన, జోవయింక రుజ్జు అయ్లిచి రిసా, అంక విడ్డల్ కెరుక ఇస్టుమ్ జల. 19 గని ఒత్తచ యూదుల్ ఒగ్గర్ జతికయ్, అంక అన్నె కిచ్చొ వాటు నాయ్, చి కైసరు

వెల్లో రానొ సొంత అంచి తగు సూన తీర్పు కెర్పు మెన, ఆవ్ కోర్వ జలయ్. గని అమ్చ యూదుల్చి రిసొ అంచి పెట్టి కిచ్చొ విస్సుమ్ నాయ్.

20 “తుమ్క ఆజి కిచ్చొక ఇన్నె బుకార్లయ్ మెలె, తుమ్చి తెన్ దస్సుల్ జంక, చి ఈంజేవ్ గొల్పుల్ తెన్ కిచ్చొక అంక బంద అస్తి మెలె, తెద్రయిందె మెన దేముడు ఆమ్ ఇస్రాయేలుల్క సంగిలో రచ్చించుప కెర్తొసొక, ఆవ్ నంపజా జోవయించి రిసొ సొచి సంగిల్, రిసొయి.” మెన సంగిలన్. 21 జలె, జేవ్, “యూదయ తెంతొ తుచి రిసొ కేన్ ఉత్తల్ జెతి నాయ్, చి ఇత్తల్ అయ్ల అమ్చ యూదుల్ కోయి కి, తుచి రిసొ కిచ్చొయ్ అల్లర్ సంగితి నాయ్, 22 గని, తుయి ఉచర్తిసి ఆమ్ సూసుక ఇష్టుమ్ జతసుమ్. తుయి బెదితి జట్టుచి రిసొ ఎత్తిజిన్ ‘తప్పు’ మెన సంగితతి” మెన, పవులుక ఒత్తచ యూదుల్చ వెల్లో సుదల్ సంగిల.

23 జాకయ్, జేవ్ సంగిలి దీసి, జో తిలి గెరి ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ యూదుల్ అయ్ల, చి పెందలె తెంతొ సాంజ్ ఎద, దేముడుచి రాజిమతె మాన్సుల్ బెదుక అవ్కాసుమ్ దొర్కు జలి చి సొచి సంగ, *మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిణ్ణి దేముడుచ ఆగ్గుల్చ కొడె, పడ్డో మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గుల్, అన్నె పూర్గుల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లుచ కొడె బెదవ, యేసుక ‘జోయ్యి దేముడు సంగ తిలో రచ్చించుప కెర్తొసొ’ మెన, బోదన కెరై తిలన్. 24 జోవయింతె సగుమ్జిన్ జో సంగిలిసి నంప కెర్ల, సగుమ్జిన్ నంప కెరై నాయ్. 25 జేవ్ దొన్ని జట్టు జా, ఎక్కి మెన్ను నే జతె ఉట్టు గెల. గని నే గెతె అగ్గెయి, పవులు ఇసి సంగిలన్. “యెసయా పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చ పూర్గుల్క సంగిలి కోడు సరిగా అస్సె.

* **28:23** 28:23 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రద్దయ్లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడె ఎత్తి బైబిల్తె అగిచి పాచ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిణ్ణి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రద్దవ అస్సె.

26 'అమ్చ యూదుల్తె గెచ్చు ఇసి మెన సంగ. తుమ్ సూన్తె, గని కచితుమ్ అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్. తూమ్ దెకితె, గని కచితుమ్ సంప కెర్ను నాయ్! మెన సంగు. 27 ఈంజేవ్ అమ్చ మాన్సుల్చి పెట్టి బేడు బంద అస్సె, జోవయించ కంగ్గొ బొయ్ర జా అస్తి, జోవయించ అంకివొ జేవ్ డంకన అస్తి. నెంజిలె, అంకివొ దెకిత, కంగ్గొ సూన్త, పెట్టి అర్దుమ్ కెరంత, చి ఆవ్ జోవయింక చెంగిల్ కెర్తి రితి అంచితె జెత.' మెన సంగిలి కోడు.

28 "జాకయ్, తుమ్క, అమ్చొ దేముడు దిలి రచ్చున యూదుల్ నెంజిలనక జో దా అస్సె. జెవ్వి సూనుల" మెన, పవులు సంగిలన్. 29 †పవులు ఇసి సంగితికయ్, యూదుల్, ఎక్కి మెన్ను నే జతె, దొన్ని జట్టు జా, ఉట్ట గెల.

30 పవులు, సొంత గేరు నజన అద్దె దా దొన్ని వెర్పుల్ ఒత్త జితె తా, కో అయ్లె కి మరియాద కెర, 31 దేముడుచి రాజిమ్చి రిసొ, ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి రిసొ, కో అడ్డు నే కెర్తె, ఎదార్దుమ్ సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తె తిలన్.

† 28:29 28:29 గ్రీకు బాస తెన్ 'బారికుల్' చి మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 29 నంబర్చి కోడు తయె నాయ్.

Kupia New Testament
Kupia: Kupia New Testament (New Testament)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kupia)

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

7ccb2690-4432-5e86-88c1-f8ee976f30f4